

Івано- Франківськ

місто-прогулянка

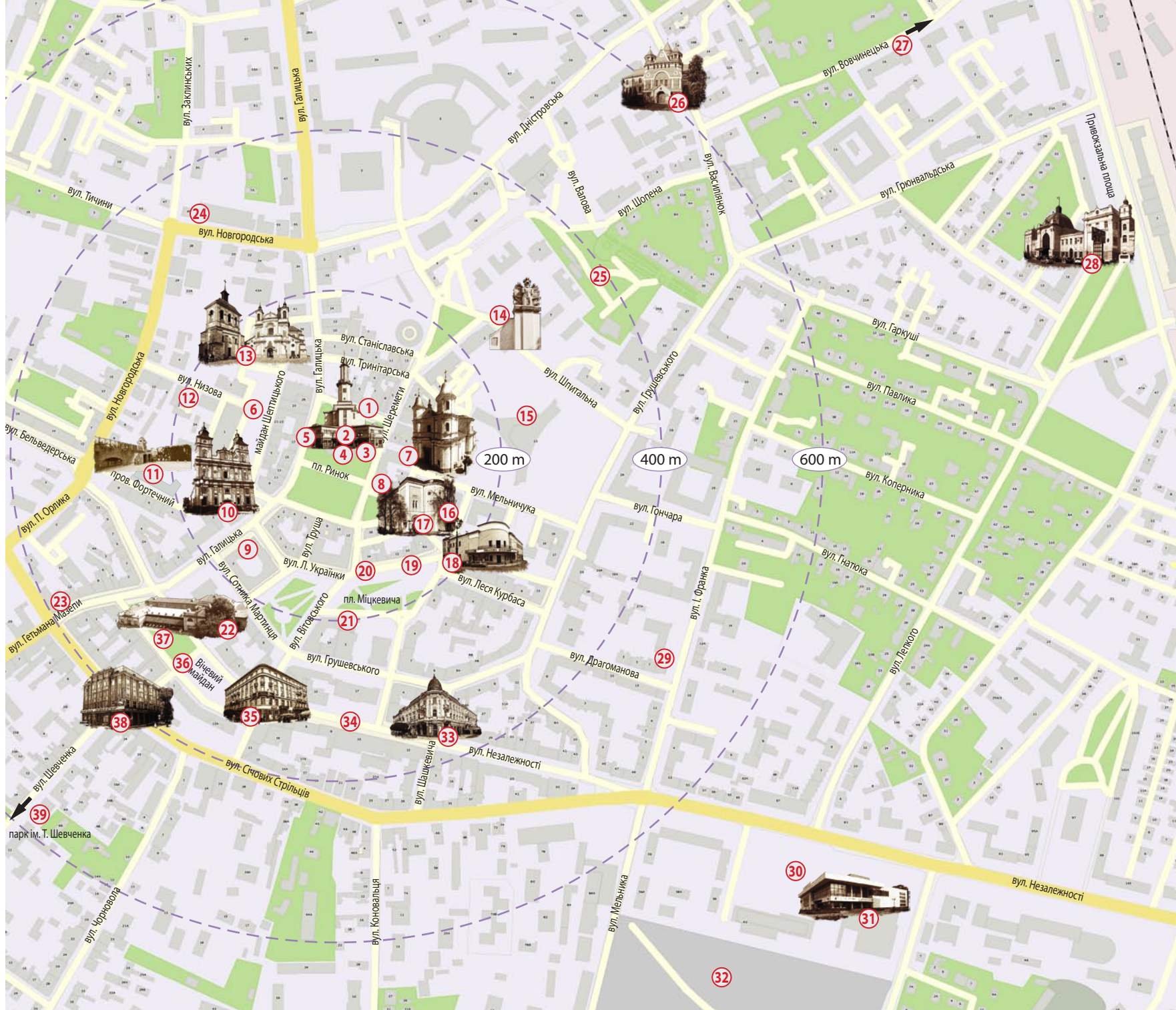
Прогулянка Івано-Франківськом

Топ-10

Що подивитися

Де можна...

Практичні поради

24

вул. Новгородська

12

вул. Низова

11

пров. Фортенцій

9

вул. Галицька

36

Вісцевий майдан

38

вул. Шевченка

39

парк ім. Т. Шевченка

37

вул. Гетьмана Мазепи

35

вул. Сточних Стрільців

34

вул. Грушевського

5

пл. Ринок

2

вул. Шереміти

3

вул. Станіславська

4

вул. Тринітарська

6

майдан Шестигранний

7

вул. Станіславська

8

вул. Мельничука

10

вул. Трусівська

13

вул. Трусівська

14

вул. Шпигальна

3

вул. Шереміти

17

вул. Мельничука

16

вул. Леся Курбаса

19

вул. Драгоманова

20

пл. Міцкевича

21

вул. Воложського

22

вул. Сочиня Мерліня

23

вул. Гетьмана Мазепи

25

вул. Васова

26

вул. Дісторська

15

вул. Шпигальна

18

вул. Леся Курбаса

27

вул. Вовницька

28

вул. Грюнвальдська

29

вул. Драгоманова

30

вул. Мельника

31

вул. Незалежності

32

вул. Мельника

33

вул. Шацьківна

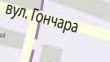
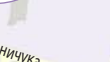
39

вул. Незалежності

200 m

400 m

600 m

Прогулянка Івано-Франківськом

Топ-10

Ратуша
Катедра
Вірменський костел
Філармонія
Фортечний бастион
Пам'ятник Адаму Міцкевичу
Колегіата. Музей мистецтв Прикарпаття
Палац Потоцьких
Сометрівка
Залізничний вокзал

Що подивитися

Де можна...

Практичні поради

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК місто-прогулянка

Путівник для гостей

Святковий концерт
до дня міста

Видання підготовлене в рамках проекту "Східноєвропейські перлини: створення та просування продуктів міського культурного туризму в транскордонному просторі", який реалізовується Туристичною асоціацією Івано-Франківщини. Партнерами проекту є виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради, Коломийська міська рада, Управління туризму Департаменту Розвитку Львівської міської ради (Україна), Люблінська регіональна туристична організація, Фундація Академія Обивательська (Польща). Проект має на меті збільшити щорічну кількість туристів, які відвідують шість обраних міст Західної України та Східної Польщі (Львів, Івано-Франківськ, Коломия, Люблін, Замосць та Пшеворськ), ключових центрів міського культурного туризму Західної України та Східної Польщі.

Проект реалізується в рамках Програми транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна 2007-2013» і фінансований з фондів Європейського Союзу через Європейський Інструмент Сусідства та Партнерства. Основною метою Програми є підтримка процесів прикордонного розвитку (www.pl-by-ua.eu).

До Європейського Союзу входять 28 держав – 28 різних націй вирішили разом творити своє майбутнє. За 50 років розширення ЄС вони разом побудували територію миру, стабільності, прогресу та солідарності. Європейський Союз є моделлю вирішення конфліктів і встановлення дружніх відносин шляхом тісного співробітництва з метою досягнення спільних цілей, зберігаючи при цьому національний суверенітет та територіальну цілісність. Але ЄС займається не лише своїми внутрішніми питаннями: він прагне поділитися своїми надбаннями і цінностями з країнами та людьми поза власними кордонами. Європейська Комісія є виконавчим органом Європейського Союзу.

Програма фінансована з фондів
Європейського Союзу

- © Туристична Асоціація Івано-Франківщини
- © Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

*У путівнику використані авторські тексти
Тараса Прохаська та Наталки Голомидової.*

*Видавці висловлюють особливу подяку
Івану Бондареву.*

*Фото Ю. Рильчук, М. Мацюк,
Д. Трофімов, В. Стефанів, С. Бобик,
О. Антошків, І. Гуцуляк.*

Івано-Франківськ: місто-прогулянка.
Путівник для гостей (українська версія), 2014 -
96 сторінок. 1000 примірників.
Розповсюджується безкоштовно

ЗМІСТ

Як користуватись путівником	4
Прогулянка Івано-Франківськом	5-14
Знайомтесь з Івано-Франківськом	6
Івано-Франківськ: коротке досьє	7
Дух міста	8
Десять плюс один доторків до Франківська	9
Хронологія	10-11
Тиша і спокій	12-13
Франківські найвідоміші	14
Топ-10	15-25
Ратуша	16
Катедр	17
Вірменський костел	18
Фортчний бастіон	19
Філармонія	20
Пам'ятник Адаму Міцкевичу	21
Колегіата. Музей мистецтв Прикарпаття	22
Палац Потоцьких	23
Стометрівка	24
Залізничний вокзал	25
Що подивитися	26-60
Івано-Франківськ	28-44
Три прогулянки	45-49
Околиці	50-60
Де можна....	61-90
Поїсти та випити в місті	62-72
Переночувати в місті	73-75
Поїсти та переночувати за межами міста	76-77
Придбати	78-81
Забавити діток	82
Відпочити	83-90
Практичні поради та корисна інформація	91-95

Як користуватись путівником

номер об'єкта на мапі

адреса чи
розташування

номер телефону

години роботи

ресторани чи кафе
у приміщенні або
поблизу

туристична інформація

плата за вхід

інші цікаві місця
поблизу

інша практична
інформація

вказує на сторінку,
де ви знайдете більш
повний опис

Путівник складається з 5 розділів, кожен з яких описує важливі аспекти вашого візиту до Івано-Франківська

Прогулянка Івано-Франківськом

*Загальна інформація про місто
від авторів путівника*

Знайомтесь з Івано-Франківськом

Івано-Франківськ: коротке досьє

Дух міста

Десять плюс один доторків до Франківська

Хронологія

Тиша і спокій

Франківські найвідоміші

Топ-10

Радимо відвідати: місця для огляду та пам'ятки архітектури

Що подивитися

Івано-Франківськ та околиці з короткою довідкою про найцікавіші атракції

Чи знаєте ви, що?..

Найцікавіші музеї

Екскурсійні маршрути

Поїсти та випити (галицька кухня)

Де можна...

Практичні поради, де найкраще поїсти, де випити кави або чогось міцнішого, де купити одяг та сувеніри, залишити дітей, розважитись, відпочити

Практичні поради

Розділ містить візуальну інформацію, корисну подорожуючим

Мапи

Мапа відповідає основним архітектурним пам'яткам, про які розповідається у путівнику

Рейтинг

☆☆☆ не пропустіть

☆☆ настійно рекомендуємо

☆ радимо подивитися

ПРОГУЛЯНКА ІВАНО-ФРАНКІВЬСЬКОМ

Знайомтесь з Івано-Франківськом 6

Івано-Франківськ: коротке досьє 7

Дух міста 8

Десять плюс один доторків до Франківська 9

Хронологія 10-11

Тиша і спокій 12-13

Франківські найвідоміші 14

ЗНАЙОМСТВО З ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМ

Дозволимо собі називати улюблене місто подомашньому – Франківськом або іноді ще інтимніше – Фраником, як це робить багато його мешканців. І ми також. Той, хто прожив тут протягом тривалого часу, прагне назавжди тут залишитися, бо такого затишного, комфортного, різноманітного міста, що надихає на кожному кроці, годі знайти.

Франківськ – це, передовсім, місто-прогулянка. Найбільшою цінністю тут є історична атмосфера центрально-європейського провінційного міста, а не суцільні квартали давньої забудови чи визначні пам'ятки архітектури. Усі давні мандрівники у подорожніх нотатках згадували про велику кількість садів та квітників у цьому місті. Впродовж останніх двох століть міська влада особливо дбала про озеленення вулиць та закладання парків і скверів, якими милуємося й досі. До півгодини легкої ходи від ратуші – і ви вже у розкішному парку Шевченка, а щоб відпочити на лавочці у сквері, взагалі нікуди ходити не треба – вони тут повсюдно.

У Франківську можна почувати себе майже як на острові, адже місто огинають дві ріки. А Карпатські гори та величезний Чорний ліс так близько, що за доброї погоди верхівки гір видно ледь не з кожного балкону. Незважаючи на те, що місто є дуже динамічним, міське життя, на перший погляд, виглядає так, що усі тут тільки те й роблять, що відпочивають, прогулюються та цілими днями сидять у кав'ярнях та десятках вуличних кафе. За 100 років у цьому місті-курорті так нічого й не змінилося!

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК: КОРОТКЕ ДОСЬЄ

Географія

- Івано-Франківськ – місто обласного значення, адміністративний, економічний і культурний центр Івано-Франківської області, площа міста 83,73 кв.км
- Розташований на Заході України на відстані 150-300 км від кордонів Польщі, Румунії, Угорщини, Словаччини
- Через близькість до гір, місто називають східними «воротами» Карпат. За дві з половиною години їзди з Івано-Франківська у Надвірнянському напрямку – найвища гора України – Говерла (понад 2061м)
- На північному сході місто підперезують мальовничі пагорби – Вовчинецькі гори, середня висота яких 300-350 метрів над рівнем моря
- Івано-Франківськ розташований у межиріччі двох рік – Бистриці Солотвинської та Бистриці Надвірнянської
- Середня температура в липні (17-19 °C), у січні (-4-6 °C)

Населення

- Населення міста становить приблизно 245 тис. чоловік
- Серед 24 обласних центрів України місто займає двадцять першу позицію (менше населення лише у західноукраїнських Тернополі, Луцьку та Ужгороді)
- У 1732 році в місті проживало усього 3300 людей, з яких 1518 поляків та українців, 333 вірмен, 1420 євреїв
- До Другої Світової війни приріст населення відбувався за рахунок євреїв, які займалися торгівлею, промислом і ремеслами. У 1939 році у місті проживало близько 27000 євреїв (46% населення міста), а вже у 1944 році їх залишилося усього 228. Понад 10 000 євреїв фашисти розстріляли у міському гетто
- На сьогодні Івано-Франківськ – одне з найбільш «українських» міст України. У 2001 році 92,2% населення міста – українці, і лише 0,3% – поляки, 0,1 – євреї, 6,0 – росіяни, 0,2 – білоруси

Топоніміка

- З 1662 до 1918 року місто мало назву Станіславів (польською – Stanisławów, німецькою – Stanislaw)
- З 1939 року радянська влада дала місту назву Станіслав
- У 1962 році з нагоди 300-річчя з часу заснування місто перейменували в Івано-Франківськ на честь видатного письменника Івана Франка, який часто бував тут
- Окремі частини Івано-Франківська зберегли історичні назви, зокрема назви колишніх сіл – Гірка, Рінь, Майзлі, Пасічна, Княгинин, Опришівці, Бельведер. Інші частини міста отримали усталені найменування в радянський період від назв промислових підприємств або колишніх назв вулиць – Каскад, Позитрон, Брати

Міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ» обслуговує повітряні судна всіх типів та має пропускну здатність 400 пас./год.

У XVII-XVIII ст. кожен житель мав тримати запас пороху і куль, систематично тренуватись у стрільбі, щоб у разі небезпеки виступити на захист рідного міста.

Івано-Франківськ – найбезопасніше місто в Україні в 2013 році (за даними Державної служби статистики України)

ДУХ МІСТА

У 1868 році на 18000 мешканців міста було 8 кав'ярень. Місцева преса писала, що достатньо було б 4.

Сьогодні для мешканців і гостей 245-тисячного міста працюють понад 100 кав'ярень, барів, ресторанів та кафе. І це ще не межа

У маленькому Франківську головне – не поспішати. Місто можна обігти за дві години, але щоб зрозуміти його, краще не бігати. Місцеві мешканці повільно ходять, багато сидять – на лавочках у сквериках або за келихом пива у вуличних кафе, довго стоять біля виходів з ресторацій, договориючи початі за обідом теми і, не маючи ні сил, ні бажання розпрощатися остаточно.

Місто невелике, але тут можна затриматися надовго, милуючись сентиментальними фрагментами європейської архітектури, оглядаючи багату колекцію сакрального живопису художнього музею чи занурюючись у атмосферу мистецьких галерей та чисельних сувенірних крамничок, де продаються унікальні вироби народних майстрів.

У цьому місті, створеному для відпочинку, відкривається все більше оригінальних кав'ярень, стильних барів, ресторанів та закладів традиційної української, а також регіональної – галицької кухні. Адже, будучи частиною великої України, Франківськ є цілком унікальною територією. Це, насамперед, місто Галичини, яка впродовж багатьох століть належала до іншої цивілізації, ніж решта України.

Сліди давньої Речі Посполитої та Австрійської імперії знайдете не лише в архітектурі та плануванні міста, але й побутових звичках, мові та ментальності франківчан. Впродовж кількох століть тут жили разом українці, поляки, євреї, вірмени, німці, чехи та росіяни. Уся ця галицька полікультурність, одночасне співіснування різних націй, віросповідань, мов та історій, які жили поруч не заперечуючи, а збагачуючи один одного, дивовижним чином поєднується з тим фактом, що сучасний Франківськ – одне з «найукраїнськіших» міст України. На відміну від більшості міст держави, російської мови тут майже не почуєте.

10 ПЛЮС ОДИН ДОТОРКІВ
ДО ФРАНКІВСЬКА

Якщо ви у Франківську ненадовго, або прагнете посправжньому відчутися місто, обов'язково спробуйте ось це:

- Підніміться ліфтом на оглядовий майданчик ТЦ «Легенда» (на розі пл. Ринок з вулицями Вірменською та Шеремети) і подивіться на Ратушу та Площу Ринок з висоти пташиного польоту.
- Випийте у будь-якій кав'ярні ковток «Прикарпатського бальзаму», настояного на кільканадцяти ароматних Карпатських травах. Пляшечка бальзаму – найсмачніший сувенір з Івано-Франківська.
- Прочитайте столи у кав'ярні «Говорить Івано-Франківськ» (на розі пл. Ринок та вул. І. Труша) – це найлаконічніше зібрання міських легенд та легендарних особистостей міста, викарбуваних на стільницях. Тут також – найкраща в місті кава.
- Пройдіться найкоротшою вулицю Івана Труша, вистеленою давньою бруківкою (між пл. Ринок та вул. Лесі Українки). Її довжина – усього 65 метрів. Вона також найвужча – 6 метрів у ширину.
- Відшукайте герб магнатів Потоцьких «Пиляву» на бічній стіні старої Колегіати (пл. Шептицького, 8 з боку кав'ярні «Бізе»). Він захований так високо, що про його існування знає далеко не кожен мешканець міста.
- Спустіться у підземелля Бастіону (входи з вул. Галицької між будинками №7 та №9 та з вул. Новгородської між будинками №6 та №10). Це частина справжніх фортечних укріплень старої Станиславова.
- Скуштуйте штрудель з вишнями чи яблуками у вишуканій «Цукерні», облаштованій у віденському стилі (вул. Незалежності, 12). Такі заклади були дуже популярними у Станіславі століття тому.
- Роздивіться бруківку 17-го століття перед брамою Палацу Потоцьких (перехрестя вул. Шпитальної та вул. Старозамкової). Це річкові камені з Бистриць, якими уклали вулиці Станиславова, що знаходився всередині фортеці.
- Навідайтесь до Танцюючої фабрики на вул. Вірменській, неподалік фонтану-пам'ятнику у формі яйця. Команда ресторану запропонує не лише найсмачнішу в Україні піцу, але й станцює для Вас!
- Скуштуйте найкраще франківське пиво «Панське» у «Пабі Потоцьких» (вул. Дністровська, 22а) біля підніжжя земляних валів давньої фортеці.
- Прогуляйтесь липовою алеєю вулиці Шевченка до найдавнішого у місті парку, який є улюбленим місцем відпочинку франківчан вже понад двісті років.

Пиво "Панське" у "Пабі Потоцьких"

Штрудель з вишнями

Кав'ярня "Говорить Івано-Франківськ"

ХРОНОЛОГІЯ

Йосиф Потоцький

1662 – Андрій Потоцький заснував місто, назване на честь сина Станіславів. 7 травня місто отримує право на самоврядування – Магдебурзьке право.

1676 – Станіславів стає осередком вірменської торгівлі на шляху з Європи до Азії.

1683 – У битві під Віднем, яка поклала край турецькій експансії до Європи (Віденська відсіч), героїчно загинув Станіслав Потоцький. Похований у крипті колегіати, але серце великого магната зберігається у Відні.

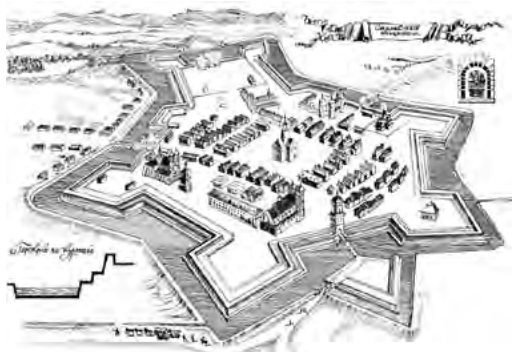
1707-1770 – Станіславів кільканадцять разів був захоплений російськими військами та їх польськими опонентами.

1772 – Перший поділ Речі Посполитої. Станіславів разом з Галичиною переходить під владу Австрійської корони. Згодом місто стало центром адміністративного округу Австрійської (з 1867 Австро-Угорської) імперії.

1848 – Під час революції, відомої в історії як Весна народів, у місті починає діяти перша українська політична організація «Руська рада», яка стала офіційним представником галицьких українців.

1866 – розпочався рух пасажирських поїздів на залізниці Львів-Чернівці, перший поїзд урочисто прибув у Станіславів.

1868 – «Мармулядова пожежа» знищила майже половину Станіславова, включно з ратушою, судом та поштою.

Станіславівська фортеця

ХРОНОЛОГІЯ

1914-1917 – Під час Першої світової війни місто було тричі окуповане російськими військами, зазнавши значних руйнувань.

1919 – Станіславів – столиця Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР).

1920-1939 – Станіславів стає важливим адміністративним центром у складі відновленої польської держави.

1939 – Початок Другої Світової війни. Радянський Союз захоплює місто, майже одночасно розпочинаються масові репресії проти населення. Створення Станіславської області у складі Радянської України.

1940 – Створення першого на Прикарпатті вищого навчального закладу – учительського інституту (нині Прикарпатський національний університет).

1941 – Початок німецько-радянської війни та німецької окупації. Перед відступом радянська влада масово страчує в'язнів у в'язницях.

1942 – Фашисти починають масову ліквідацію єврейського населення Станіслава, знищивши понад 10000 мешканців міста.

1944 – Місто повторно займають радянські війська, «Другі Совети», що протримались до 1991 року.

1959 – Здійснено перший пасажирський політ екіпажу літака ІЛ-12 за маршрутом Станіслав – Москва.

1962 – З нагоди 300-річчя Станіслав та область перейменовують на честь видатного класика української літератури Івана Франка, який неодноразово бував у місті.

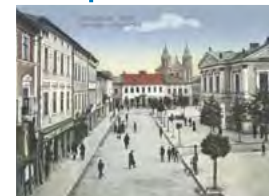
1991 – Івано-Франківськ – обласний центр незалежної України. У боротьбі за здобуття незалежності містяни були в авангарді.

1999 – Івано-Франківськ одним з перших в Україні приймає власний статут. Розпочалась генеральна реконструкція центру міста.

2012 – Місто урочисто святкує 350-ліття від дня заснування.

Герб Станіславова

Станіславів.
Площа ринокСтаніславів.
Панорамний вигляд

ТИША І СПОКІЙ

Івано-Франківську невідомий шум мегаполісів чи смог промислових міст. Це одне з найспокійніших і найчистіших міст України, яке називають східними воротами Карпатських гір.

«Будиночки на передмістях мають ту перевагу, що в більшості своїй з фасаду прикрашені гарними ганками на колонах і оточені милими садочками, так що все місто, особливо влітку, здається, ніби розляглося в саду», Садок Баронч, історик-вірменин, 1858

Центральні площі

Центр міста являє собою намисто площ та скверів. Вічевий майдан – улюблене місце прогулянок з малими дітьми, годування голубів. Увечері тут, біля головного фонтану, збираються підлітки та молодь. На сусідній площі Міцкевича споруджено пам'ятник цьому польському поетові – один з найкращих у Східній Європі. Тутешні лавочки полюбують як молоді мами з чадами, так і закохані пари. Натомість майдан Шептицького – сакральний центр міста з Катедрою, Костелом Непорочного Зачаття Діви Марії та колегією єзуїтів. А головним майданом й ареною міста є Ринок з рядами старовинних будинків та ратушою посередині.

Парк імені Тараса Шевченка

Хоча Франківськ загалом є містом створеним для прогулянок, та найголовніша з них починається з вулиці Шевченка (колишньої Липової) й поплід кронами давніх лип неспішно провадить до розкішного міського парку. Колись на його місці шумів дубовий ліс і звучали мисливські сурми. В усі часи ця місцина була найулюбленішим місцем відпочинку і романтичних побачень франківчан. Жартують, що в парку імені Шевченка народилась не одна сім'я. Найпопулярнішим атракціоном є

ТИША І СПОКІЙ

колесо огляду, з висоти якого видно частину міста та зелені пагорби Карпатських гір.

Парк Шевченка з його гойдалками, каруселями та екстремальними атракціонами – це територія дитячого щастя. Втім, дзвінка дитяча радість не порушує загальної атмосфери спокою. Тіністі алеї та кілька озер з місточками, де плавають лебеді та дікі качки, різні ресторанчики та літня сцена дарують різноманітні можливості для відпочинку.

Чи знаєте ви, що?

У парку імені Т.Шевченка чимало екзотичних дерев. Коли закладали парк у 1896 році, крім звичних для Галичини дуба, бука, граба, ялини, модрина та липи, висадили «екзоти» з розсадників Польщі, Франції та Америки. Окрасою парку є айлант, гінкго дволопатеве, катальпа, клен сріблястий, сосна Веймутова, платан східний та тюльпанове дерево.

Дві ріки

Найулюбленішою літньою розвагою франківчан є купання в обох Бистрицях – Надвірнянській та Солотвинській. У спекотні дні місто практично вимирає, бо його мешканці тікають у вербовий затінок поближче до води. У межах міста найкращі місця для купання гарантовані під Пасічнянським та Тисменицьким мостами. До обидвох рік від центру міста можна дійти пішки за 10 хвилин.

Міське озеро

Мальовничий маршрут пішої чи велосипедної прогулянки довкола озера, розташованого біля парку ім. Т. Шевченка, складає 3 кілометри. Весь цей час вас супроводжуватимуть величні верби, що гілками торкаються води, закохані пари у човниках, качки з малими каченятами та рибалки, які примудряються вилловлювати у цій штучній водоймі порядну вечерю, що влітку, що взимку. Засніжене озеро перетворюється на велетенський майданчик для лижників, а біля човнової станції влаштовують міську ковзанку. Якщо вийти до озера з боку парку, побачите міст до острівця, що його в місті називають Островом кохання. Це одне з найромантичніших місць в Івано-Франківську, сховане посеред природи й подалі від міської суєти.

ФРАНКІВСЬКІ НАЙВІДОМІШІ

Іван Франко

Митрополит
Андрей Шептицький"Soloдке печиво"
Дарії Цвек

Родина Потоцьких – польські магнати, засновники і власники Станіславова до 19-го століття. Місто, у межиріччі Бистриць, збудував Андрій Потоцький. Могутнє місто-фортецю він назвав на честь свого старшого сина **Станіслава**. **Йосип Потоцький** – молодший син Андрія успадкував місто у 1691 році. Під його керівництвом місто досягло найбільшого розвитку. У цей час збудовано муровану ратушу, колегіальний костел та єзуїтський костел. Траурні урочистості з приводу смерті цього міського господаря розтягнулися на два тижні і стали подією, описаною істориками.

Митрополит **Андрей Шептицький**, чи не найавторитетніша постать Західної України першої половини ХХ століття, розпочав свою архіпастирську діяльність у Станіславові. У 1899 році він був висвячений на Станіславського єпископа. А вже у 1900 році Шептицький став Галицьким митрополитом та Архієпископом Львова. Будучи депутатом Галицького сейму та членом Палати панів Австро-угорського парламенту у Відні, Шептицький активно відстоював інтереси українців у Галичині. Він розбудував українську греко-католицьку церкву, заснував кілька вищих навчальних закладів, Національний музей у Львові, перший заповідник у Карпатах, запровадив особисті стипендії для галицьких художників.

Найвідоміший гість міста – письменник **Іван Франко**, який впродовж свого життя кількадесят разів відвідував Станіславів та гуцульський край. Іван Франко – найвидатніший український поет, прозаїк, драматург, публіцист, філософ, літературознавець, фольклорист, історик, політичний діяч, завдяки якому українське письменство в другій половині ХІХ - на початку ХХ століття вийшло на європейський рівень. В 1916 він був висунутий на Нобелівську премію, яку не отримав через смерть. До Станіслава Франко приїжджав у громадських та політичних справах, окрім того тут мешкали двоє коханих жінок письменника – Юзефа Дзвонковська та Ольга Рошкевич. У 1962 році на честь Івана Франка Станіслав перейменували у Івано-Франківськ. Іменем Франка у місті також названо вулицю, площу, музично-драматичний театр, обласну бібліотеку та міську літературну премію.

У 1967 році в Україні відбулася кулінарно-книжкова революція. Книга рецептів, зібраних і опрацьованих скромною мешканкою Івано-Франківська, стала першим справжнім бестселлером Радянської України. З того часу "**Солодке печиво**" **Дарії Цвек** перевидавалося накладками у сотні тисяч примірників. Дарія Цвек мешкала у Франківську від народження до самої смерті, займаючись кулінарією та впроваджуючи традиції галицької європейської кухні у радянську, а згодом – сучасну українську кулінарію. Вона зуміла зберегти неперервність кулінарних традицій Галичини, передавши їх через свої книги мільйонам господинь. Загальний тираж кулінарних бестселерів пані Дарії сягнув 5 мільйонів примірників.

Спокійне провінційне місто на початку 90-их років минулого століття стало епіцентром мистецького вибуху, що став відомим в Україні як «**Станіславський феномен**». В один час в одному місті – Франківську – виокремилася група письменників та художників, у творчості яких найбільш яскраво проявилися риси постмодернізму. Місто породило цілу плеяду авторів, без яких неможливо уявити сучасну українську літературу, знану в Європі. До феномену відносять творчість письменників Юрія Андруховича, Тараса Прохаська, Юрія Іздрика, Володимира Ешкілева, Галини Петросаняк.

ТОП-10

РАДИМО ВІДВІДАТИ: МІСЦЯ ДЛЯ ОГЛЯДУ ТА ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ

Ратуша	16
Катедра	17
Вірменський костел	18
Фортечний Bastion	19
Філармонія	20
Пам'ятник Адаму Міцкевичу	21
Колегіата. Музей мистецтв Прикарпаття	22
Палац Потоцьких	23
Стометрівка	24
Залізничний вокзал	25

РАТУША

Ратуша – головна споруда кожного європейського міста, якому надане самоврядування – Магдебурзьке право. Ратуша є тим пунктом тяжіння, навколо якого концентричними колами організовується весь організм міста – ринкова площа, головні вулиці, які відходять з кожного кута Ринку, собори, передмістя.

Івано-Франківська ратуша є феноменальною у двох вимірах. По-перше, сучасна споруда ратуші – єдина в Україні ратуша, збудована у стилі конструктивізму, модному на початку 30-х років ХХ століття. По-друге, сучасна ратуша – вже четверта за рахунком, збудована на тому самому місці. Всі попередні станіславівські ратуші теж стояли на цих фундаментах і мали одні й ті ж підвали і підземелля.

Історія станіславівських ратуш – найкраща ілюстрація періодичних злетів і руйнацій, яких зазнавало місто.

Перша ратуша була збудована з дерева у 1666 році. В ній, відповідно до призначення, засідали міська рада і суд. Вежа була спостережним пунктом фортеці, а у підземеллях зберігалася зброя і амуніція. У 1695 була збудована нова пишна багатоповерхова ратуша з годинником і високою вежею. Підвальні приміщення цієї ратуші стали виконувати функцію міської в'язниці. У 1825 році флюгер вежі завалила сильна буря, а у 1868 величезна пожежа знищила ратушу, і більшість будинків на ринковій площі. Наступну ратушу пошкодили гарматними обстрілами під час Першої світової війни.

В 1928 році місто розпочало будівництво нової, сучасної ратуші, яке завершилося у 1935 році. Однак, у ній жодного дня не працювала міська влада (єдину офіційну функцію ратуша виконала 7 травня 1999 року, коли міська рада збиралась тут для затвердження статуту міста – одного з перших в Україні). Натомість ратуша створює особливе враження від старого міста, роблячи його більшим. Сьогодні більшу частину ратуші займає обласний краєзнавчий музей. За переказами, під ратушею розпочинаються підземні ходи, які ведуть аж за межі міста, але їх ще ніхто не дослідив...

Третя ратуша

1

вул. Галицька, 4а
Краєзнавчий музей
www.ifkm.if.ua

0342 75 00 26

вт-нд: 10.00-17.30,
пн – вихідний

платний вхід

АРХИКАТЕДРАЛЬНИЙ СОБОР
СВЯТОГО ВОСКРЕСІННЯ

Катедральний собор Воскресіння – улюблений храм івано-франківців, який мешканці звать просто Катедра. Незважаючи на те, що кожної неділі тут відправляються аж чотири Служби Божі, під час кожної з них церква переповнена. Катедрою храм став у 1885 році, коли папським рішенням у Станіславові було створено греко-католицьке єпископство.

Первинно храм був збудований ще у 1729 році як костел єзуїтів, яких запросив до міста Йосиф Потоцький з метою розвитку освіти. Через короткий час виявилось, що храм збудований із серйозними помилками. Тому його у 1753 році розібрали, а через десять років відбулося повторне освячення перебудованого костелу. Через те, що він стояв біля самого краю бастиону і вирізнявся на тлі міста, вежі костелу часто зазнавали потраплянь під час артилерійських обстрілів.

У 1772 році австрійська влада, що утвердилась в Галичині, заборонила діяльність єзуїтів і храм довгий час використовувався за різним призначенням, тут навіть був військовий склад. Тільки 1849 року колишній єзуїтський костел передали українській греко-католицькій громаді міста.

У 1899 -1900 настоятелем собору був станіславівський єпископ-ординарій Андрей Шептицький, пізніше Митрополит Галицький та Архієпископ Львівський. За сприяння Шептицького у храмі встановили величний п'ятиярусний іконостас роботи видатних галицьких художників.

Знаковою подією міської історії стало те, що 1990 року храм – після кількох десятиліть заборони – був повернений легалізованій УГКЦ. У 2011 році храм став головним собором Івано-Франківської митрополії УГКЦ, що поширюється на територію Івано-Франківської та Чернівецької областей. У Катедрі знаходяться мощі блаженних мучеників часів підпілля греко-католицької церкви.

www.katedra-ugcc.if.ua

10

Майдан Шептицького, 22

0342 55 29 31

безкоштовний вхід

Ресторан «Франко»
стор. 68

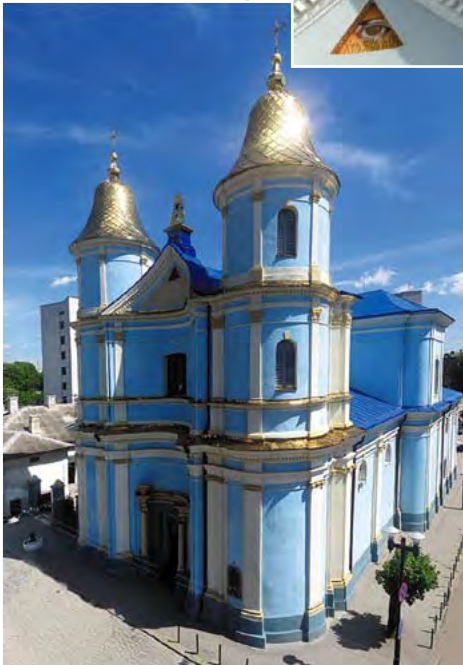
ВІРМЕНСЬКИЙ КОСТЕЛ

Вірменська церква колись перебувала у реєстрі пам'яток архітектури всесоюзного значення. Цей бароковий храм був закладений у 1743 році власником міста великим коронним гетьманом Юзефом Потоцьким, збудований станіславськими вірменами у тодішньому вірменському кварталі і освячений 1763 року львівським вірменським архієпископом на честь Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії. Незважаючи на кілька реставрацій і перебудов, які проводилися в цій церкві у різні часи, вона зберегла свої барочні риси у зовнішньому вигляді і внутрішній оздобі.

Від самого початку і до 1946 року у храмі перебував один з найвідоміших чудотворних образів Пречистої Діви Марії, який походить з 17 століття. Все місто перебувало під опікою цього образу. В 1937 році чудотворна ікона була коронована, а 1946 останній настоятель костелу вивіз образ до Гданська у Польщі, де він перебуває досі. Натомість на франківській церкві встановлена копія чудотворного образу.

За традицією церкву далі продовжують називати вірменською, хоч самі вірмени полонізувалися ще у 19 столітті і храм був звичайним католицьким костелом. Після другої світової війни його закрили, у приміщенні спочатку обладнали майстерні для художників (якийсь час тут працював і навіть мешкав видатний український художник та дисидент, лауреат Національної Шевченківської премії 1995 р. Опанас Заливаха), а потім музей історії релігії та атеїзму.

У 1990 р. костел був переданий Українській Автокефальній Православній Церкві і став Кафедральним собором Святої Покрови, тут організовано архієрейський церковний хор – один з найкращих в Галичині, який зазвичай співає по неділях та на свята. У прилеглих до церкви стародавніх будиночках розмістилася православна семінарія та духовна академія.

www.uapc.if.ua

7

вул. Вірменська, 7

03422 3 04 47

безкоштовний вхід

Дім пива «Бочка»

стор. 72

Ратуша

стор. 16

ФОРТЕЧНИЙ БАСТІОН

Визначною рисою Івано-Франківська є те, що це єдине місто у цих краях, яке спочатку з'явилося на папері і було збудоване за єдиним планом як ідеальне місто-фортеця. Оскільки це відбувалося вже у нові часи, то і фортеця відповідала тодішньому станові фортифікаційної науки, яка враховувала розвиток артилерії. Основою оборонних споруд були не високі замкові мури, а шість зовнішніх п'ятикутних бастіонів, які знаходилися на краях шестикутного міста-зірки. Автором проекту був відомий французький військовий інженер Франсуа Коррасіні, справу якого продовжив Кароль Бенуа. Фортеця з бастіонами вперше виправдала своє призначення вже через 14 років після спорудження (1676), витримавши облогу турецького війська. Як писав французький мандрівник Франсуа д'Алейрак у 1687 р. "Серед усіх прикарпатських міст найбільшим і найкрасивішим є Станіславів... Його фортифікації вражають своєю довершеністю".

XVIII століття було для Станіслава часом безперервних облог, обстрілів, штурмів, перемог і принижень, нищень і перебудов. А на початку XIX століття австрійська влада демонтувала укріплення у всіх містах Галичини, тож місцева фортеця була розібрана на цеглини для міських цивільних будівель. З усього дива фортифікаційного мистецтва вцілів тільки фрагмент міського муру навколо першого бастіону Святого Андрея.

У 2012 році бастіон було реконструйовано. Розкопані і звільнені від ґрунту внутрішні приміщення бастіону дають можливість уявити собі простір усієї фортеці. Тим часом у відновленому бастіоні розмістилися галереї, ресторани, мистецькі крамниці. Входи до бастіону з вул. Галицької (між будинками №7 та №9) та з вул. Новгородської (між будинками №6 та №10). Дуже цікавим є контур станіславської фортеці, викладений бруківкою на внутрішньому подвір'ї бастіону. В такий спосіб з'являється можливість охопити цілість задуму міста-фортеці, побачивши його немов з висоти пташиного лету.

11

провулок Фортечний, 12
Фортечна галерея
«Бастіон»
www.bastion-if.com.ua

0342 75 08 71

безкоштовний вхід

пн-нд: 10.00-21.00

Піцерія «Флоренс»

стор. 67

ФІЛАРМОНІЯ

Філармонія колись була міським театром. Про те, щоб у місті було гідне театральне приміщення, подбало музичне товариство імені Станіслава Монюшка, тому й сьогодні можна почути, що філармонію називають театром Монюшка. Театр звели усього за рік у 1891-му на добровільні пожертви громади. У конкурсі проєктів переміг маловідомий архітектор Мілковський, який розсекретив себе лише на церемонії відкриття театру. Ним виявився Юзеф Лапіцький, інженер місцевої залізниці. За добру роботу громада вручила інженерові золотий перстень. Театр став осередком польської культури. Тут виступали корифеї української сцени: Марія Заньковецька, Микола Садовський, оперні співаки світової слави Олександр Мишуга та Соломія Крушельницька (її ім'ям названо вуличку від філармонії до «Білого будинку»).

У 1929 році будівлю реконструював модний станіславівський архітектор Станіслав Треля. З 1939 впродовж наступних сорока років тут розміщується український музично-драматичний театр, нині тут – обласна філармонія. Останню реконструкцію споруди закінчено у 2011 році. До переваги оновленої філармонії доречно віднести облаштування малої сцени, а також збереження первісного вигляду «круглої» зали на другому поверсі.

www.filar.com.ua

вул. Леся Курбаса, 3

0342 70 57 65

Лоббі-бар «Цимес» стор. 66

Галерея-рамарна ЦИОК стор. 78

ПАМ'ЯТНИК АДАМУ МІЦКЕВИЧУ

Ідеальне місто потребує ідеальної площі. Такими були міркування станіславівців у XIX столітті, коли місто остаточно втратило фортифікації і стрімко почало виходити із своїх початкових меж. Там, де ще недавно були укріплення, у 1870 році сформували площу, яка поступово перетворилася у найвишуканіший сквер.

Точкою збору, яка надала і площі, і навколишнім будинкам, і квітникам майже класичної перспективи, став пам'ятник Адамові Міцкевичу, найзначнішому польському поетові. Польська громада міста, пам'ятаючи колишню велич Станіслава, дуже опозиційно ставилася до австрійської влади. Тому встановлення пам'ятника великому поетові і пророкові Польщі мало особливе значення. Зібрані пожертвування дозволили оголосити конкурс, на якому переміг скульптор із Кракова Тадеуш Блотницький, а також придбати для будівництва скульптури вісім тонн італійського каррарського мармуру. Пан Блотницький при роботі використовував посмертну маску Міцкевича. Пам'ятник на елегантному п'єдесталі відкрили до соті річниці з дня народження Міцкевича – 1898 року.

Під час українсько-польської війни 1918-1919 років мармурова фігура була суттєво пошкоджена. Тому у 1930 році поляки відновили його у бронзі.

З того часу пам'ятник Міцкевича перетворився на важливий символ міста, в якому поет ніколи й не був. В роки Другої світової війни патріоти міста переховували бронзового поета у таємному місці, щоб у жодній з ворогуючих сторін не виникло спокуси переплавити бронзу на снарядні гільзи. У радянські часи Міцкевич, якого дозволяла вшановувати радянська влада, став міським улюбленцем. Різно контрастуючи з соціалістичною естетикою, він надавав скверові людяного, європейського шарму. Довкола пам'ятника досі тулиться вечірнє романтичне життя, лавочки традиційно окуповують закохані пари, а сам сквер франківським сленгом називався «плящ», що можна асоціювати як з польським «пляц» (площа), так і з незмінним плащем бронзового Міцкевича.

Площа Міцкевича

Літнє кафе Веранда (пл. Міцкевича, 6) стор. 66

кафе MANUFACTURA (пл. Міцкевича, 6) стор. 62

Синагога стор. 40

Торговий центр «Крокус» (пл. Міцкевича, 8)

КОЛЕГІАТА. МУЗЕЙ МИСТЕЦТВ ПРИКАРПАТТЯ

Якщо більшість івано-франківських пам'яток набувають особливої вартості через те, що всі разом творять неповторну атмосферу історичного провінційного міста, то цього в жодному випадку не можна сказати про фарний костел або колегіату. Це – справжня перлина східноєвропейського бароко, велична і делікатна водночас. Костел Непорочного Зачаття Діви Марії та святих Андрія і Станіслава – найдавніша і найоригінальніша споруда Івано-Франківська.

Мурований храм за проектом того самого авіньйонця Коррасіні, який будував місто-фортецю, почали споруджувати у 1672 році і закінчили аж в 1703. Міський парафіяльний костел (такі храми якраз називалися фарами) був ще й родинною молельнею і усипальницею Потоцьких. Завдяки старанням власника міста, костел був піднесений до рівня колегіати, що було близьким до рангу єпископату. При колегіаті діяла найкраща, принаймні тому, що єдина, вища школа, яка потім відійшла під опіку єзуїтів і стала знаменитим колегіумом. У 1737 році костел став ще пишнішим. В середині зробили бічні барокові вівтарі і встановили барокові скульптури. На згадку про цю розбудову на бічній стіні костелу з'явилася перша в місті меморіальна дошка: герб власника міста, аббревіатура J.P.W.K.W.H.K. (Йозеф Потоцький воевода київський великий гетьман коронний) і рік – 1737.

Цікаво, що після 1946 року, коли була ліквідована греко-католицька церква, до парафіяльного костелу почали ходити українські греко-католики, які не могли собі дозволити відвідувати храми, передані Руській православної церкви. Однак після останнього масового виїзду місцевих поляків до Польщі костел перестав діяти. У 1964 році його переобладнали під музей геології. Під час реконструкції усі поховання у криптах костелу, були вивезені на смітник. Радянська влада провела реконструкцію костелу, повністю змінивши інтер'єр і позабравши зі святині усе, що дратувало – скульптури святих, ікони, портрети Потоцьких, церковну атрибутику.

З 1980 року тут оселився художній музей (нині – музей мистецтв Прикарпаття). Від розкішного оздоблення костелу лишилися лише рештки. Дбайливо відреставровані, вони становлять поважну частину експозиції "Сакральне мистецтво Галичини XV-XX століття". Серед найцікавіших експонатів – статуї біблійних персонажів, різьблене розп'яття та дерев'яна скульптура лицаря із роду Потоцьких.

Справжніми перлинами музейної експозиції є три барокові фігури ангелів різця "українського Мікеланджело" іогана Георга Пінзеля. Нещодавно саме ці роботи виставлялися у паризькому Луврі, де спрочинили справжній фурор, адже мистецтвознавцям раніше не було відоме ім'я галицького майстра, який творив шедеври європейського рівня у далекій провінції.

У музеї є цілком несподівані ексклюзивні експонати, як от роботи школи іконопису відомого російського художника Карла Брюллова, який опікувався долею молодого маляра Тараса Шевченка. Раніше ці роботи зберігалися у Санкт-Петербурзі у фондах Ермітажу. Або картина Миколи Глуценка, який давав уроки малювання Адольфу Гітлеру.

Окрасою музею є колекція класиків галицької школи малярства: І.Труша, Я.Пстрака, О.Новаківського, О.Сорохтея, О.Кульчицької, К.Устияновича.

- **13**
- Площа Шептицького 8
Музей мистецтв
Прикарпаття
- 03422 4 40 38
- вт-нд: 10.00-17.00,
пн – вихідний
- платний вхід
- Кафе-кондитерська «Біза»
стор. 65
- Фортенна галерея
«Бастіон»
стор. 19
-

ПАЛАЦ ПОТОЦЬКИХ

Серед пам'яток Івано-Франківська є багато таких, що дійшли до нас у настільки зміненому стані, що доводиться довіряти історичним розповідям, щоби побачити у них щось видатне. Але палац Потоцьких є унікальним навіть серед них. Мало того, що він виглядає зовсім не так, як тоді, коли був палацом. До того ж і палац, і палацовий парк неможливо оглянути зблизька – вони перебувають у приватній власності і закриті для огляду.

Палац був збудований близько 1682 року на краю міста, біля самих валів і оточений двома бастіонами. За описами палац був доволі скромним, хоча, звичайно, вирізнявся просторістю серед інших міських будівель. Сам палац – триповерховий прямокутний цегляний будинок, два флігелі та менші забудови. Історики міста звертають увагу на найвишніших гостей, котрі бували у станиславівському палаці Потоцьких. Серед них – польський король Ян Собеський, трансільванський князь Ференц Ракоці, австрійський цісар Йосиф II, а також дружина гетьмана України у вигнанні Пилипа Орлика, яка знайшла у Потоцького притулок для себе і двох доньок на довгі роки.

Палацовий комплекс зазнав чисельних перебудов після того, як на початку XIX століття весь комплекс був відданий військовим як шпиталь. З того часу аж до початку нашого століття тут безперервно перебував військовий шпиталь, що пережив не одну зміну влади та військ. Таким чином, цей госпіталь став, як пам'яткою лікарняної архітектури, так і об'єктом історично-культурної спадщини національного значення.

Найвідомішою і найавтентичнішою деталлю палацового комплексу є парадна в'їзна брама у стилі бароко. З обох боків брамні арки увінчані чудесними скульптурними композиціями, складеними з лицарських обладунків, гармат і хоругв.

- **14**
- вул. Шпитальна, 5
- Паб «Потоцький»
стор. 71
- Білий дні
стор. 28
- Вали
стор. 28
- Універмаг «Прикарпаття»
(вул. Дністрівська, 3)
-

СТОМЕТРІВКА

Якщо вдаватися до порівнянь, то франківська стометрівка – це перша палуба корабля, це коридор, в якому всі почуваються, немов у продовженні дому, це тераса, з якої видно все, це сцена, на якій Івано-Франківськ ставить свої вистави. Стометрівка – це те, що називається «корзо», місце прогулянок, місце фланеру і найпоказовіший зріз публічного життя, місце, в якому доводиться бувати кілька разів за день, і місце, з якого до всього близько або дуже близько. Якщо потрібно показати сутність міста за десять хвилин, то стометрівки – цілком достатньо.

У 1986 році чотириста двадцять метрів центральної вулиці перетворили на пішохідну зону, до речі, вперше в Україні. В Радянському Союзі на той час були тільки два подібні проекти – Старий Арбат у Москві і Алея Свободи у литовському Каунасі. Відсутність проїжджої частини, викладені плиткою хідники, декоративні лампи, лавки, фонтанчики і квітники, святкова ілюмінація впродовж всього року. Цих чотириста метрів, що звуться стометрівкою, відтворили фрагмент довгої вулиці, який на початку двадцятого століття став зосередженням провінційної розкоші і помпезності. Починаючи від двох п'ятиповерхових «хмарочосів» нового Станиславова з боку Вічевого майдану, це корзо є ілюстрацією еkleктичної архітектурної історії ХХ століття. Особливий шарм вулиці полягає у нанизуванні на неї, у найближчому сусідстві будинків усіх стилів. Тут є історизм, сецесія, арт-деко, функціоналізм, традиційні одноповерхові палаццо і двоповерхові казино, радянські прочитання Корбузье і київське циганське бароко останніх десятиліть.

На цьому фрагменті вулиці, перелік назв якої є найкращим конспектом зміни держав і режимів (Велика Тисьменецька за Австрії, Сапїжинська за Польщі, Шевченка за України, Сталіна за перших советів, Гтлера за німців, Радянська за других советів, Незалежності за незалежності), можна повноцінно жити двадцять чотири години на добу. Тут є все – ресторани, кав'ярні, банки, готелі, фонтани, паби і бари, різноманітні крамниці та книгарні. Тут можна зустріти всіх, хто мешкає або буває у Франківську.

вул. Незалежності, 1-39

Паб «Пінта»
стор. 72

Кондитерська
«Цукерня»
стор. 64

Вічевий майдан
стор. 29
Фортенний бастион
стор. 19

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ВОКЗАЛ

Колію через Станиславів протягнули у 1866 році – раніше, ніж у двох українських столицях – Харкові (1869) та Києві (1870). Станиславів став важливою залізничною станцією на новозбудованій лінії Львів-Чернівці. Дату започаткування колії, зафіксовану на металевих стовпах на пероні станції, можна побачити й сьогодні.

Перша споруда вокзалу була збудована у мавританському стилі. Вона була маленькою, двоповерховою, але з великим рестораном.

За Австро-Угорщини Станиславів став стратегічним залізничним вузлом. Станиславівській дирекції залізниць, створеній у 1894 році, підпорядковувались 1490 км колій – більше ніж Львівській та Краківській дирекціям. У 1892 році вокзал став першою спорудою в місті, де засвітилися електричні лампи. Електрифікацію здійснила фірма «Siemens und Galske».

В австрійський період рух пасажирських поїздів відбувався тільки вдень. З настанням темряви поїзди зупинялися на станціях і пасажирі йшли на нічліг у наперед визначені готелі чи в приватні оселі. Вранці у визначений час пасажирі поверталися до поїздів і продовжували подорож. Такий графік встановлювався для безпеки руху, а також для комфорту тих, хто подорожує. Це у польський період поїзди почали рухатися і в нічний час.

На початку ХХ ст. потік пасажирів через станцію Станиславів значно збільшився і будівлю вокзалу розширили за проектом віденського архітектора Ернеста Баудіша. Вокзал став великим і помпезним, але не втратив екзотичні мавританські елементи, як от гранчасті колони з куполами у вигляді тюрбанів та характерні вузькі вікна. У 1930-их роках, поки ці терени були частиною Польщі, зі Станиславова залізницею можна було без пересадок доїхати до Відня та Берліна. На перон Станиславівського двірця виходив цісар Франц Йосиф I. До речі, перон вокзалу є найдовшим в сучасній Україні.

Сьогодні Івано-Франківський вокзал є важливим залізничним вузлом, звідки відходять залізничні гілки у напрямку Львова, Коломиї, Карпат (Яремче, Рахів) та Стрия. Курсують прямі потяги до Києва, Львова, Одеси, багатьох великих міст України, а також Бухареста, Софії, Москви, Санкт-Петербурга.

www.uz.gov.ua

площа Привокзальна, 8

0342 59 22 23

каси попереднього продажу:
пн-нд, 08.00-20.00

Кафе «Сита ложка»
(вул. Привокзальна 3)

Центральний автовокзал
(вул. Залізнична, 30)

«Містечко здавалося іграшковим. Кількаповерхові ошатні білі будиночки, скверики й садки, алеї, просторий, чистий ринковий майдан, розкішні вітрини крамниць; увечері горіли електричні ліхтарі й було світло, немов удень, але, набагато урочистіше. Один бік головної вулиці – променаду – називався Лінія А, інший – Лінія Б. Тут зустрічалася молодь. Чепурні вродливі дівчата, сміючись і щебечучи, прогулювалися зі студентами й охайними офіцерами. З кав'ярень лунала музика, можна було зустрітися в пасажі чи в котромусь із ресторанів. Там панували розкіш, веселощі, розсміяний захват. Не бракувало танцювальних залів, закладів для розваг, людей було в стократ більше, ніж у городенківському парку. Усе здавалося зухвалішим, розкутішим, вільнішим, цей настрій передававсь від одного до іншого, усі сміялися, кожен квапився на побачення. Лунала польська, німецька, українська, їдиш, усі поводилися з неабиякою гідністю, усі були не на жарт заклопотані й збуджені. О десятій ліхтарі зненацька гасли, шум затихав, Лінія А й Лінія Б порожніли. На вулицях не залишалось нікогоїсінько. Лиш де-не-де можна було побачити запізнілу парочку або самотній диліжанс. Та ще під котроюсь із брам стояли солдат із покоївкою, полохливо оглядаючись, чи їх ніхто не бачить, і, якщо нікого не було видно, вони кидалися один одному в обійми й цілувалися, а коли хтось з'являвся, збентежено завмирили, немов заскочені на гарячому злодії.»

*Александр Гранх
«Ось іде людина»*

ЩО ПОДИВИТИСЯ

Івано-Франківськ	28-49
Три прогулянки	45-49
Околиці	50-60

ПАМ'ЯТНА ДОШКА ВАСИЛЮ БАЮРАКУ

Після смерті легендарного опришківського ватажка Олекси Довбуша у 1745 році загін Карпатських робінгудів очолив Василь Баюрак. Разом зі своїми побратимами Баюрак нападав на панів Гуцульщини, Покуття, Закарпаття та Буковини, забираючи у них одяг, зброю та коштовності. Дуже часто покарати того чи іншого пана, який знущається із селян, опришків просили самі ж гуцули. Селяни підтримували такий спосіб встановлення соціальної справедливості і всіляко допомагали народним месникам, переховуючи їх, постачаючи їм харчі та інформацію про облави. Цікаво, що в загоні Баюрака також була його жінка, його брати та їхні жінки.

Василя Баюрака стратили у 1754 році у Станиславові біля ратуші на площі Ринок, четвертувавши та відрубавши голову.

БІЛИЙ ДІМ

Замість того, щоб згідно з традицією розквартируватися в ратуші, керівництво міста разом із з обласною владою засідає у «білій хаті», або, трохи офіційніше – у «білому домі». Адміністративний будинок нагадує велетенське напнуте вітрило. Це найбільша у місті будівля радянського часу, збудована у 1987 році. Тут знаходилось радянське комуністичне керівництво області. У 1990 році над будинком було піднято національний прапор, а невдовзі розпався Радянський Союз. Зараз Білий дім – головний осіdek обласної та міської влади.

ВАЛИ

«Вали» – це давні земляні укріплення колишньої Станиславівської фортеці. Потрапити сюди можна кількома шляхами: з вулиці Шпитальної, вулиці Грушевського через арку неподалік перехрестя з Василіянок, з вулиці Шопена та з боку продуктового ринку на Дністровській. Земляні вали вручну насипали селяни, щоб підняти Палац Потоцьких над середмістям. Інші пагорби є залишками фортечних бастіонів позаду палацу. Двісті років тому фортечні мурі знесли, а в долині під ними утворився сквер, який отримав назву «Вали». Пізніше його називали також «Гетьманські вали» на честь власників міста з родини Потоцьких, які були коронними гетьманами Речі Посполитої.

До 2000-річчя Різдва Христового сквер впорядкували та встановили бронзову скульптуру «Вознесіння Ісуса Христа».

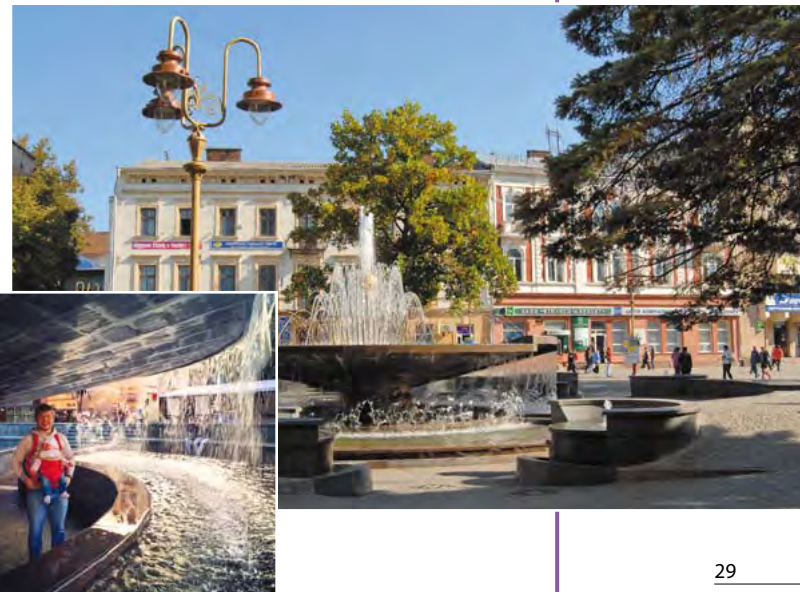
ВІЧЕВИЙ МАЙДАН

Старші люди називали майдан Краттерівкою – в пам'ять про першого міський сквер, заснований на цьому місті у 1827 році старостою Францішком Краттером. На Вічевому майдані відбуваються різноманітні урочистості, концерти та міські віча-зібрання. Попри свій діловий характер, майдан має ще одну функцію – це улюблене місце зустрічі франківчан. Про зустріч домовляються під годинником головного Поштамту або біля центрального фонтану, який є окрасою майдану. Цей фонтан співає, тому на його парапетах завжди багато молоді. Неподалік фонтану росте екзотичне туюпанове дерево. Батьки з дітками приходять на майдан годувати зграї міських голубів. Птахи до людей вже звикли і охоче клюють з руки.

На Вічевому майдані працює цілодобовий Інтернет-центр та центр надання адміністративних послуг.

ФОНТАН, ЩО СПІВАЄ

Останні півстоліття, у Франківську найчастіше призначають зустріч "біла фонтану". Центральний фонтан кілька разів кардинально змінював свій вигляд і осучаснювався. У вечірню пору Франківський фонтан «співає» українські пісні, тому тут завжди повно молоді. Але уміння співати – це не єдина родзинка. Фонтан сконструйовано так, що під струменями води можна запросто ходити, залишаючись сухим. Спробуйте і ви.

- 5**
- Міська ратуша**, вул. Галицька, 4а
Красноярський музей
www.ifkm.it.ua
- 0342 75 00 26
- вт-нд: 10.00-17.30,
пн – вихідний
- платний вхід
- Ресторан «Франко»
стор. 68
-

- 15**
- вул. М.Грушевського, 21
- 0342 75 00 26
- вт-нд: 10.00-17.30,
пн – вихідний
- платний вхід
- Ресторан-клуб «Біле і чорне»
(вул. Грушевського, 22а)
- Магазин – кав'ярня "Дім кави"
(вул. Грушевського, 22)
-

- 25**
- вул. Валова
- Паб «Ротаскі»
стор. 71
- Палац Потоцьких
стор. 23
- Центральний
продуктовий ринок
(вул. Дністровська, 5)
-

- 36**
- Вічевий майдан
- Комплекс
«Ласак Гартенбергер»
стор. 39
- Палац Потоцьких
стор. 23
- Музей мистецтв
Прикарпаття
стор. 22
-

- 37**
- Вічевий майдан
- Кав'ярня «Відень»
(вул. Бачинського, 2)
- Фортечна галерея «Бастіон»
стор. 19
- Поштове відділення №18
(вул. Січових Стрільців, 13А)
-

БАНКІВСЬКИЙ КВАРТАЛ

вул. Незалежності, 19

Паб «Пінта»
стор. 72

Кав'ярня «Кімбо»
стор. 64

Ковані скульптури
стор. 32

Постове відділення №18
вул. Снових Стрільців, 13А

Посередині пішохідної стометрівки є дивовижний архітектурний острів, який іноді ще називають «банківським кварталом». Чотири будинки, замкнуті у дещо неправильний, але гармонійний чотирикутник показують, яким Франківськ міг би бути, якби ХХ століття було би спокійнішим. Чотири будинки кварталу, які були пов'язані з банківською справою, вирізняються своєю величністю, розкішністю і бездоганною взаємовідповідністю форми і суті. З усіх сторін чотирикутник утворює відчуття зовсім інших будівель. Якщо з боку стометрівки він імітує палаццо, то з протилежного боку – фрагмент помпезного ділового центру якоїсь європейської столиці.

Творець цього шедевра – архітектор Ян-Томаш Кудельський, який приїхав зі Львова і залишив містові у спадок одну з найяскравіших будівель у стилі історизму. Особлива знахідка архітектора – розмаїття обрисів вікон.

Кудельський приїхав до Станиславова, щоб збудувати будинок, якого у цьому місті ще не бувало ніхто – велетенську Дирекцію залізниць. Але виявилось, що місто майже порожнє і тут є де розвернутися. Кудельський залишився тут, ставши першим у провінції, а не другим у Львові.

ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЦЬ

Дирекція залізниць, заради будівництва якої зняний львівський архітектор Ян-Томаш Кудельський приїхав до Станиславова, викликала справжнє захоплення містян. Розкішну чотириповерхову Дирекцію збудували у 1894 році за проектом Ернеста Баудіша менше, ніж за рік, працюючи навіть взимку. Для цього вперше у місті застосували обігрів будівництва зсередини. Дирекція одразу стала цікавою туристичною атракцією як найбільша будівля у тогочасному Станиславові, яка мстила рекордну кількість pokojів (70) та кабінетів (30). Будинок унікальний ще й тим, що єдиний у місті сам собою утворює цілий квартал – з усіх сторін його можна обійти та об'їхати.

Будівництву Дирекції передувало змагання між Станиславом, Коломиєю, Перемишлем та Чернівцями за право розташувати таку важливу установу. Залізниця на Галичині щойно почала розбудовуватись. Йшлося про престиж міста та збільшення кількості робочих місць. На той час Дирекції залізниць діяли лише у Кракові та Львові, що не відповідало потребам Галичини. Станиславів переміг у конкурентній боротьбі, обґрунтувавши необхідність прокласти через місто колію на Вороненку – углиб Карпат. Будувати та обслуговувати колії запросили робітників із Німеччини, які згодом заснували у Станиславові німецьку колонію.

Дирекція залізниць Яну-Томашу Кудельському настільки вдала, що він із родиною переїхав жити і працювати до Станиславова, а перше творіння архітектора, де тепер розташований головний корпус медичного університету, й досі називають Дирекцією залізниць.

ГОТЕЛЬ «УНІОН»

Сьогодні будівля колишнього готелю є лише гармонійною частиною коридору будинків на стометрівці. А 100 років тому новозведений «Уніон» став справжнім «цудом» для станиславців. Справа у тому, що мешканці міста раніше ніколи не бачили п'ятиповерхівки.

Тогочасні методи будівництва не дозволяли будувати високі будинки. Перелом стався із винайденням залізобетону. Цю технологію у Станиславові вперше використав архітектор Фредерик Януш під час будівництва у 1912 році готелю «Уніон». Готель від самого початку мав стати найамбітнішою будівлею, адже замовником був Станіслав Хованець, один з найбагатших людей міста, директор каси ощадності і власник найбільшої друкарні і співвласник газети «Кур'єр Станиславовскі».

«Уніон» став не лише найвищим будинком Станиславова, а й першою будівлею з електричним ліфтом, який одразу став цікавою атракцією для містян. У готелі також розмістилась перша приватна електростанція.

Фігури, якими оздоблений фасад, виготовив відомий скульптор Ф. Антоняк.

Кажуть, що сусідів родини Хованців К. Гаусвальду не давала спати чорна заздрість, то ж невдовзі він запросив того ж архітектора Януша і попросив його спроектувати такий самий, або принаймні не гірший будинок. Його ми бачимо навпроти – це п'ятиповерхова кам'яниця № 11, збудована у 1913-му – усього через рік після «Уніону». Не дивно, що й фігури на фасаді будинку Гаусвальда виконані у майстерні Антоняка.

Незалежності, 4

Галицька книжня
«Світлиця Муларова»
стор. 62

Ресторан «Вальєра»
стор. 62

Ковані скульптури
стор. 32

ГОТЕЛЬ «ДНІСТЕР»

Готель зіграв важливу роль в історії визвольних змагань українського народу ХХ століття. У листопаді 1918 року з балкони готелю, який тоді мав назву «Австрія», було оголошено про утворення Західно-Української Народної Республіки. З січня 1919 у приміщенні готелю ухвалено акт злуки ЗУНР з Українською Народною Республікою. Кілька місяців 1919 року тут перебував уряд ЗУНР, а поруч зі звичайними туристами жили члени парламенту, міністри та визначні військові діячі. Тут побували Симон Петлюра, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Євген Петрушевич, Дмитро Вітовський. Усіх їх можна було зустріти у кав'ярні на першому поверсі готелю.

Містяни майже звикли пити каву у компанії міністрів, аж поки Польща знову не відвоювала собі Станиславів і не поклала край мріям його мешканців про незалежність.

Будівля готелю споруджена у 1913 році в стилі функціоналізму й оздоблена цікавими портретами на фасаді. Ймовірно, що на них зображений композитор Ференц Ліст, який також бував у Станиславові.

вул. Т. Шевченка, 1

(03422) 2-79-02
Паб «Naturlich»
стор. 71

Стометрівка
стор. 24

Арт-галерея «Самі Свої»
стор. 78

КОВАНІ СКУЛЬПТУРИ

Сьогодні вже неможливо уявити собі Івано-Франківськ без міжнародного фестивалю ковалів, та кованих скульптур, які містові щороку залишають на згадку ковалі з цілого світу. Кожна скульптура – це вияв співпраці та взаєморозуміння між представниками різних шкіл ковальства із різних країн. Володарі вогню та металу з Польщі, Німеччини, Австрії, Франції, Нідерландів, Росії, Білорусі, України разом працюють над кожною скульптурою, доповнюючи її численними елементами, створеними впродовж кількох фестивальних днів.

Скульптури у різних частинах міста можуть бути приємними сюрпризами під час прогулянок. Але якщо є бажання погратися і спробувати одразу відшукати їх усіх, радимо стартувати з площі Ринок. Тут розташована перша подарована місту кована композиція «**Весна**», як і всі інші створена весною, адже фестиваль ковалів в Івано-Франківську завжди відбувається у травні до Дня міста. Далі радимо вийти на стометрівку (вул. Незалежності) і пошукати «**Букет майстрів**» навпроти лялькового театру. Стрижем букету є металева стрічка, яка спіраллю закручується аж до неба. Вона символізує процес пізнання та розвитку, де досконалості немає меж. За кількадесят кроків у бік Вічевого майдану по вул. Незалежності ви неодмінно помітите «**Дерево щастя**», на якому гойдаються дітлахи. Залізне дерево посадили на одній з клумб, де кілька років поспіль чомусь не прижилися молоді клени. Якщо уважно придивитися до численних елементів, якими прикрашено дерево, помітите зображення Адама та Єви із яблуком. Дерево рясно обвішано колодками – молодята вірять, що це подарує міцність їхньому шлюбу.

Якщо на Вічевому майдані відразу звернути направо, потрапляємо у зелений сквер, де поміж деревами захована кована рамка «**У рамках ковальських традицій**» із залізним фотоапаратом на тринозі. Ідеальна композиція для фотографування – дотепне ковальське піджартовування над туристами, які прагнуть зазнимкуватися на фоні кованих скульптур. Якщо правильно стати, на задньому плані знімки буде видно ратушу. А звідси рукою подати до наступної скульптури. «**Великоднє сонечко**» стало гармонійною окрасою барокового майдану Шептицького. Фестиваль ковалів у 2008 році відбувався на цьому майдані одразу після Великодня, тож кращого подарунку місту було годі придумати. Сонце з промінчиками символізує весняне пробудження природи та людського духу.

На майдані Шептицького при спуску на вул. Низову помітите також ошатну **металеву арку міського права**, яку вінчає герб старого Станиславова та постать Архангела Михаїла – патрона Червоної Русі – Галичини. Арку встановили у 2012 році на честь 350-річчя надання місту Магдебурзького права. Проходьте в арку і спускайтеся униз метрів зо двадцять по Низовій. Побачите ковану карусель «**Круговерть ковальських міст**». Карусель встановлено у 2010 році на відзначення того, що Івано-Франківськ був прийнятий до міжнародної асоціації «Кільце ковальських міст Європи». Про цю подію нагадують 17 медальйонів з гербами міст-членів асоціації, розташованих над сидіннями. Але найголовніше те, що карусель – крутиться й дарує радість дітям.

ФІШКА'2014. РЕСТОРАН «FABBRICA»

Використання українських продуктів, переважно локальних фермерських, є принциповим питанням для FABBRICA. Хоч з таким підходом важко досягти автентичності смаку італійських страв, але експеримент з новими стравами італійської кухні з унікальних свіжих місцевих продуктів дозволив сформувати меню з особливих і без перебільшення смачних страв. Так, до прикладу, тут немає піци з морепродуктами, але є піца з гірською фореллю чи паста з карпатськими грибами.

На FABBRICA принципово не використовуються готові магазинні продукти. Скажімо, тут немає магазинних соків чи води. Натомість варяться власні лимонади і морси. Морозиво також робиться вручну.

Страви, готуються на живому вогні у печі ручної роботи від відомого неаполітанського майстра Стефано Ферара. Температура приготування страв понад 400 °C і, тому час теплової обробки продуктів – мінімальний.

Використовується тільки борошно свіжого помолу. Зерно зберігає всі поживні речовини протягом семи років. Проте, одразу після помолу, воно починає інтенсивно їх втрачати. Тому, на FABBRICA щодня мелеться свіже борошно на унікальному ручному млині від Діттера Вальднера. Зерно твердих сортів, вирощує для Fabbrica монах Олексій під Уманню на Черкащині. «Фабричне» борошно збагачене корисними висівками, що е надає йому характерного темнуватого забарвлення, а стравам – особливого смаку.

FABBRICA спроектована таким чином, щоб практично всі робочі процеси були відкриті для огляду гостей. Ви можете на власні очі бачити як мелють борошно, ліплять фрешпасту, готують піцу та інші страви безпосередньо в залі.

І найголовніше, що це – заклад з доступними цінами за безкомпромісної якості, оскільки, його творці сповідують філософію «ресторану на кожен день». Тут немає широкого меню чи дорогих страв, проте, завжди можна розсаховувати на свіжість і якість продуктів за доступною ціною.

Ну, і... вони танцюють! Щоп'ятниці і щосуботи, ближче до закриття, команда ресторану влаштовує невелике танцювальне шоу. Це просто треба побачити. Приходьте...

FABBRICA

8

вул. Вірменська, 1

095 59 69 890

Паб «Бочка» стор. 72

Синагога стор. 40

Міська ратуша

стор. 16

ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

Краєзнавчий музей розташований у найголовнішій споруді європейського міста – ратуші. Відвідувачі, які хочуть побачити експонати з міської історії Франківська, тут надовго не затримаються, адже експозиція музею присвячена всій області. Музейна експозиція про обласний центр доволі скромна. Пропонується оглянути макет Станиславівської фортеці середини XVIII ст. (автор реконструкції Петро Ричков), а також зняття праці та речі побуту 30-х років XX ст. Цікавою є рекламна продукція цукерні В.Скрута та різноманітні формочки для виготовлення шоколадних цукерок у вигляді ножиць, топірців, лампочок. В експозиції відтворено побут Станислава кінця XIX–початку XX ст., представлено речі щоденного вжитку містян.

Більше уваги обласний краєзнавчий музей приділяє історії Галицького (1144-1199) та Галицько-Волинського (1199-1349) князівств. Найцікавіший експонат – саркофаг князя Ярослава Осмомисла (помер 1187 року). Цікавою є колекція «Рух опришків», де представлено речі побуту цих гуцульських робінгудів XVIII століття та пов'язані з ними документи. Як от фотокопія оригіналу зізнання Степана Дзвінчука у вбивстві Олекси Довбуша. Побачите зброю, з якою опришки грабували багатих купців і землевласників: пістолі австрійський та гуцульський, гуцульську рушницю, а також прикраси гуцулів, тобівку (сумка) та черес (поя).

ПЛОЦА РИНОК

Найважливіша і найстаріша площа міста, збудована згідно з давньоєвропейською традицією у формі квадрату. У її центрі височіє ратуша, довкола якої колись розміщувався щільний ряд будиночків єврейського кварталу. Місце, де вони стояли, викладене кам'яними схемами посеред брукованої площі. Сьогодні там відпочинкова зона з лавками та кованою скульптурою.

Площа Ринок – торговий центр давнього Станислава, який і сьогодні не втратив свого значення. Як і 350 років тому, сьогодні тут відбуваються ярмарки та торгові ярки, зокрема, перед Великоднем. Нині до площі Ринок впритул наблизились нові торгові центри та базари. Підніміться ліфтом на оглядовий майданчик сучасного ТЦ «Легенда» на розі площі з вулицями Шеремети та Вірменської – по праву руку, якщо стояти лицем до входу в ратушу. Ви побачите площу з висоти пташиного польоту. По ліву руку в напрямку Катедри та майдану Шептицького знайдете кіоск центру туристичної інформації, де можна придбати карти, поштівки, різні туристичні та краєзнавчі видання, а також свіжу пресу. Зверніть увагу на табло з детальною картою міста, розміщене поруч із кіоском.

«ЯЙЦЕ ЯНУКОВИЧА»

Мабуть, найвідоміший пам'ятник Франківська – фонтан у вигляді яйця поблизу ратуші. Під час виборчої кампанії у 2004 році, кандидат у президенти Віктор Янукович, перебуваючи з візитом в Івано-Франківську, раптово знепритомнів від потрапляння у нього "тупого твердого предмету". На місці інциденту знайшли розбите яйце. Після виборів, які політик програв, по Україні розлетілася звістка, що у Франківську поставили пам'ятник на честь яйця, що звалило Януковича з ніг. Ця історія – банальна вигадка; фонтан з яйцем як символом життя та Пасхи спорудили у 2000-му, тобто за кілька років до приїзду одіозного кандидата, але фонтан вперто називають «Яйцем Януковича». Певно, прагнучи подолати негативну асоціацію, щороку перед Великоднем яйце оздоблюють, надаючи вигляд писанки.

ЛАЗНЯ НА НИЗОВІЙ

Громадська лазня, споруджена у 1845 жива й здорова по сей день. За деякими даними вона є найстарішою діючою лазнею в Україні. На її чудесному ганку під колонами час від часу охолоджуються розпарені чоловіки в одних лише рушниках. Перехожі, що йдуть вулицею на відстані якогось лише метра, їх не турбують. Цікаво, чи дозволяли собі станиславівці такі вольності 100 років тому?

Із лазнею пов'язана цікава історія, що сталася у 1892 році за участі визначних письменників Івана Франка та Михайла Павлика. Майстри пера запланували провести у лазні віче за участі 300 місцевих прибічників радикальної партії. Однак, австро-угорські жандарми заборонили використовувати лазню для політичної акції. Тож 300 радикалів провели збори у вестибюлі цієї ж лазні. За це Франка і Павлика притягнули до адмінвідповідальності.

- 📍 **2** **ifkm.if.ua**
вул. Галицька, 4а
(0342) 75-00-26
- 🕒 **вт-нд, 10.00-17.30**
платний вхід
- ☕ **Кав'ярня «Говорить Івано-Франківськ»**
➤ стор. 64
- 🍽️ **Ресторан «Легенда-центр»**
➤ стор. 67
- 🍽️ **Ресторан «Fabbrica»**
➤ стор. 33
- 🏛️ **Синагога**
➤ стор. 40

- 📍 **3** **«Площа-плюс»**
(площа Ринок 6)
- 🍷 **Паб «Бочка»**
➤ стор. 72
- 🏛️ **Міська ратуша**
➤ стор. 16
- 🗨️ **Речовий ринок**

- 📍 **4** **Площа Ринок**,
перед входом до Ратуші
Краєзнавчий музей
www.ifkm.if.ua
- ☎️ **0342 75 00 26**
- 🕒 **вт-нд: 10.00-17.30**
пн – вихідний
- 🚪 **платний вхід**
- 🍽️ **Ресторан «Франко»**
➤ стор. 68

- 📍 **12** **вул. Низова, 5**
- ☎️ **03422 4 40 38**
- 🕒 **вт-нд: 10.00-17.00**
пн – вихідний
- 🚪 **платний вхід**
- ☕ **Кафе-кондитерська «Бізе»**
➤ стор. 65
- 🍽️ **Ресторан «Черчіль»**
- 🏛️ **Фартучна галерея «Бастіон»**
➤ стор. 19

МОНАСТІР СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК

У довоєнному Станиславові, де більшість видатних в архітектурному плані будинків було збудовано польськими та австрійськими архітекторами, споруда українського монастиря сестер Василіянок виглядала екзотикою. Вона поєднує риси романського і візантійського стилів та козацького бароко, які увійшли в історію як український архітектурний стиль.

Проект будинку розробили архітектори зі Львова Ілевинський та Олушпинський. Будівництво завершили у 1938 році під керівництвом українського архітектора М.Грицака.

Кошти на побудову монастиря збирала українська громада, якій допомагали меценати та духовенство. До побудови монастиря доклався також цар Франц Йосиф I, передавши тисячу крон із власної скарбниці. В радянський період тут перебували сільгосптехнікум, обласна бібліотека, інші установи. У 1993 р. будівлю знову передали монахиням Чину Святого Василія Великого.

ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР

Цей чудесний зразок радянської архітектури збудували у 1980 році, на місці зруйнованої старої німецької кірхи (колись ця територія була заселена німцями і мала назву Німецька Колонія). Театр має два обличчя – зовні будівля віддзеркалює радянське уявлення про конструктивізм, а всередині дивує багатим інтер'єром, виконаним у гуцульському стилі. Багато різьби, розкішні дерев'яні світильники та керамічні панно, мармурова плитка. Автори інтер'єру отримали найвищу нагороду радянської України – Державну премію ім. Тараса Шевченка.

ПАМ'ЯТНИК ІВАНОВІ ФРАНКУ

Хоча Станиславів на честь класика української літератури перейменували ще у 1962 році, видатний письменник увічнений тут у пам'ятник лише 1995-го. До того існувало не надто виразне погруддя Франка на вулиці його імені. Бронзовий Іван Франко посів місце Леніна, пам'ятник якому мешканці міста радо знесли у 1990 році. Кажуть, що Франко відлитий з «ленінської» бронзи.

Варто відзначити, що радянська влада, прагнучи змінити неприйнятну для неї польську назву міста, не відразу обрала ім'я українського класика. Місто ще у 1949-му році мали назвати Сталінокарпатськом – про це Сталіна начебто прошив особисто Микита Хрущов. На щастя, цього не сталося.

МЕМОРІАЛЬНИЙ СКВЕР

Станиславівський некрополь є одним з найдавніших цвинтарів Галичини. Перші поховання датуються 1782 роком, але надгробні пам'ятники цього часу не збереглися. У 1983 році радянська влада майже повністю зруйнувала цвинтар, знищивши пам'ять про нерадянське минуле міста, передовсім про січових стрільців, похованих тут.

До цього погрому некрополь був ще й одним з найвишуканіших у Галичині. Над його створенням працювали ті ж самі скульптори, що створювали Личаківський цвинтар у Львові.

Серед збережених надгробків особливу увагу привертає пам'ятник над могилою видатного композитора Дениса Січинського, виконаний у формі бандури. Навпроти – гробовець віце-президента ЗУНР адвоката Лева Бачинського.

- 26**
вул. Василіянок, 17
- безкоштовний вхід
- Ресторан «Говерла»
(вул. Василіянок, 15, 6-й поверх)
- Італійський ресторан «Віва Італія»
(вул. Вовчицецька, 26)
- Центральний продуктовий ринок
(вул. Дністрівська, 5)
-

- 31**
www.dramteatr.if.ua
вул. Незалежності, 42
- платний вхід
- Готельно-ресторанний комплекс «Надія»
➤ стор. 75
- Кінотеатр «Космос»
➤ стор. 84
-

- 30**
площа перед об'їздом театром, вул. Незалежності, 42
- Готельно-ресторанний комплекс «Надія»
➤ стор. 75
- Магазин «Делікатес»
(вул. Незалежності, 40)
-

- 32**
за об'їздом театром, вул. Незалежності, 42
- Паб 29
(вул. Степана Бандери, 29)
- Кайтшовий ринок
(вул. Мельника)
-

ПАЛАЦ БАРОНА РОМАШКАНА

Симпатичний парковий палац із колонами та портиком розташований в самісінькому центрі парку. Його звели у 1842 на місці літнього мисливського будиночка Потоцьких. Хоча барон Францішек Ромашкан споруду не будував, а лише мешкав там, цей палац і досі у місті називають будинком Ромашкана. Можливо, тому, що барон був непересічною постаттю для Станіслава. Скажімо, листувався з легендарним норвезьким композитором Едвардом Грігом, заадресовуючи листи доволі оригінально: "Моя адреса: Станіслав, Австрія, Галичина". В архіві Бергенської бібліотеки (Норвегія) збереглася фотографія, підписана і адресована Грігом Францішеку Ромашкану.

Франц Ромашкан захоплювався музикою і це захоплення було таким пристрасним, що ще не маючи 20 років він став засновником першого в Станіславі польського Музичного товариства шанувальників музики, яке згодом отримало ім'я композитора Станіслава Монюшка. Барон очолював товариство понад 50 років і сам був музикантом та композитором-аматором.

БУДІВЛЯ "СОКОЛУ"

У старому будинку, що нагадує маленький середньовічний замок з ошатною вежею вже понад 65 років розташована обласна дитяча бібліотека. Це будівля колишнього польського "Соколу" – спортивного товариства, яке займалося фізичним та моральним вишколом молоді. На жаль, від колишнього багатого декору фасаду сьогодні збереглося далеко не все. На карнизи ще й досі видно якісь малюнки – це герби 27 воєводств і земель Польщі, намальовані у 1905 художником Яном Рубчаком. Усі польські герби забілили, залишився лише герб Плоцького воєводства, який помилково прийняли за символ Галичини.

39

- парк ім. Т.Шевченка
- Ресторан «Садко» (вул. Гетьмана Мазепи, 138) стор. 69
- Гриль-бар "Мисливець" (вул. Чорновола, 126)
- Арт-галерея «Самі Свої» стор. 78
-

21

- площа Міцкевича, 2
- Театр кіно "Лом'єр" стор. 84
- Івано-Франківська філармонія стор. 20
-

ПАСАЖ ГАРТЕНБЕРГІВ

Пасаж збудували на місці згорілого міського театру у 1904 році на замовлення братів Гартенбергів, які мріяли про вишуканий торговий центр. Це була крита галерея з рядами крамниць по обидва боки від проходу, рестораном та кав'ярнею «Едісон». Увесь пасаж аж до вечора заливало денне світло, адже будівлю накривав розкішний скляний дах складної конструкції. Пасаж братів Гартенбергів після Першої світової війни став наймоднішим місцем Станіслава. Ходити на каву в «Едісон» було ознакою доброго тону. Шкода, що від неї залишився лише гарний напис польською на стіні з боку вулиці Грушевського.

У 1960 році пасаж перебудували. За СРСР тут працював універмаг, згодом магазин «Дитячий світ». З 1990 року пасаж працює як виставковий зал, тут проходить міжнародне бієнале сучасного мистецтва «Імпреза». Потім – ще один торговий центр. Відродження пасажу відбулося у 2011 році, коли місцевий бізнесмен власним коштом максимально відновив давній вигляд будівлі і скляну конструкцію даху. Поєднання старовинної архітектури, давніх традицій та сучасних технологій вдихнуло у пасаж нове життя – він став центром відпочинку містян. Тут працюють паб, ресторан, піцерія, кав'ярня, 5D-кінотеатр, дитяча кімната та дворівневий нічний клуб. Кави тут можна випити з 7-ї ранку.

Якщо обійти пасаж з боку, протилежно до Вічевого майдану, по вулиці Сотника Т. Мартинця, 4 побачите розчищений давній напис «Edison», який залишився від легендарної міської кав'ярні. Зайти до неї можна було через два окремі входи з двох різних вулиць.

22

- вул. Незалежності, 3
- Піцерія «Флоренс» (вул. Галицька 7)
- Фортечна галерея «Бастіон» стор. 19
- Міська Ратуша стор. 16
-

ПИВЗАВОД. РУЇНИ

Стара Станиславівська броварня, одна з перших в Галичині, збудована у 1767 році, тобто на півстоліття пізніше броварні Львова. Її комплекс складається з двох цехів – солодового і варного, розміщених через дорогу один навпроти одного. Майже зруйнована будівля, обліплена торговими ятками – то колишній солодовий цех.

Навпроти тішить око свіжою фарбою жовта споруда з написом «Browar piwowary Sedelmaјera». Але те, що сьогодні бачите на місці славетної броварні Седельмаєра, культуролог Юрко Прохасько назвав «реставрацією насмерть» (від нім. Tod renovieren). Від оригінальної споруди залишилися лише параметри та приблизний зовнішній вигляд. Автентичну броварню повністю розібрали і склали наново. Нова будівля й справді, на перший погляд, дуже схожа на солодовий цех Седельмаєра, але вповні не відтворює його. І даремно, оскільки Станиславівський пивзавод є найстарішою в Україні пам'яткою промислової архітектури національного значення.

вул. Новгородська, 28 та 49

Ресторан «Corassini»
➤ стор. 67

Речовий ринок
"Новгородський"
(вул. Новгородська, 39)

Універмаг «Прикарпаття»
(вул. Дністрівська, 3)

Фортешна галерея
«Бастіон»
➤ стор. 19

вул. Страчених
Націоналістів, 7

Готель-музей
«Під Темплем»
➤ стор. 73

Міська ратуша
➤ стор. 16

Торговий центр
"Крокус"
(площа Міцкевича, 8)

СИНАГОГА ТЕМПЛЬ

Символічно, що в приміщенні єдиної діючої в Івано-Франківську синагоги з іншого боку працює магазин будівельних товарів. Духовне і матеріальне так вдало поєднати могли лише нащадки єврейських купців. У 1895 р. рабин Ісаак Горювіц заклав наріжний камінь синагоги. Будівництво єврейської святині здійснювалось на замовлення «Товариства святині ізраїльської» за проектом Вільгельма Стясного, придворного архітектора банківського клану Ротшильдів, й закінчено 1899 року. Окрасою розкішної споруди у мавританському стилі були чотири куполи, які були розібрані після Другої світової війни. Сама синагога лише дивом пережила кілька окупацій. Поряд знаходиться готель-музей «Під Темплем».

САНАТОРІЙ ДОКТОРА ГУТТА

Будинок збудовано у 1926 році як приватний санаторій-клініку доктора Яна Гутта. З цією розкішною будівлею пов'язаний популярний передвоєнний станиславівський жарт. Оскільки в клініці працювало також пологове відділення, а наймоднішим кафе у місті на той час був заклад "У Скрута", де часто відбувалися романтичні знайомства, жартували, що "все починається в Скрута, а закінчується в Гутта". Зараз в будинку, що практично повністю зберіг свій первісний вигляд, розміщено обласний фізіопульмонологічний центр.

ВУЛИЦЯ СТРАЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Одна з найкоротших міських вулиць, що веде від ратуші до філармонії. Назва вулиці пов'язана з трагічною подією у історії міста. 14 листопада 1943 року у міському театрі (нині – обласна філармонія) давали прем'єру оперети Ярослава Барнича «Шаріка», на яку не побоялися прийти підпільні керівники переслідуваної нацистами Організації Українських Націоналістів. Посеред вистави до зали увірвалися гестапівці й затримали майже 100 осіб. Через три дні гестапівці вивели під стіни синагоги 27 затриманих і розстріляли. Патріоти зустріли смерть вигуком «Слава Україні!» і співом національного гімну «Ще не вмерла». У 2003 році поблизу синагоги встановили пам'ятник розстріляним патріотам. Пам'ять страчених націоналістів увічнено у назві вулиці.

Вулиця пролягає на місці, де з XVII ст. знаходилась перша в Станиславові українська церква Святого Воскресіння. Про це нагадує оригінальний пам'ятний знак на розі з Вірменською вулицею, освячений 2012 року при відзначенні 350-річчя заснування міста вищими ієрархами Української автокефальної православної церкви, Української православної церкви Київського патріархату та Української греко-католицької церкви.

вул. Франка, 17

Івано-Франківський "Дім кави"
(вул. Грушевського, 22)

Ресторан «Біле та чорне»
(вул. Грушевського, 22а)

Білий дім
➤ стор. 28

Івано-Франківська міська
поліклініка № 3
(вул. І.Франка, 30)

Панорамний ресторан
«Лезенд-центр»
➤ стор. 67

Площа Міцкевича
➤ стор. 21

Синагога
➤ стор. 40

Івано-Франківська філармонія
➤ стор. 20

МАЙДАН ШЕПТИЦЬКОГО

- **6**
- **Майдан Шептицького**
- 03422 4 40 38
- вт-нд: 10.00-17.00,
пн – вихідний
- платний вхід
- Кафе-кондитерська «Бізе»
стор. 65
- Фортечна галерея
«Бастіон»
стор. 19
-

Замкнутий простір майдану створює окрему територію з виразною духовною домінантою. Майдан – наче окремий світ, архаїчне барокове місто у місті сучасному. Його окраса – колегіата або фарний костел, де нині розташований Музей мистецтв Прикарпаття, є найвиразнішою спорудою старого Станислава. Навпроти – греко-католицький Архикафедральний собор Святого Воскресіння, збоку старий колегіум. Всі три споруди є пам'ятками архітектури національного значення.

Майдан Андрея Шептицького не лише зберіг свій первісний вигляд, а й продовжує тривання місцевих духовних традицій. Як і майже три століття тому, перед Великоднем площу повністю заповнюють франківчани із Великодніми кошиками, чекаючи, поки священик посвятить наїдки до найбільш шанованого у місті релігійного свята.

ФЕНОМЕН ЦЕКЛЕРА

Говорячи про мультикультурність галицького Станислава, не можливо не віддати належного німецькій общині міста. Попри те, що німецька громада ніколи не перевищувала 2% населення міста, вона стала найорганізованішою і зробила великий вклад у розвиток цілого Станислава завдяки одній-єдиній людині – пасторові Теодору Цеклеру. Пастор прибув до Станислава у 1891 році і кілька десятиліть був опікуном і організатором станиславських німців, викликаючи заздирість інших громад, які були чисельнішими, але менш згуртованими. Досі в місті залишилися виразні сліди діяльності Цеклера: збудовані ним школи, гімназії, лікарні, сиротинці, публічні заклади, родинні житлові будинки, ферми, які зосереджені у районі Німецької Колонії (в межах сучасних вулиць Т.Цеклера, С.Бандери, М.Підгірянки, Б.Лепкого, С.Височана, Шухевичів).

КОСТЕЛ ХРИСТА ЦАРЯ

Монументальну споруду єдиного діючого римо-католицького костелу видно здалека – наприклад, з перону Залізничного вокзалу або з мосту над колеєю по вул. Незалежності. Костел збудовано у 1927-1938 рр., тобто незадовго до приходу радянської влади. В радянські часи будівлю використовували як склад, а діяльність костелу відновлено 1989 р. На кошти громадян Польщі тут споруджено каплицю Пам'яті, присвячену страченій гітлерівцями у 1941р. польській інтелігенції. Тут також є привезена з Польщі копія образу Матері Божої Ченстоховської. У костелі діє орган, привезений з Голландії, відбуваються концерти органної музики. Недільну месу тут служать українською, польською та англійською мовами.

- **27**
- вул. Вовчицецька, 92
- 03422 6-26-09
- безкоштовний вхід
- Італійський ресторан «Віва Італія» (вул. Вовчицецька, 26)
- Ірландський паб «Тепрек» (вул. Вовчицецька, 26)
- Торгово-розважальний центр «Велес» (вул. Вовчицецька, 225)
-

ПЛОЩА МІЦКЕВИЧА

Улюблене місце відпочинку містян. Особливо матерів із дітьми. *Граєте в шахи? Вашій компанії зрадіють старші чоловіки, які щодня приходять у сквер заради гри.* Ці гравці в шахи поволі перетворюються на живий пам'ятник, здається, що їхня гра триває, відколи був збудований сквер (1870). У добру погоду, щоб відпочити на лавці, можливо доведеться трохи покружляти по скверу і почекати поки звільниться місце. Пам'ятник польському поету Адаму Міцкевичу, збудований у 1898 році є найдавнішим і певно найгарнішим в Івано-Франківську. Голуби, які облюбували собі бронзову фігуру поета, про це, здається, не знають.

ОЩАДБАНК

Цей будинок на розі вулиць Гетьмана Мазепи та Пилипа Орлика вартує особливого погляду – низу вверх. Не піднявши голови можна не помітити чарівну скульптурну композицію “Праця та Ощадливість”. Праця тримає у руках щит із бджолою, а в Ощадливості руки порожні – вона економить, жартують знавці міста. Будинок було збудовано у 1884 році для міської каси ощадності. Він став першою спорудою у місті, яку збудували за архітектурним конкурсом. Сьогодні тут також відділення Ощадбанку, тож скульптурні нагадування про необхідність щоденної праці та ощадливості актуальності не втратили.

☒ 20
Кафе «Мануфактура»
> стор. 62

☒
Літнє кафе «Веранда»
> стор. 66

☒
Театр кіно “Львів”
(вул. Грушевського, 3)

☒ 23

☒
вул. Гетьмана Мазепи, 14

☒
0342 559190

☒
пн-пт: 08.30-18.30,
сб 09.00-14.00

☒
Паб «П'ятиця»
> стор. 71

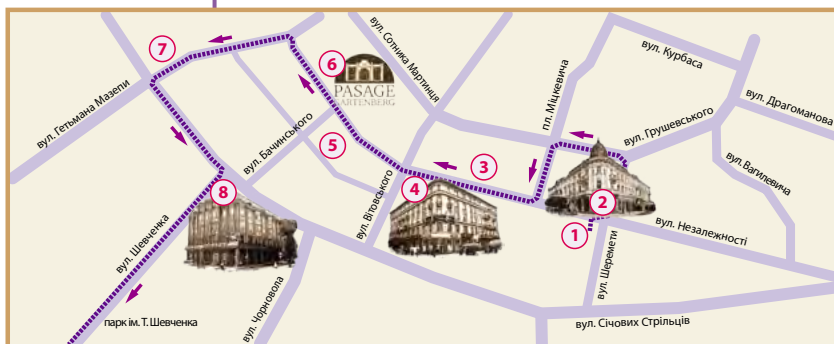
☒
Винний поєріб “Горіць”
(вул. Гетьмана Мазепи, 23)

МАРШРУТ 1. ЕКСКУРС У ГАЛИЦЬКЕ МИНУЛЕ

Розпочніть знайомство з Івано-Франківськом з головної вулиці міста – пішохідної “стометрівки” (вул. Незалежності). Кава із віденським штруделем у “Цукерні” (стор. 64) на початку прогулянки налаштують на потрібний лад; далі на вас чекають розкішні зразки Віденської архітектури. Банківський квартал роботи архітектора Яна-Томаша Кудельського навпроти кав'ярні (стор.30). Обійдіть його справа, щоб подивитися на велич усіх чотирьох творінь видатного архітектора. Ми знову на стометрівці. Попереду невеличка площа з фонтанчиками і стоматологічний корпус медичного університету (Незалежності, 17) – один з трьох будинків у місті, зведений у 1872 році для реальної школи у німецько-австрійському стилі Rundbogen. Як побачите коване дерево щастя (стор. 32) – зупиніться. Варто зайти досередини колишнього Міщанського банку на вул. Незалежності, 15, щоб помилуватися сецесійною вітражною композицією “Іриси”, створеною у 1900 році. Попереду Вічевий майдан (стор. 29) та величні кутові будинки готелю “Уніон” (стор. 31) і кам'яниці Гаусвальда. У серці майдану – співочий фонтан, під струменями якого можна пройтися, не змокнувши. Завершує “стометрівку” розкішний Пасаж Гартенбергів (стор. 39). Звертаємо на вулицю Мазепи, щоб помилуватися будівлею каси Ощадбанку з цікавою скульптурною композицією «Праця та Ощадливість» на фронтоні (стор. 44). Повертаємо на вулицю Січових стрільців і йдемо до історичної споруди готелю “Дністер” (в минулому готель «Австрія» і навіть будинок Уряду ЗУНР!) (стор. 31). Під затінком липової алеї вулиці Шевченка приємно прогулятися аж до парку його ж імені (стор. 12), де можна відпочити від міської суєти.

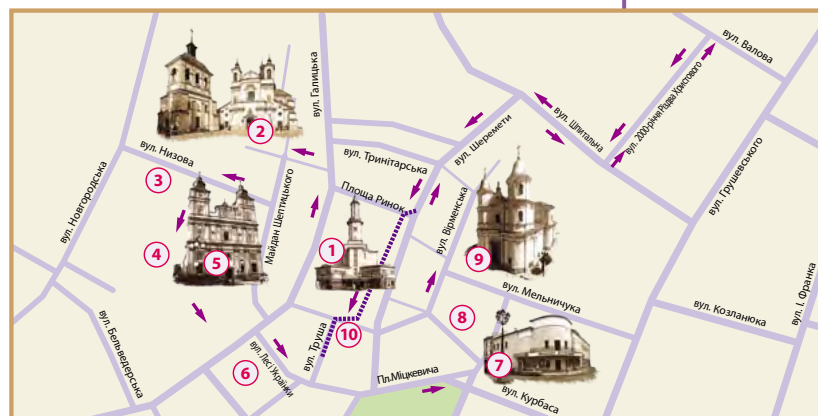
- 1 «Цукерня»
- 2 Банківський квартал
- 3 Стоматологічний корпус
- 4 Готель «Уніон»
- 5 Співочий фонтан
- 6 Пасаж Гартенбергів
- 7 Ощадбанк
- 8 Готель «Дністер»

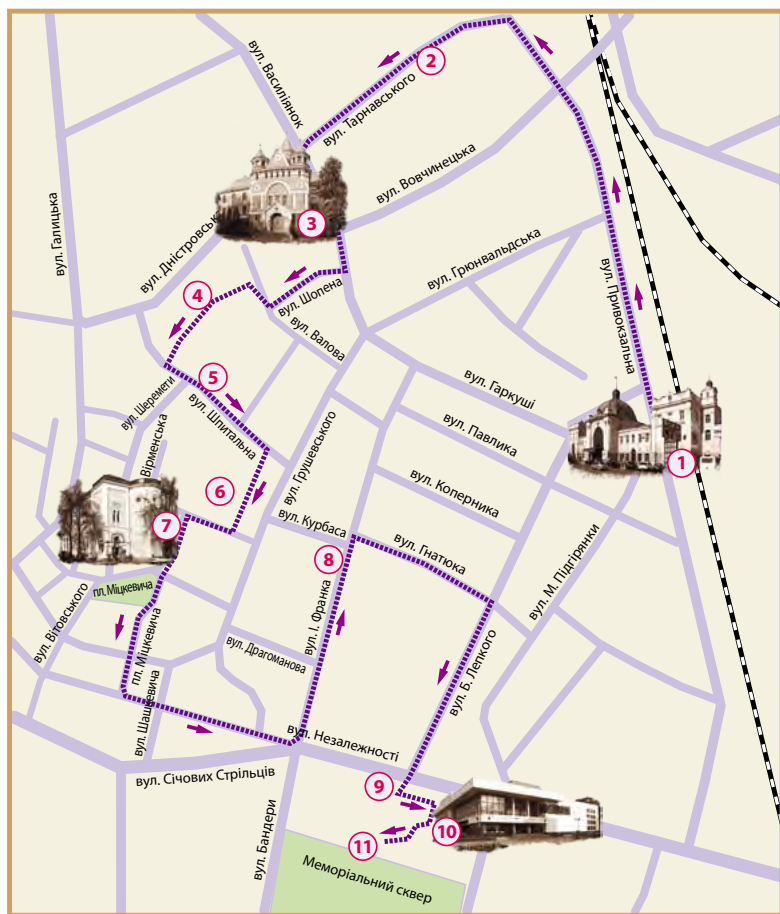
МАРШРУТ 2. ПРОХОДИ СТАРИМ СТАНИСЛАВОМ

Запрошуємо прогулятися в межах давньої станиславської фортеці. Стартуємо від Ратуші (стор. 16). Площа ринок (стор. 34). Зверніть увагу на забудову між площею Ринок та майданом Шептицького. Крайня будівля з контрфорсами навпроти ТЦ «Галерея-Н» – це перша чотириповерхівка міста, збудована єврейським торговцем у сорокових роках XIX століття. Всі інші будиночки побудовані на сорок років пізніше, проте їхня архітектура гармоніює зі старим сусідом. Вийдіть на майдан Шептицького до Колегіального костелу непорочного зачаття – з бічної стіни костелу на вас дивиться родинний герб Потоцьких (стор. 22). Проїшовши під кованою Аркою міського права, спустіться вулицю Низовою. Тут знаходиться чи не найдавніша в Галичині споруда – лазня (стор. 35). А якщо звернете ліворуч та зайдете у подвір'я корпусу медуніверситету – потрапите у Bastion (стор. 19). Прогуляйтеся підземною галереєю та смачно пообідайте у ресторани «Corassini» (стор. 67). Виходимо з Bastionу на вул. Галицьку до Катедри (стор. 17). Будинок колишньої дирекції залізниць (стор. 30). Через площу Міцкевича вийдіть до Філармонії (стор. 20). Будинок Синагоги (стор. 40), пам'ятник Страченим (стор. 41), поворот праворуч – і ви біля Вірменської церкви (стор. 18). Вулицями Вірменською (або Шеремети) та Старозамковою попри Палац Потоцьких вийдете на Вали (стор. 28). Орієнтуйтеся за позолоченою маківкою ратуші, повертаєтесь на площу Ринок і виходите до найкоротшої у місті вулиці Труша. Пригостіться кавою з сирником чи плячком “Захер” у кав'ярні «Говорить Івано-Франківськ» (стор. 64).

- 1 Ратуша
- 2 Колегіальний собор Непорочного Зачаття
- 3 Лазня
- 4 «Бастіон»
- 5 Центральний катедральний собор
- 6 Будинок колишньої дирекції залізниць
- 7 Філармонія
- 8 Синагога
- 9 Вірменська церква
- 10 Кав'ярня «Говорить Івано-Франківськ»

МАРШРУТ 3. ВУЛИЧКАМИ ТА СКВЕРАМИ

Стартова точка – Залізничний вокзал (стор. 25), вулиця Тарнавського. Зверніть увагу на будинок зі зміями (Тарнавського, 4). Музей визвольної боротьби (вул. Тарнавського, 22). Музей відкрито 14 жовтня 1997 року. Будинок в минулому був відділом РАГСу, тут реєструвалися народження, шлюби, смерті. Монастир Василянок, № 17 однойменної вулиці (стор. 36). Вийшовши вулицею Шопена на Валову та піднявшись на Вали (стор. 28), прийміть праворуч і зазирніть на «Панське» пиво до «Pub Potocki» (стор. 71). Підійдіть до воріт Палацу Потоцьких на Шпитальній, розгляньте давню бруківку

(стор. 23). Далі рухайтесь до місцевої адміністративної будівлі – «Білого дому» (стор. 28). Перейшовши короткою вул. Крушельницької та оглянувши стару синагогу «Темпль» у мавританському стилі, відпочиньте на лавочці на площі Міцкевича поблизу пам'ятника поетові, який так полюбляють містяни (стор. 21). Вийдіть на стометрівку та поверніть ліворуч, прямуючи до вулиці Франка, де розташована будівля санаторію Гутта з цікавою історією (нині фізіопульмонологічний центр) (стор. 41). Поверніть в тиху бічну вулицю Гнатюка – перед вами вишикується нестрункий ряд одноповерхових жилих будинків польської доби. Звертаєте на вулицю Лепкого – Вам відкривається вигляд на яскраву будівлю готелю Надія, миловидні барвисті фонтанчики та пам'ятник Івану Франку (стор. 37). Ліворуч – радянська будівля музично-драматичного театру (стор. 36). Можете завітати в середину та подивитися на внутрішнє оздоблення закладу. За театром – старий міський некрополь XVIII-XX століть. Спів птахів, шелест дерев, гамір дивовижно-живих та радісних дітлахів, закохані пари, мирно співіснують з вічним цвинтарним спокоєм (стор. 37). Повернувшись до готелю «Надія», обов'язково завітайте до ресторанного залу «Національний» (стор. 68) та замовте крученики. Смачного!

- 1 Залізничний вокзал
- 2 Музей визвольної боротьби
- 3 Монастир Василянок
- 4 «Pub Potocki»
- 5 Ворота палацу Потоцьких
- 6 «Білий Дім»
- 7 Синагога «Темпль»
- 8 Санаторій Гутта
- 9 Пам'ятник І. Франку
- 10 Музично-драматичний театр
- 11 Готель «Надія»

ДОВКОЛА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Оглянувши Івано-Франківськ і насолодившись його міськими принадами, не поспішайте одразу покидати цю місцину. Усього за кільканадцять кілометрів від Івано-Франківська, наче колами по воді, розходяться унікальні історичні та природні об'єкти, як от діючий озокеритовий вулкан у Старуні чи княжі принади давнього Галича, родом із XII століття. А сакральні таємниці Манявського монастиря і досі не дають спокою дослідникам.

Якщо у вашому розпорядженні цілий вільний день або більше, радимо вирушити у бік Карпат. Чи це буде прогулянка на "Карпатському трамвайчику", який їздить старою австрійською вузькоколійкою за маршрутом Мізунь-Вигода (напрямок Долини), чи прогулянка до водоспаду Гук у курортній Яремчі із візитом на найпопулярніший в Українських Карпатах сувенірний ринок, а може майстер-клас із ліжникарства у Яворові чи відвідування музею Гуцульщини у Косові, сходження на найвищу вершину України Говерлу або ж похід на полонину до вівчарів, які варять бринзу – вам неодмінно захочеться продовжити перебування у країні Карпатських гір.

ОКОЛИЦЯМИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- Національний автошлях
- Дороги місцевого значення
- Залізниця
- Аеропорт
- Народні промисли
- Водоспади
- Дерев'яні церкви
- Музеї
- Пам'ятки природи
- Інші пам'ятки
- Замки, руїни

МАНЯВСЬКИЙ СКИТ

Йов Княгиницький
1550–1621

Серед гір і лісів біля села Манява, що недалеко від містечка Богородчани, уродженець Тисмениці та вихованець грецького Афону Йов Княгиницький заснував на початку XVII століття пустельний монастир східного обряду. В 1620 році монастир отримав ставропігію – незалежність від місцевої церковної влади з прямим підпорядкуванням Константинопольському патріарху. 1628 року монастир став протом (першим) – головним монастирем Галицького, Белзького і Кам'янець-Подільського воєводств Речі Посполитої, йому підпорядковувалося 556 інших монастирів на цих землях.

Монастир, обнесений оборонними мурами, виконував роль прихистку під час ворожих нападів. На подвір'ї обителі є кам'яні пивниці, з яких ведуть підземні ходи у гори. На території монастиря поховані засновники скиту, апостоли Підкарпаття, святі Йов та Феодосій, а також гетьман України Іван Виговський. У церкві монастиря містився знаменитий іконостас роботи Йова Кондзелевича, який відомий як Богородчанський іконостас, який нині є окрасою На-

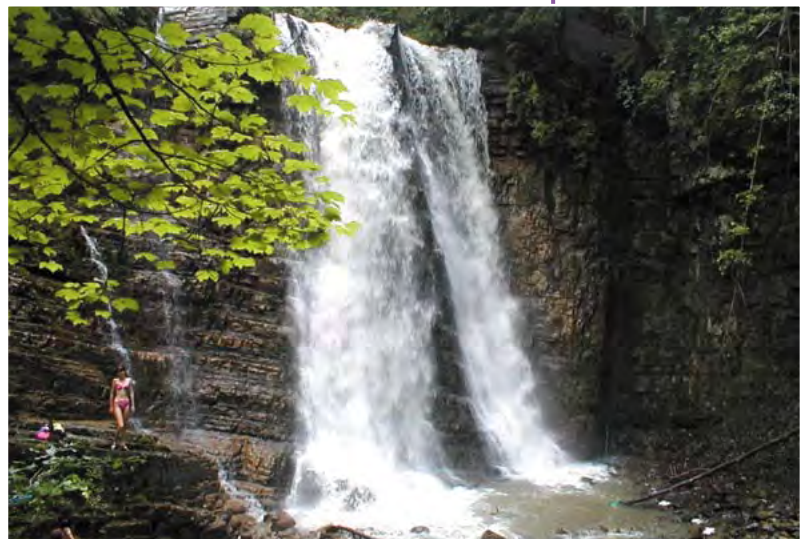
Блаженний камінь

ціонального музею у Львові. У 1785 році австрійська влада закриває монастир. Відновлено монастирське життя лише 1998 року, нині він діє у складі Української православної церкви Київського Патріархату. Монастирське престольне свято – Воздвиження Хреста Господнього (27 вересня).

Манявський скит приховує багато нерозгаданих таємниць. Майже на кілометровій відстані від мосту на річці Манявці, по лісовій дорозі, поряд із монастирським озером знаходиться Блаженний камінь. Найбільшою загадкою для дослідників залишаються цілющі властивості води, яка збирається всередині печери, що утворилася у велетенському камені, який лежить на горі поряд із монастирем. Обов'язково помоліться біля Блаженного каменю, з-під якого б'є цілюще джерело, яке порівнюють з Люрдським та скуштуйте ковток святої води.

Ще однією загадкою монастиря є потужні потоки позитивної енергії, яка піднімається від підніжжя дерев'яного хреста, встановленого перед входом до монастирської церкви. Випроstaatе долоні над підніжжям хреста і потримайте кілька секунд. Відчуєте дивовижне тепло і легке поколювання у долонях. Не дивуйтесь, якщо люди поруч із вами плакатимуть. Природу цієї енергії досі не зумів пояснити ніхто. Це маленьке диво лише підтверджує, що Бог промовляє до нас різними мовами. Тож не забудьте подякувати Йому за все добре у вашому житті.

Неподалік від монастиря віднайдете найвищий водоспад Українських Карпат – Манявський водоспад, який витікає гірським каньйоном із 14-метрової висоти.

Манявський водоспад

ДАВНІЙ ГАЛИЧ

Старостинський замок

Галич, який дав назву усій Галичині, був вперше згаданий у літописах 898 року. Йому судилося стати столицею Галицького князівства (1144-1199) та найпотужнішого після занепаду Києва Галицько-Волинського князівства (1199-1349). У часи найбільшої могутності кордони Галицько-Волинської держави сягали Дніпра та Дунаю, поширюючись не лише на територію нинішньої Правобережної України, а й Румунії та Молдови. Площа давнього міста була набагато більшою за розмір сучасного райцентру, адже впродовж своєї історії столиця Галичини мігрувала між пагорбами високого берега Дністра, найбільшої річки Західної України.

Національний заповідник Давній Галич, у якому є ряд пам'яток європейського значення, займає площу 80 квадратних кілометрів і, крім самого Галича, розташований на території кількох сіл, які в той чи інший час були центром княжої столиці.

Пам'ятки, які входять до національного заповідника, знаходяться у сучасному Галичі і ближніх поселеннях – Крилосі, Шевченковому, Більшівцях. У Галичі збереглися два об'єкти пізньої історії – кам'яна церква Різдва Христового XIV століття і рештки старостинського замку того ж часу.

Побачити замок можна, піднявшись пагорбом догори просто з центральної площі Галича. У Галичі також обов'язково відвідайте музей караїмської історії, щоб дізнатися про життя та побут сповідників іудаїзму, які, на відміну від євреїв, не визнали талмуд священною книгою. Тут раніше було велике поселення караїмів,

яких король Данило Галицький у XIII столітті запросив з Криму.

Найдавніші пам'ятки колишньої княжої столиці знаходяться у селі Крилос. Тут можна побачити фундаменти Успенського собору XII століття, усипальниці галицьких князів, зокрема Ярослава Осмомисла, за якого Галицьке князівство досягло піку своєї величч. До наших днів збереглась каплиця Святого Василя, збудована в куті фундаменту Успенського собору у XV ст. У Крилосі також збереглися чисельні рештки давньої столиці, зокрема, Наличина могила, княжа криниця, митрополичі палати. Поруч, у селі Шевченкове, знаходиться перлина галицької архітектури – церква святого Пантелеймона XII століття.

Додатковою цікавинкою Крилосу є також музей-скансен народної архітектури і побуту Галичини. Кілька старовинних дерев'яних хат з різних куточків Галичини утворюють посеред лісу окреме поселення. У кожній хатині відтворено типовий побут галицької родини: ви дізнаєтесь що таке «ліжник», побачите як ткали пряжу, як товкли жито, що вбирали і що споживали, у яких печач готували їжу, у яких люльках колисали дітей, зрозумієте як на одній лаві могла спати ціла сім'я. Тут таки вам покажуть типову гуцульську гражду і пояснять, чому житло горянина так сильно відрізняється від міських та сільських хат на рівнині. Підніміться крутими сходами у дерев'яну дзвіницю, щоб оглянути скансен та Крилос загалом із висоти пташиного польоту.

Церква Святого Пантелеймона, XII ст.

СТАРУНСЬКИЙ ВУЛКАН

Європейською сенсацією село Старуня (нині Богородчанський район) стало ще у 1905 році, коли тут у покладах озокериту, який почали видобувати у XIX столітті, були знайдені цілі забальзовані тіла доісторичного мамонта і волохатого носорога. Нині вони зберігаються у Львівському природознавчому музеї. У 1929 році науковці знайшли на території Старуні ще одного носорога (віком 24 тисячі років), бика, коня і псця, яких було доправлено до Кракова. Тоді ж у Кракові вийшла двотомна збірка наукових досліджень старунських знахідок.

Від 1977 року, після землетрусу у румунських Карпатах, у Старуні прокинувся чи не єдиний нині діючий у світі озокеритовий вулкан, виверження озокериту в якому досягало висоти 3 метрів. Тепер тут на невеликій площі діє 8 кратерів і 12 непостійних мікро-кратерів, через які регулярно виділяється вода, грязь, пульпа та газ.

Подивитися на Старунські диво-вулкани може кожен. На даний час у Старуні здійснюється науково-туристичний проект «Парк льодовикового періоду».

ПОЇЗДКА ОКОЛИЦЯМИ КОЗАКОВА ДОЛИНА

Ще 1648 року козаки Височана розбили на цьому місці табір, після чого в пам'ять про козаків люди прозвали це місце Козаковою Долиною. Заказник має розвинений рослинний та тваринний світ, а за бажанням туристи можуть скористатись прокладеними велосипедними маршрутами.

КРИЇВКА В «ПРОВАЛІ»

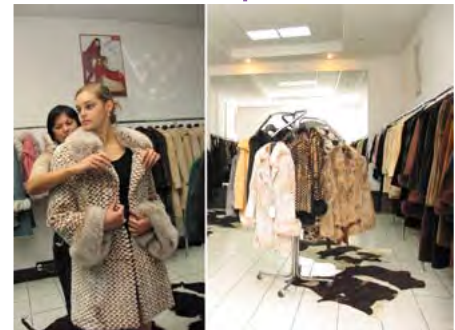
В лісі біля села Клубівці по дорозі на Тернопіль, в урочищі «Провал» знаходиться повстанська криївка, з якою пов'язані трагічні події. 13 березня 1951 року енкаведисти приїхали сюди, перекирили лісові дороги та, розшукавши криївку, знищили вояків Української Повстанської Армії, які були в ній. Сьогодні криївка – мовчазний свідок героїчної історії, який здатний розкрити для туристів маловідомі сторінки національно-визвольної боротьби новітніх часів.

ТИСМЕНИЦЯ – КУШНІРСЬКА СТОЛИЦЯ

Маленьке місто Тисмениця у 10 км від Івано-Франківська, з'явилося набагато раніше від обласного центру, відоме воно з 1062 р., тобто з часів Київської Русі. Станиславів же довгий час розвивався як «місто біля Тисмениці» і остаточно вирвався вперед лише у другій половині XIX ст. Саме в той час Станиславів дав добро на прокладення через місто залізниці, тоді як влада Тисмениці зчинила спротив появі на своїх землях «залізних коней» (залізниці тут немає й досі).

Проте Тисмениця – визнаний центр кушнірства України. Тут віддавна існував кушнірський промисел, а ремісники були об'єднані у вільну федерацію. У 1891 тут створено перше в сучасній Україні промислове кушнірське підприємство (нині – Хутрофірма «Тисмениця»). Підприємство одним з перших в колишньому СРСР пройшло процес роздержавлення. А у квітні 1993 року хутрофірма першою серед кушнірських підприємств в незалежній Україні представила власну колекцію виробів на Міжнародному хутровому ярмарку у Франкфурті-на-Майні. Це стало добрим стартом для міжнародних зв'язків фірми. З 1990 року діє українсько-голландська компанія «Тикаферлюкс» – визнаний лідер виробництва хутра в Україні.

Завітавши у фірмові магазини хутра, Ви отримаєте задоволення від чудової якості, дизайну, вишуканості натурального хутра, а також від сервісу та уваги персоналу.

*Дністровське лісництво
Тисменицький район,
Івано-Франківська
область
48°58'44" пн. ш.,
24°46'02" сх. д.*

*с. Клубівці,
Тисменицький район,
Івано-Франківська
область*

**Хутрофірма
«Тисмениця»**
*вул. Вербова, 9Б
м.Тисмениця,
Івано-Франківська область
0342 58 50 01
www.hutro.com*

«Тикаферлюкс»
*вул.Вербова, 9Б
м.Тисмениця,
Івано-Франківська область
0342 58 59 28
www.tycafurlux.com.ua*

ДІБРОВА В ПІДГІР'І

урочище «Діброва»,
с.Підгір'я,
Богородчанський район,
Івано-Франківська
область
(03471) 2-30-82

В екоцентрі с. Підгір'я поблизу Богородчан ростуть унікальні породи хвойних та екзотичних дерев, листовних рослин, які представляють флору майже всіх континентів планети.

Зокрема, саме тут ви можете прогулятись алеєю з 24 кедрів, висаджених досвідченими лісівниками, пройтись облаштованими стежками.

Унікальними є трьохсотлітні дуби, які мають пам'ятати опришківські загони Олекси Довбуша, що орудували в цих лісах у першій половині XVIII ст. Тому зелених велетнів й називають дубами Довбуша. В дуплах дерев облаштовували собі природні вулики дикі бджоли.

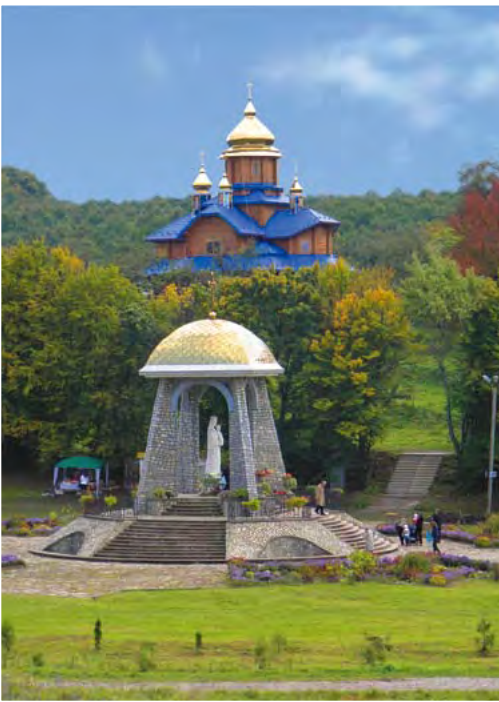
В ПОГОНЮ – ЗА ДУХОВНИМИ СКАРБАМИ

с. Погоня,
Тисменицький район,
Івано-Франківська
область

Колись у цій місцевості неподалік від Тисмениці виникло село Погоня, спалене на зорі Середньовіччя татарами. Озброєні кочівники на конях гнали селян, рубаючи чоловіків шаблями і беручи в полон жінок. Звідси й пішла назва села. Згодом тут виникла чернеча обитель, яка з XVII ст. уславилася чудотворною іконою Пречистої Діви Марії. В знак вдячності за ласки і чудес-

не зцілення, отримані при іконі, на пожертви шляхтянок Іванни Велигорської та Софії Загвойської в 1736 році в обителі було збудовано нову церкву Успіння Пресвятої Богородиці. Ліквідований комуністичною владою після Другої світової війни монастир відновив діяльність у 1992 р. Тут же знаходиться чудом збережена ікона, яку благословив Понтифік Іван Павло II, відвідавши Україну у 2001 році.

Нині Погоня – один з духовних центрів Прикарпаття, що приваблює численних паломників та туристів. Відвідайте мальовничий дерев'яний храм, доторкніться до благодаті та сакральної сили Погоні.

ДЕ МОЖНА...

Поїсти та випити в місті	62
Переночувати в місті	73
Поїсти та переночувати за межами міста	76
Придбати	78
Забавити діток	82
Відпочити	83

«Безсумнівно, що головним призначенням цього поселення є дріб'язкова насолода, насолода від дрібниць. У такому стані ми живемо вже кілька століть»

Тарас Прохасько

ДЕ СМАЧНО ПОЇСТИ І НЕ ТІЛЬКИ...

«СВІТЛИЦЯ МУЛЯРОВА»

Двоповерхова кнайпа облаштована в колишній квартирі та зберігає дух приватного галицького помешкання. Антикварні меблі, гуцульська вишивка, розписні тарелі створюють домашній затишок і налаштовують на відпочинок. Родзинкою закладу є галицька кухня. Страви готують із місцевих продуктів за давніми переписами місцевих кухарок. Спробуйте вареники з лівером та квасолею, гуцульську печеню у горщиках із печі, струцлі (налисники) з різними начинками. І обов'язково ароматні настоянки: хрінівку, тминівку чи лимонну стерку.

«ВОЙЦЕХ»

Відкриття "Войцеху" ставить під сумнів необхідність існування в місті краєзнавчого та етнографічного музеїв. Такої вичерпної картини побуту Галичини 19-20 століття, як у "Войцеху", годі шукати. Стіни кафе прикрашають тарелі, глечики, кожухи, хустки, вишиванки, ліжники та ще тисяча дрібниць. "Войцех" славиться смачними стравами регіональної галицької кухні та домашніми настоянками.

«МАНУФАКТУРА»

У цьому закладі панує еко-стиль у всьому: від інтер'єру до меню. Багато дерев, живі рослини, пастельні тони створюють живу атмосферу затишку та спокою. Родзинкою меню є бельгійські гофри. Солені – з лососем і зеленим маслом, з куркою та овочами, грибами та сиром. Із солодких – радимо гофри з бананом та шоколадом, з ананасом та вершками. Є також зупки (супи), салати та другі страви. У "Мануфактурі" є різноманітні забавки для дітей, то ж малюта матимуть чим зайнятися, поки ви відпочиваєте. Тут можна придбати хенд-мейд-сувеніри на згадку про Івано-Франківськ.

PASAGE GARTENBERG

Ще кілька років тому всередині пасажу був малопривабливий торговий центр, однак його власник вирішив зробити подарунок місту й власним коштом відреставрував споруду. Оновлена будівля ззовні та зсередини доволі точно відтворює вигляд Пасажу братів Гартенбергів, збудованого у 1904 році як галерею та ресторан. Крізь скляний дах пасажу, відновлений за кресленнями з Віденського архіву, вдень видно небо, а вночі – зірки. Тут працює ресторан, паб, піцерія та кав'ярня, що відчиняється о 7-ій ранку.

ЛАУНЖ-БАР «ВАЛЬЯЖ»

Це триповерховий комплекс з інтер'єром у стилі гламур. "Вальяж" відомий оригінальною кухнею і особливо сподобається поціновувачам кулінарних експериментів. Вареники тут готують із зайчатиною, пельмені з білими грибами, а на перше частують супом із ракових шийок. Рекомендуємо гусячу грудку під пряним соусом зі слив або свинину з розмарином, рисовою локшиною та червоною квасолею під гострим соусом "5 перців".

ДЕ ШВИДКО ПОЇСТИ?
Заклади швидкого обслуговування

КАФЕ «ДЕЛИКАТЕС»

вул. Незалежності, 40
пл. Ринок, 1
10.00-23.00

КАФЕ «ЗОЛОТА ЛІРА»

вул. Тринітарська, 2
пн-пт 10.00-19.00
сб. 10.00-16.00

КАФЕ «ВИНОГРАД»

вул. Чорновола, 4а
(0342) 72-00-90,
(0342) 72-00-85
11.00-19.00

РЕСТОРАН ШВИДКОГО
ХАРЧУВАННЯ
«БАСКЕРВІЛЬ»

вул. Заклинських, 7а
(0342) 50-02-32
10.00-17.45

«ПИРІЖКОВА»

вул. Вітовського, 19
(03422) 3-25-24
пн-пт. 7.00-20.00
сб-нд 8.00-20.00

кафе "Войцех"

вул. Чорновола, 5

(0342) 53-90-29
099-17-91-861
097-09-95-805пн-чт: 10.00-23.00
пт-нд: 10.00-24.00

www.muliarova.if.ua

вул. Чорновола, 5

(0342) 75-15-19

пн-пт: 10.00-23.00
сб-нд: 10.00-24.00

www.wojceh.if.ua

пл. Міцкевича, 6

093-346-92-06

пн-пт. 9.00-23.00
сб-нд 10.00-23.00

www.manufactura.23.ua

вул. Незалежності, 3

(0342) 72-51-01

www.passage-gartenberg.com

вул. Незалежності, 21

(03422) 2-26-48

10.00-23.00

КАВ'ЯРНІ

«ГОВОРИТЬ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК»

Найкращі у місті еспресо, американо та капучіно. Цю кав'ярню радимо кавоманам, а також усім, хто любить насолоджуватися смаком кави. Шанувальникам чаю також є з чого вибирати. Окремої уваги заслуговують торти та тістечка власної випічки – від традиційного сирника і «Захера» (Мазоха) до екзотичних тортів із ожиною, малинових шарлоток та нормандських пирогів із грушею. Оригінальний інтер'єр приваблює сюди творчих людей та туристів. Ексклюзивні різьблені столи розповідають про місцевий культурний ландшафт, його визначних фігур – поетів, письменників, художників і навіть божевільних, даючи нове життя місцевим легендам. При вході з боку вул. І. Труша зверніть увагу на пам'ятну дошку Леонардо да Вінчі – вічний двигун Європи, який міг би жити у цьому місті, якби...

«КІМБО»

Кав'ярня із доволі класичним інтер'єром у коричнево-пастельних тонах. Окрім, власне кави, тут пропонують найбільший у місті вибір кавових напоїв на усі смаки. До кави чи чаю – тістечка, торти, налисники, а якщо хочеться чогось соліднішого – тости з різними начинками. У «Кімбо» можна також поснідати – вже з 8-ї ранку.

«ЦУКЕРНЯ»

Серед сторічних креденсів зі старовинним посудом та статуетками, картинками на стінах та смугастими диванчиками почувасяш наче у вітальні якогось помешкання, скажімо, у Відні сто років тому. Добра кава та розкішний вибір плячків і тістечок власного виробництва. Звичайно, не обійшлося без штрудлів, сирників, «Мазоха», «Шварцвальда», і «Пішінгера».

«РЕПРИЗА»

Круасани з шоколадом, кренделі з мигдалем, даніші з маком та вишнею, турновери зі шпинатом щодня заманюють до кав'ярні прихильників свіжої хрусткої випічки. У «Репризі» також великий вибір тортів та цукерок ручної роботи. Тут можна поснідати та перекусити омлетом, салатами чи легкими зупками. Інтер'єр ненав'язливий та оптимістичний, в теплих кольорах.

«STREET COFFEE» CAFE & SHOP

Кав'ярня в американському стилі запрошує забігти до середини на хвилинку, не відкладаючи поточних справ. Тут можна швидко випити кави і перекусити смачними сендвічами, ролами чи паніні з курятиною, лососем та овочами. Інтер'єр у зелено-коричневих тонах дарує спокій та тонізує одночасно. До кави пропонують кільканадцять видів десертів: від тірамісу, до штрудлів, чізкейку та тарту «Наполеон».

«ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ»

Це справжніснький шоколадний рай: понад 50 видів цукерок ручної роботи від львівських кондитерів, виготовлених із натурального бельгійського шоколаду (чорного, білого, молочного). Пригощають львівською кавою, чаєм та гарячим шоколадом. Тут можна придбати набори цукерок, марципани та шоколадні фігурки у подарунок.

«БІЗЕ»

У «Бізе», окрім доброї кави з молоком та капучіно, досить великий вибір страв та десертів на різні смаки (тут можна спробувати lungo – еспресо "по-радянськи"). Комусь сподобається квасоля по-гуцульськи та підсмажені млинці з квашеною капустою, а хтось насолоджуватиметься англійським паштетом на підсмажених крутонах, салатом із запеченого кролика та овочів гриль чи фореллю-гриль із соусом з білих грибів. Інтер'єр у вікторіанському стилі. З вікна зблизька видно Колегіату (парафіяльний костел) з гербом магнатів Потоцьких на бічній стіні.

КАВ'ЯРНЯ У «PASAGE GARTENBERG»

Єдина у місті запрошує на каву з 7-ї ранку. До кави пропонують великий вибір десертів: штрудлі, чізкейки, тірамісу, млинці та не тільки.

КАВ'ЯРНЯ «ЗЕРНО ІСТИНИ»

КІНОТЕАТРУ «ЛЮМ'ЄР»

Кав'ярня розташована на першому поверсі кінотеатру у саміснькому центрі міста. Окрім великого вибору кавових напоїв, тут пропонують також смачні сніданки, салати та гарячі закуски.

БАР «1662»

Розташований у фортечній галереї "Бастіон". У його числовій назві вшановано офіційну дату заснування Станиславова. Романтична кав'ярня та археологічні залишки Станиславської фортеці. До кави радимо морозиво, що виготовляють тут же. Фірмова десертна страва – мотанець (щось подібне ви можете з'їсти в Угорщині чи Румунії).

✉ пл. Ринок, 8
☎ 095-760-9113
🕒 пн-пт 8.00-22.00
сб-нд 9.00-22.00
www.hovoryt-ivano-frankivsk.23.ua

✉ вул. Незалежності, 10а
☎ (0342) 77-87-94
🕒 пн-пт 8.00-23.00
сб 9.00-23.00
нд 10.00-23.00

✉ вул. Незалежності, 12
☎ (0342) 53-73-76
🕒 пн-пт 8.00-23.00
www.cukiernia.if.ua

✉ вул. Незалежності, 10
☎ 0342-71-14-81
🕒 пн-пт 9.00-22.00
сб, нд 11.00-22.00

✉ вул. Мазепи, 4
Незалежності, 19
Пл. Міцкевича, 8а
🕒 8.00-22.00

✉ вул. Мазепи, 6
☎ (0342) 71-44-40
🕒 09.00-22.00

✉ вул. Галицька, 31
☎ (0342) 55-94-00
🕒 7.30-23.00

✉ вул. Незалежності, 3
☎ (0342) 72-51-01
🕒 7.00-23.00
www.pasage-gartenberg.com

✉ вул. Грушевського, 3
☎ (0342) 50-55-55
050-373-2483
🕒 10.00-23.00
www.kinolumiere.com

✉ Провулок Фортешний, 1
☎ 0342-75-06-62
🕒 10.00-20.00

- площа Міцкевича
- 093-346-92-06
- пн-пт 9.00-23.00
сб-нд 10.00-23.00

ЛІТНЄ КАФЕ «ВЕРАНДА»

Кафе цілковито виправдовує свою назву, адже й справді нагадує велику і затишну веранду замиського будиночка. Поруч – добротна бруківка та зелень площі Міцкевича. Затишок створюють дерев'яні меблі та підлога, пастельні тони в інтер'єрі та квітучі рослини. У «Веранді» частують солодкими та соленими гофрами, сендвічами, молочними коктейлями, кавою, пивом та іншими напоями. Є велопарковка. Кафе працює з травня по жовтень.

«ГАЛКА»

Найстаріша у місті кав'ярня, де окрім кави, чаю та алкоголю, фактично, більше нічого немає. Відвідувачам цього закладу нічого більше й не потрібно. Барменові найчастіше замовляють просто «каву» або «коньячок». Це типово галицька кав'ярня, у якій збираються не для того, щоб насолоджуватись кавою, а щоб поговорити, тому найвідданіші клієнти нерідко навіть не здогадуються, що крім просто «кави» тут є десятки сортів арабіки та робусти.

«ВІДЕНЬ»

«Відень» – це виняткова нагода відчувати подих Відня у самому центрі міста Івано-Франківська, скуштувати вишуканих страв та напоїв, насолоджуючись при цьому ненав'язливим звучанням музики. За свій час кав'ярня «Відень» зберегла австрійську атмосферу, польський дух та українську гостинність. Торт «Захер», «Віденський шніцель», соковитий стейк та ароматна кава створені у кращих традиціях австрійської кухні, є результатом співпраці кав'ярні «Відень» з провідними віденськими кухарями. Автентичний інтер'єр з оригіналами віденського живопису, поєднання сучасності з шармом старовини створюють враження перебування відвідувачів у центрі європейської столиці.

- вул. Бачинського, 2
- +380342553000
- 8:30 – 23:00

viden.kava@rambler.ru

КУХНЯ НАРОДІВ СВІТУ

ЛОББИ-БАР «ЦИМЕС»

Бар розташований на першому поверсі готелю "Під темплет" у дворі єдиної нині діючої у місті єврейської синагоги. "Цимес" позиціонує себе як перший кошерний заклад у Західній Україні. Єдине місце у Франківську, де можна скуштувати форшмак, хумус та леках, а також капучино на кокосовому молоці.

«ТЕРЕК»

Ресторан української та кавказької кухні. Радимо скуштувати суп-харчо, чахохоблі, хінкалі, люля-кебаб, фіджин та фірмовий червоний грузинський соус. Власник закладу – кавказець, тож тут максимально дотримуються автентичних рецептів.

- вул. Страчених, 7а
- (0342) 59-53-33
- 08.00-22.00

- вул. Мазепи, 16
- (0342) 50-80-45
- 11.00-23.00

«НАТАЛІ»

Ресторан італійської кухні з класичним італійським інтер'єром та меню. Окрім салатів із телятиною та в'яленими помідорами, пасти, лазанї, різноманітної піци та прошутто із динено, рекомендуємо також телятину з лисичками під шафрановим соусом. У закладі великий вибір вин.

- вул. Січових стрільців, 41
- (03422) 2-37-17
- 11.00-24.00

СУШИ-СТУДІЯ

Спеціалізований заклад японської кухні. Окрім завжди смачних та свіжих суші, радимо спробувати зупку з лососем, салат «Місо» з грибами шітаке та гаряче морозиво на десерт. Влітку працює тераса (у дворику).

- вул. Вагилевича, 8
- (0342) 53-90-18
- 11.00-22.00

«FLORENS»

Якщо ви любите піцу, то вам конче потрібно сюди. Невибагливий дизайн компенсує смачна італійська кухня та вдало підібрана лінійка вин. У «Флоренсі» піцу випікають у відкритій печі на дровах. Будь-який вибір піци не стане помилкою. Тут також дуже смачно готують міністроне, грильований баклажан з пармою, салатом та в'яленими томатами, пасту з телятиною, білими грибами та пармезаном.

- вул. Галицька, 7
- (0342) 77-77-39
050-404-78-78
- 10.00-20.00

РЕСТОРАНИ

ПАНОРАМНИЙ РЕСТОРАН-КАФЕ «ЛЕГЕНДА-ЦЕНТР»

Піднявшись прозорим ліфтом на п'ятій поверх, потрапляємо у панорамний ресторан з видом на стару частину Івано-Франківська – Станиславова, насамперед, ратушу та площу Ринок. Заклад пропонує вишукані страви європейської кухні, як от суп-пюре з червоної ікри та шпинату чи зубатку під цитрусовим соусом. Добрый вибір страв української кухні. Любите солодке? Зверніть увагу на вигадливі композиції з італійського морозива та різноманітні додатки до них.

- Площа ринку, 18а
- (0342) 72-25-50
- 10.00-24.00

legenda.if.ua

«CORASSINI»

Сучасний модний ресторан у Фортечній галереї "Бастіон", якому надано ім'я проєктанта та головного будівничого (1662-1672 рр.) станиславівської фортеці Франсуа Корасіні. Спокійний інтер'єр з використанням натуральних матеріалів сприяє відпочинку. Скуштуйте страви-гриль.

- Провулок Фортечний, 1
- 10.00-22.00 взимку
10.00-23.00 влітку

✉ вул. Галицька, 9а

☎ (0342) 75-00-11
050-433-11-00

🕒 10.00-23.00

✉ вул. В. Чорновола, 82

☎ (0342) 72 40 85

🕒 11.00-23.00

www.fontush.if.ua

✉ вул. Мазепи, 146

☎ 050-433-19-37

🕒 7.00-23.00

parkhotel.com.ua

✉ вул. Незалежності, 40

Ресторан "Національний"

🕒 12.00-24.00

Ресторан "Європейський"

🕒 7.00-23.00

☎ (0342) 77-87-47

✉ вул. Незалежності, 3

☎ (0342) 72-51-01

🕒 12.00-01.00

pasage-gartenberg.com

«ФРАНКО»

"Франко" входить у рейтинг 100 найкращих ресторанів України. Це бездоганний ресторан з точки зору кухні, інтер'єру та обслуговування. Виховані й завжди люб'язні офіціанти подають страви у білих рукавичках і однаково ставляться до клієнтів різного статусу. Радимо суп з броколі та фауагрою, салат з копченого вугра або з рукколою та креветками. На друге скуштуйте паяльо по-корсиканськи, чорну тріску зі спаржею чи гусячу магре з грушею у білому вині.

«ФОНТУШ»

Сімейний ресторан для відпочинку з родиною та дітьми. Меню ресторану порадує любителів української національної кухні. Різноманітні салати та закуски, страви з телятини та свинини, традиційний український борщ, вареники, холодець. Особливою родзинкою кухні ресторану є віденська сторінка меню: салат «Австрійський», Штайрпюр, фірмовий віденський шніцель, віденські ковбаси власного виробництва з тушеною капустою, гуляш штірійський, тірольські та абрикосові кнедлики, яблучний штрудель, торт «Захер» та звичайно віденська кавка.

РЕСТОРАН «АЛЬПІЙСЬКИЙ» ГОТЕЛЮ «РЕЙКАРЦ ПАРК ГОТЕЛЬ»

Готель, де розміщено ресторан, ховається у затінку паркових дерев, поміж двома озерами. Заклад нагадує просторий, але затишний і світлий мисливський будиночок із виглядом на озерну блакить. Тут пропонують європейські страви, а у сусідньому гриль-барі "Ранчо", атмосфера в якому нав'яна американським Диким Заходом, до вашої уваги великий вибір страв на грилі: крильця, стейки, овочі, до яких також чималий вибір пива. Обидва заклади мають літні тераси з гарними краєвидами.

РЕСТОРАНИ ГОТЕЛЮ «НАДІЯ»

У просторій залі ресторану "Національний" затишно та світло. Скуштуйте тут автентичні українські страви, як от банош із бринзою, печеню по-гуцульськи чи телятину з білими грибами. В інтер'єрі ресторану "Європейський" панує вишуканість та мінімалізм. Тут – вибір страв європейської кухні на будь-який смак.

РЕСТОРАН У «PASAGE GARTENBERG»

Вишуканий мінімалістичний інтер'єр у пастельних тонах, тут нічого не буде відволікати від відпочинку. Окрасою зали є розкішний білий рояль, що звучить вечорами. З великого асортименту страв європейської кухні та авторського суші-меню вам обов'язково щось припаде до душі. Радимо скуштувати юшку з перепілки зі шпинатними галушками, форець фаршированою білими грибами, а на десерт – грушу "Спеціаль" у вині з морозивом.

«САДКО»

"Садко" має всі переваги замського ресторану, але при цьому знаходиться в межах міста на березі мальовничого озера. Сьогодні ресторан залишається унікальним місцем для відпочинку. У ньому поєднані високий рівень комфорту й обслуговування, вишуканий інтер'єр і неперевершені страви. Ресторан "Садко" організовує та проводить на високому рівні бенкети, фуршети, закриті корпоративні вечірки. У літній період гості ресторану, відпочиваючи на затишній терасі, зможуть насолодитися краєвидами паркового пейзажу та міського озера.

✉ вул. Г. Мазепи, 138

☎ (0342) 71-01-93
068 469 84 09

🕒 11:00 - 23:00

РЕСТОРАНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СТИЛІ

«АРКАН»

У «Аркані» зупиняється час – суєта міста, пил доріг, нудьга бетону – все залишається за порогом. Перед вами відкривається особливий та неповторний ресторан, вірєць смаку та стилю. Жива музика розливається по залу, обслуговування приємне та ненав'язливе, а страви власного приготування і тільки з натуральних складників задовольняють потреби найвимогливіших споживачів. Ресторан «Аркан» забезпечить Вам прекрасний відпочинок з сім'єю, успіх при спілкуванні з діловими партнерами і просто чудово проведений час. Спеціалізація ресторану «Аркан» – смачні традиції Галичини.

✉ вул. Тисменицька, 249а

☎ (0342) 77-87-47

🕒 11.00-24.00

РЕСТОРАН-КОЛИБА «ГРАЖДА»

Ресторан-колиба "Гражда" – це смачні страви, гуцульська музика, хороший настрій та приємні враження! Відвідувачів гостинно запрошують на святкування весіль, банкетів, ювілеїв, христин, веселих вечірок, романтичних зустрічей, проведення ділових переговорів, ранкових сніданків, бізнес-ланчу, корпоративів та інших святкових і урочистих подій. Смачна українська кухня, жива музика та привітна обслуга приємно здивують вас своєю вишуканістю.

✉ вул. Пасічна, 54-А

☎ (0342) 58-51-11
(095) 54-17-111

🕒 12.00-23.30

«ВИТРЕБЕНЬКИ»

Інтер'єр ресторану виконаний у вишуканому українському етнографічному стилі, який підкреслюють і елементи деревної архітектури, і речі ужиткового характеру. Приємно вражають і налаштовують на відпочинок не тільки відроджені традиційні національні страви, а й предмети, які розповідають нам про традиції та звичаї, багатокітну культуру нації: глечики та збаночки, обереги, вишивані рушники, фрагменти української стріхи та дерев'яні софіти. Завітавши до нас, Вас зустрінуть бездоганним обслуговуванням та смачною українською кухнею.

В меню ресторану представлені найрізноманітніші страви на будь-який смак, а для гурманів – навіть з фірмовими "витребеньками".

✉ вул. Українських
Декабристів, 45

☎ (0342) 78-73-15

🕒 11.00-24.00

www.vytrebenky.com.ua

✉ Шоссе Калуське, 2
☎ (097) 411-51-38
🕒 12.00-23.00

КОЛИБА «НА СТАВКАХ»

Як провести вихідні, якщо хочеться бути поближче до природи, але і не дуже далеко від міста? Один із варіантів - колиба «На ставках». Навколо самої колиби знаходиться кілька ставків, біля яких – столики і лавочки. Також тут є спортивний майданчик, де всі охочі можуть пограти у футбол, волейбол, бадмінтон та інші ігри для душі.

КОЛИБА «ТРЕМБІТА»

Розташована неподалік залізничного вокзалу міста, колиба передає весь колорит Івано-Франківського регіону. Особливо високо цінують відвідувачі автентичні українські страви, які готуються з натуральних продуктів. Затишна атмосфера, жива музика, інтер'єр закладу – все це дозволить вам гарно відпочити, відмінно провести час і відчувати себе наче вдома.

✉ вул. Вовчинецька, 135
☎ (0342) 77-97-84
🕒 11:00 до 24:00

КОЛИБА «ВОДОГРАЙ»

У «Водограї» вас зустрінуть бездоганним обслуговуванням, усмішкою та смачною українською кухнею. Колиба розрахована навіть на найвибагливіших клієнтів, які прагнуть відпочити з близькими і друзями, відновити сили, а також набратись нових вражень завдяки інтер'єру, виконаному в українському старовинному стилі та затишній атмосфері. Вражають також і предмети декору, які розповідають про багату українську культуру. Це єдина колиба в місті, де не тільки витримано відповідний інтер'єр, а й горить ватра всередині приміщення. Декілька секунд і під веселий тріскіт вогню вже смажитесь запашний шашлик з домашнього м'яса чи риби.

✉ вул. Юліана Целевича, 4
☎ (0342) 58-38-78
🕒 Пн-пт 11.00-24.00
сб-нд 12.00-24.00

ГРИЛЬ-РЕСТОРАН «ВУЛИК»

11 сортів пива, широкий вибір м'яса на грилі та різноманітні страви української кухні – ось заради чого варто завітати у «Вулик». Тут весело, шумно, але все чітко та впорядковано, як у справжньому вулику. На літньому майданчику, поряд з рестораном, буде чим зайнятись і дорослим, і дітям. Якщо ви шукаєте місце, де можна весело провести час та смачно поїсти, то ви неодмінно повинні завітати у «Вулик».

✉ вул. Пасічна, 43
☎ (0342) 58-54-21
066-307-26-74
🕒 11.00-24.00
www.vulyk.if.ua

ПАБИ

ПИВНИЙ КЛУБ «ДЕСЯТКА»

Смачна кухня, помірні ціни, інтер'єр класичного паву з масивними дубовими меблями й безліччю пивної атрибутики довкола, а також зручне розташування забезпечили "Десятці" всенародну любов та постійні черги. Щоб потрапити сюди, краще замовити столик заздалегідь. У клубі скуштуйте баннош зі шкварками, холодець з цвіклями, соковиту голонку або угорський суп-гуляш. Великий вибір пива власного виробництва.

✉ вул. Шашкевича, 4
☎ (0342) 71-21-21
050-338-16-56
🕒 12.00-22.00
www.beerclub10.if.ua

РЕСТОРАН – СТЕЙК-ХАУС "NATÜRLICH"

Заклад з ностальгійною атмосферою, навяною уявленнями франківців про стару добру Австро-Угорщину. Віденські стильці, старі друкарські машинки, пивні кухлі і портрети цісаря на стіні. Родзинка паву – целеліни з грибною підливою, мізерія, цвіклі та борщок з вушками. До наїдків оберіть добре пиво, наприклад, "Калуське експортве до Відня".

✉ вул. Січових стрільців, 10
☎ (03422) 2-54-09
🕒 12.00-23.00

ПАБ «ПОТОСКИ»

Розташований навпроти автентичних фортечних валів, які оточують палац Потоцьких. Кажуть, десь зовсім поруч пролягають таємничі підземні ходи старого міста. Окраса паву – портрети фундаторів Станіслава Анджея та Станіслава Потоцьких, а на стінах можна розгледіти старі таблички з польськими (австрійськими) назвами міських вулиць. Тут пригощають фірмовим Станіславським пивом, до якого радимо кролика під вершковим соусом або баранину з картоплею та салатом.

✉ вул. Дністровська, 22-а
☎ (0342) 72-45-23
🕒 10.00-23.00

«ПАНОРАМА-ПАБ»

Паб приваблює класичним напівмороком, тьмяними дерев'яними меблями та найдовшою в Івано-Франківську барною стійкою, за якою може одночасно розміститися кількадесят любителів хмільного напою. Обов'язково спробуйте пиво "Панорама", що готують у закладі. До пива – чималий вибір страв на грилі: ковбаски, овочі, стейки, гарніри з капусти, риба смажена у пиві – усього не перелічиш. Паб є традиційним місцем концертів рокової та важкої музики.

✉ Північний бульвар, 3а
☎ (0342) 77-30-10
067-342-5550
🕒 пн. 15.00-04.00
вт-нд 12.00-04.00
www.panpub.com.ua

ПИВНИЙ КЛУБ «П'ЯТНИЦЯ»

Підвальний паб у стилі англійського (лондонського) мінімалізму. З приймача лунає «Yesterday», а стіни прикрашає британський прапор та зображення королівської гвардії. Скуштуйте великий дерун "Біг-Бен", салат із підпеньками або форељ на духмяних травах. І обов'язково замовте фірмове пиво "П'ятниця" – незалежно від дня тижня!

✉ вул. Мазепи, 24
☎ (0342) 75-22-22
🕒 11.00-24.00
www.Sniza.com.ua

✉ вул. Грушевського, 3

☎ (0342) 50-55-55
050-373-2483

🕒 10.00-23.00

www.kinolumiere.com

ПИВНЕ КАФЕ КІНОТЕАТРУ «ЛЮМ'ЄР»

У будинку, де сьогодні розташований "Люм'єр", у 1929 році відкрився перший звуковий кінотеатр у місті – "Тон". Родзинкою історичної будівлі є найкраща у Франківську літня тераса з розкішними псевдоісторичними колонами, розташована на другому поверсі. На терасі у теплу пору року працюють столики від пивного кафе кінотеатру. Чи влітку, чи взимку тут пригощають доброю кавою, смачним гриль-меню, пропонують великий вибір солодких та солених млинців, а на десерт – шоколадне фондю з фруктами.

«ПІНТА-ПАБ»

Великий паб-підвал на стометрівці з доволі оригінальним меню. До фірмового пива "Пінта" вам подадуть смажених карасів, чебурек з бринзою або чебурек із м'ясом та кропом чи закуску зі скумбрії з запеченою картоплею у мундирі. На гарнір до великого асортименту смажених ковбасок радимо квасольку по-бретонськи.

✉ вул. Незалежності, 10а

☎ (0342) 72-50-51

🕒 пн-ср 11.00-24.00
чт-пт 11.00-?
сб. 12.00-?
нд. 12.00-24.00

✉ вул. Страченых, 3

☎ (0342) 75-20-54

🕒 9.00-24.00

www.bochka-pub.com

ПИВНИЙ ДІМ «БОЧКА»

Двоповерховий заклад на площі Ринок із кількома залами під землею, здається, наче ти й справді всередині великої бочки. Багато дерева, каменю та залізних світильників. До фірмового бочкового пива радимо шукати картоплю "Грате" у фользі, млинці з білими грибами та угорський бограч. Компанії пасуватиме "бочкарьова пропозиція" вагою 1700 г: картопля, телячий язик, тигрові креветки, баварські, нюрнберзькі та мисливські ковбаски з салатами та соусами. На коня – фірмова настоянка "дубова бочка".

ПАБ «PIWNICA»

Інтер'єр закладу оформлений в традиційному для пабів стилі: меблі дерев'яні, стіни прикрашені тематичними картинами. Відвідувачам пропонується широкий вибір сортів пива різних всесвітньо відомих брендів. У пабі вариться живе фірмове пиво "Півниця". Привітний персонал та відмінна атмосфера створюють всі умови для прекрасного відпочинку в компанії друзів або бізнес партнерів.

✉ вул. Січових Стрільців, 42-а

☎ (342) 54-28-76
050-153-07-16

🕒 11:00 до 23:00

ГОТЕЛІ

ГОТЕЛЬ-РЕСТОРАН «ЧОРНИЙ ЗАМОК»

Комплекс відпочинку «Чорний замок» був відкритий в 2003 році, з першого дня ставши одним з найбільш концептуальних закладів України. Архітектура, інтер'єр, всі аксесуари та лицарські атрибути, а також знаменита далеко за межами України, ситна і рясна авторська кухня, – власноруч створені талановитими власниками.

Чудовий готель комплексу побудований в австро-угорському стилі XV-XVI ст., що привертає увагу туристів. Інтер'єр, виконаний в історичному стилі тієї епохи, відрізняється товстими кам'яними стінами, багатою обробкою і масивними меблями.

✉ Калуське шосе, 7

☎ (0342) 57-15-35
(098) 304-70-08

www.blackcastle.com.ua

ГОТЕЛЬ «БИСТРИЦЯ ЛЮКС»

«Бистриця Люкс» – це територія бізнесу та енергетика відпочинку. До ваших послуг номери високого класу, якісна українська та європейська кухня, конференц-зал та кімната переговорів. Затишок, гостинна домашня атмосфера – це те, на що ви можете очікувати під час відвідування закладу.

✉ вул. Коновальця, 346

☎ 066 91-45-974
0342 50-50-45

www.bystrytsya.if.ua

ГОТЕЛЬ «РЕЙКАРТЗ ПАРК ГОТЕЛЬ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК»

Готель «Reikartz Парк Готель Івано-Франківськ» вдало розташувалася у тихому й мальовничому місці на березі озера поруч з міським парком. Це одна з кращих зон відпочинку в місті. До того ж від готелю можна за п'ять хвилин дістатися до історичного та ділового центру міста.

Готель пропонує 38 сучасних номерів, ресторан європейської та української кухні з красивим VIP-залом, стильний гриль-бар, конференц-зал і переговорну кімнату, літню терасу та фінську сауну.

✉ вул. Мазени, 146

☎ 0342 59 55 95

www.reikartz.com/uk/hotels/
ivano-frankovsk

ГОТЕЛЬ-МУЗЕЙ «ПІД ТЕМПЛЕМ»

Вашій увазі пропонуються номери, які здатні задовільнити Ваші очікування та побажання щодо комфорту та зручності перебування. Атмосфера розкоші та витонченості інтер'єру, старовинна архітектура та історичне розташування – не залишить байдужим нікого та відповідатимуть високому рівню обслуговування і підкреслять ваш статус.

✉ вул. Страченых, 7а

☎ (0342) 595 333

www.temple.if.ua

ГОТЕЛЬ «БАНДЕРШТАДТ»

Готель знаходиться поряд з міжнародним аеропортом «Івано-Франківськ» біля дороги, що веде із міста в напрямку туристичних курортів області.

Відвідувачам пропонуються комфортабельні номери, оформлені в пастельних тонах та оснащені всім необхідним для хорошого відпочинку. З номерів готелів відкривається чарівний краєвид на центральну частину міста. Одними з основних переваг готелю є невисокі ціни за номери та зручне транспортне сполучення.

ГОТЕЛЬ «АУСКОПРУТ»

Готель розташований неподалік від залізничного вокзалу міста у відреставрованій будівлі, історія якої сягає 1907 року. Будинок був побудований у стилі "бароко" і дотепер зберіг свій первинний вишуканий архітектурний вигляд. Світлі номери готелю "Аускопрут" із високоякісною дерев'яною підлогою оформлені в індивідуальному стилі з використанням розкішних тканин. Ресторан готелю залишає незабутнє враження від дивовижного поєднання української та австрійської кухні, багатого вибору різноманітних страв та напоїв.

ГОТЕЛЬ «АТРИУМ»

Готельно-ресторанний комплекс "Атриум" розміщений в історичній частині міста біля міської Ратуші. Це сучасний готель європейського класу, що пропонує затишні кімнати з усіма необхідними умовами для відпочинку та ділового спілкування, які залишать найприємніші враження у відвідувачів. У готельно-ресторанному комплексі "Атриум" є затишне кафе "Бізе", приємна атмосфера якого сприяє чудовому відпочинку. Ресторан "Черчіль" - це стиль, вишуканість та смак! На вас чекають оригінальний інтер'єр, раритетні фото, уважний персонал і незмінно позитивна атмосфера.

ГОТЕЛЬ «СТАНІСЛАВІВ»

«Станіславів» – готель у самому серці Івано-Франківська, оформлення та архітектура якого підкреслює витонченість старовинного міста. Це чудове місце для відпочинку, святкування урочистостей в банкетному залі чи проведення бізнес переговорів у конференц-залі. Готель створює всі необхідні умови для комфортного і безпечного перебування гостей та дбає, щоб перебування кожного відвідувача було приємним і безпечним.

ГУРТОЖИТОК ГОТЕЛЬНОГО ТИПУ
КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Готель розташований у середньовічному центрі Івано-Франківська з його неповторною старовинною архітектурою. Відвідувачам пропонуються затишні та охайні номери, ресторан, конференц-зал та стоянка з охороною. Завдячуючи своїм розташуванням готель дає можливість туристам без будь-яких труднощів добратись до різноманітних історичних пам'яток центральної частини Івано-Франківська та відчути неповторність та гостинність міста.

✉ вул. Коновальця, 264а

☎ (0342) 725323,

www.bandera.in.ua

✉ вул. Грюнвальдська, 7-9

☎ (03422) 2-34-01
(03422) 2-52-21

✉ вул. Галицька, 31

☎ (0342) 55-78-79

www.atrium.if.ua

✉ вул. Чорновола, 7

☎ (0342) 75-24-70

www.stanislaviv.org.ua

✉ вул. Лесі Українки, 4

☎ 0342 751619

ГОТЕЛЬ «НИВА»

Готель "Нива" розташований у затишному районі міста Івано-Франківська. Пішою дорогою до залізничного та автобусного вокзалів вам знадобиться 10 хвилин, а до центру міста – 20 хвилин. Готель пропонує комфортні номери різної категорії. В кафе вам запропонують смачні сніданки, а на обід чи вечерю – страви карпатської домашньої кухні.

БУТІК – ГОТЕЛЬ «ФОНТУШ»

Фонтуш – це особливо стильний та розкішний готель, з високим рівнем обслуговування та ексклюзивним інтер'єром. У готелі витримані всі технології сучасного сервісу. Кожен номер має свою назву, своє обличчя та всі необхідні зручності. Персонал готелю завжди готовий врахувати індивідуальні потреби кожного з гостей. Зручне розташування та близькість до центральної частини міста надають гостям багато переваг та можливість завжди бути у центрі ділового та культурного життя міста.

ГОТЕЛЬ «НАДІЯ»

Готель "Надія" розташований в серці історичного міста Івано-Франківська, біля пам'ятника Івану Франку та музично-драматичного театру, саме тому тут ви зможете відчути себе у центрі культурного життя міста. Готель "Надія" – це місце, де комфорт та турбота про гостей є основною місією. Тут ви зможете насолодитись теплим та затишним оточенням. Готель відповідає всім стандартам якості, сервісу та комфорту, де відвідувачам завжди нададуть номер такої категорії та ціни, який буде зручний саме для них.

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ КОМПЛЕКС
«ЛЕГЕНДА»

Комплекс розташовується неподалік залізничного вокзалу міста в мальовничій місцевості всього за кілька метрів від річки Бистриця Надвірнянська. В готелі створена унікальна аура обслуговування, що поєднує професійну коректність з українською привітністю. Готельно-ресторанний комплекс оформлений в домашньому стилі з масивними дерев'яними меблями та приємним м'яким освітленням. У ресторані відвідувачам подають страви української та австрійської кухні, а зранку пропонують смачний та поживний сніданок.

ВІДПОЧИНКОВИЙ КОМПЛЕКС
«СТАНІСЛАВСЬКИЙ ДВІР»

Затишний відпочинковий комплекс «Станіславський Двір» розташований в центрі Івано-Франківська, поряд з залізничним вокзалом. В ресторані вам запропонують смачні страви української та європейської кухні. "Станіславський Двір" – ідеальне місце для проведення банкетів та весіль. Просторий зал, затишні столики, мальовничий двір – все для найкращого відпочинку.

✉ вул. Урожайна, 5

☎ (0342) 786-466
(097) 747-16-70
(095) 206-60-52

www.hotelniva.com.ua

✉ вул. Чорновола, 82

☎ (0342) 72 44 78
(0166) 866 78 01

www.fontush.if.ua

✉ вул. Незалежності, 40

☎ (0342) 72-70-77
(050) 433-75-22

www.nadia.if.ua

✉ вул. Івасюка, 25

☎ 0342 713 333

www.legenda.if.ua

✉ вул. Девоська, 97

☎ 0342 55-08-08

www.s-dvir.if.ua

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ КОМПЛЕКС «БУДЬМО»

Зручне розташування готелю дозволяє гостям почувати себе вдалині від міської метушні, у тихій затишній атмосфері, де панує гармонія та спокій. У розпорядженні відвідувачів готелю номери, оснащені всім необхідним для спокійного й комфортного відпочинку. Ресторан "Будьмо" – це традиційна кухня Галичини, в поєднанні з гуцульською та польською кухнею. Приємна музика та затишний інтер'єр в поєднанні з професійним обслуговуванням забезпечать чудовий відпочинок з сім'єю, успіх при спілкуванні з діловими партнерами і просто чудово проведений час.

✉ Грушевського, 33
с. Хом'яківка,
Івано-Франківська
область

☎ (066) 0819299

www.budmo.if.ua

РЕСТОРАННО-ГОТЕЛЬНИЙ КОМПЛЕКС «ЛЕЙБОВА ГОРА»

На 27-ому кілометрі траси Івано-Франківськ-Буковель, в мальовничому куточку Прикарпаття чекає на вас ресторанно-готельний комплекс «Лейбова Гора». Номери готелю обладнані всім необхідним, щоб відвідувачі залишились задоволеними та гарно провели час. Спеціалізуючись на приготуванні страв угорської, австрійської та української кухонь, шеф кухар ресторану з приємністю пригостить гостей запальним як чардаш бограчем чи боб-гуляшем, педантичним віденським шніцелем, ніжною паннакотюю і легкими як мелодія Штрауса шоколавою, грушою у вині та багатьма іншими смачними стравами.

✉ вул. Гірська, 1а
с. Жураки,
Івано-Франківська
область

☎ (0342) 54-10-54
(097) 00-555-00

www.leybovagora.com.ua

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ КОМПЛЕКС «CHATEAU ROYAL»

«Chateau Royal» побудований у вигляді замку з вишуканим фонтаном і сауною на дровах, що розташовані на території готелю. Класичний стиль, чорно-білі тони та кришталеві люстри роблять атмосферу готелю незабутньою, а елегантно оформлені номери та обслуговування залишать гостям тільки найприємніші враження. Атмосфера ресторану дасть вам змогу відчути себе важливим гостем, а доброзичливий персонал не залишить вас без уваги, подбає про ваш комфорт та затишок. Поєднання традиційних рецептів європейської кухні та середземноморських страв – це саме те, що задовільнить найпримхливішого гурмана.

✉ вул. Шевченка, 1В
с. Березівка,
Івано-Франківська
область

☎ (0342) 544-744

www.chateauroyal.com.ua

ВІДПОЧИНКОВИЙ КОМПЛЕКС «КОЗАЦЬКИЙ ОСТРІВ»

Відпочинковий комплекс пропонує своїм відвідувачам висококласний готель з комфортабельними номерами. Колиба та альтанки з вирізьбленими фігурами тварин зачаровують дітей та дорослих. Перед вашими очима постане розмірений спокій дикої природи: лебеді та качки живуть тут окремим життям, яке зачаровує з першого погляду. Зручна парковка, звірі, птахи, дитячий ігровий майданчик, дизайнерські клумби та спокій озера налаштовують на чудовий настрій!

✉ вул. Панська
с. Чорнолізці,
Івано-Франківська
область

☎ 098 6267705
0963135303

www.kozackiy-ostriv.if.ua

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ КОМПЛЕКС «ЛЕЛЕЧ»

Готельно-ресторанний комплекс, розташований неподалік від Івано-Франківська, пропонує своїм відвідувачам комфортабельні номери, ресторан української та європейської кухні, колибу в гуцульському стилі, сауну на дровах та конференц-зал для проведення ділових зустрічей.

✉ вул. Галицька, 22А
с. Узернів,
Івано-Франківська
область

☎ (03442) 58-36-96

КОЛИБА «ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ»

Коліба працює ще з 1994 року. Її родзинкою є те, що вона оформлена як колиба-музей старожитностей і посеред неї знаходиться відкритий мангал для приготування їжі. Особливої уваги заслуговує ошатне озеро з квітучими водяними ліліями, розкішні квіти, різноманітні кущі і рідкісні дерева. Для найменших гостей збудований дитячий майданчик з гоїдалками, пенками, пісочницею, гіркою, дерев'яним поїздом, фігурами гномів та тварин. Затишна домашня атмосфера та страви автентичної української кухні нікого не залишать байдужими!

✉ вул. Галицька, 1а
с. Крилос,
Івано-Франківська
область

☎ (03431) 2-29-43
(097) 516 56 68

ГОТЕЛЬНО-ВІДПОЧИНКОВИЙ КОМПЛЕКС «БИСТРИЦЯ»

Комплекс «Бистриця» названий на честь гірської річки – Бистриці Солотвинської, яка протікає просто під вікнами номерів. Він витриманий у гуцульському стилі, в якому колорит гордої гірської садиби поєднаний із європейським комфортом. Тут є 15 номерів різної категорії, сауна, конференц-зал, ресторан національної кухні із гуцульськими цікавинками. На території комплексу – звіринець, де тварини наважуються їсти просто з рук відвідувачів.

✉ вул. Шевченка, 69
с. Раковець,
Івано-Франківська
область

☎ 067-34-222-93
067-592-53-99

ГОТЕЛЬНО-ВІДПОЧИНКОВИЙ КОМПЛЕКС «ЛІСОВА ПІСНЯ»

Комплекс складається з 2 корпусів в швейцарському стилі на 11 номерів та окремого дерев'яного котеджу, облаштованої території, альтанок та дитячого майданчика. «Лісова пісня» – це поєднання домашнього затишку та неповторного відпочинку в Карпатському краю. Комфортабельне проживання та якісне обслуговування зроблять ваш відпочинок приємним та незабутнім.

✉ Богородчанський район,
Івано-Франківська
область (в напрямку Гутки
між селами Підгір'я і Дзвинячі)

☎ (03471) 3-62-32
(097) 574-63-51

РЕСТОРАННИЙ КОМПЛЕКС «КНЯЖИЙ ДВІР»

Ресторанний комплекс пропонує своїм відвідувачам смачну українську та європейську кухню, страви якої готуються з натуральних продуктів. Тут вас пригостять шашликом, фореллю по-князьки, юшкою грибною, м'ясом по-галицьки, запіканкою королівською, кнедликами з сиром та медальйонами з лосося у перцево-солодкому соусі. Маючи велику ділянку лісу, яка знаходиться в 13км від Івано-Франківська (15км від ресторанного комплексу "Княжий двір") та яка відноситься до рекреаційної зони з відтворенням флори та фауни карпатського регіону, працівниками надається ряд послуг, а саме – ловля риби, збирання лікарських рослин, ягід, грибів, катання на лодці, квадроциклах, участь у сезонному відкачуванні меду, отримання профілактичних заходів для покращення свого здоров'я у будиночку з бджолами та у сауні з басейном, які знаходяться на цій же території.

✉ вул. Галицька, 96
м. Тисмениця,
Івано-Франківська
область

☎ 0679277495
0343621574

СУВЕНІРИ

ГАЛЕРЕЯ СУВЕНІРІВ «ОЛЕ-ТУР»

Прикраси, антикварні речі, сувеніри, оформлення подарунків, презентація творів мистецтва.

✉ вул. Січових Стрільців, 19

☎ (0342) 75-10-51

🕒 пн-сб 9.00-19.00
нд 10.00-18.00

СУВЕНІРНО-ПОДАРУНКОВА
ГАЛЕРЕЯ «БАСТІОН»

Різноманітні сувеніри та подарунки, елементи декору, посуд, кераміка, матеріали для рукоділля.

✉ Провулок Фортешний, 1

☎ 0342 75 08 71

🕒 пн-нд: 10.00-21.00

www.bastion-if.com.ua

МАГАЗИН СУВЕНІРІВ
«АВАТАР»

Екзотичні сувеніри та подарунки з усього світу

✉ вул. Незалежності, 34А

☎ (095) 853-57-94

🕒 пн-сб 10.00-19.00
нд 11.00-17.00

Галерея сувенірів «Оле-Тур»

ГАЛЕРЕЯ-РАМАРНЯ
ЦМОК

Твори образотворчого мистецтва, графіка, старовинні ікони, твори декоративно-ужиткового мистецтва, сувеніри.

✉ вул. Леся Курбаса, 5

☎ 097 215 4372
(03422) 3-01-72

🕒 пн-пт 10:00 - 19:00
сб 12:00 - 19:00

АРТ-ГАЛЕРЕЯ
«САМІ СВОЇ»

Чудовий асортимент авторських, ароматних іграшок, магнітів, блоків нотів тощо.

✉ вул. Шевченка, 20

☎ (0342) 75-26-05
(050) 66-41-793

🕒 10.00-19.00

МАГАЗИН-МАЙСТЕРНЯ
"ШУФЛЯ"

Величезний вибір ексклюзивних сувенірів, зроблених руками українських майстрів.

✉ вул. Південний Бульвар, 22

☎ (099) 647-45-14

🕒 пн-сб 10.00-19.00
нд 11.00-16.00

СУВЕНІРНА КРАМНИЦЯ
«ДОН ПЕДРО»

Крамниця подарунків, декору та антикварних дрібниць.

✉ вул. І.Франка, 27

☎ 067 342 61 16
0342 55-26-00

🕒 пн-сб 10.00-20.00
нд 10.00-19.00

www.donpedro.in.ua

КНИЖКИ

КНИГАРНЯ «Є»

Культурно-мистецький центр «Є» поєднує книгарню «Є», виставковий зал та конференц-залу. Він відомий як місце культурних зустрічей – презентації книжок, круглих столів, літературних читань, кінопереглядів, майстер-класів, а також художніх виставок. Книгарня «Є» – магазин з найбільшим вибором українських книг та приємним сервісом (місця для читання). Тут панує особлива атмосфера, яка заохочує пізнавати культуру в різних її проявах.

✉ вул. Незалежності, 31

☎ (0342) 72-29-04

🕒 9:00 - 21:00

www.book-ye.com.ua

КНИЖКОВИЙ МАГАЗИН
«БУКІНІСТ»

Тут пропонують великий перелік творів українських авторів, в т.ч. художню літературу, філософські та політологічні праці, розкішні видання з історії України, Європи та світу. Тут також представлені якісні переклади російських та світових бестселерів. Багатий асортимент української дитячої літератури.

✉ вул. Незалежності, 19

☎ (0342) 75-13-71

🕒 Пн-пт 10:00-18:00

сб 10:00-14:00
нд 11:00-16:00

МІСЦЕВИЙ БРЕНДОВИЙ ОДЯГ

БУТІК «СІХ»

«СІХ» – унікальний дизайнерський продукт, що народився в 2003 році. Креатором ідеї стала Ірина Харченко, яка в 1997 році в Івано-Франківську заснувала авторське ательє в якому навчала майстрів кравецького ремесла в кращих традиціях Австро-Угорщини та Польщі, до складу яких Західна Україна входила до 1939 року. Кожна сезонна дизайнерська колекція – це результат філософії розвитку продукту, центром якої є досягнення в якості, дослідження та інновації. Функціональними принципами виробництва є поєднання мистецтва та ремесла (ручна робота), що дозволяє досягти мети – образу, який є позачасом!

✉ вул. Незалежності, 36

☎ (0342) 502-400
(050) 174-77-98

www.cix.ua

КРАМНИЧКА «КУЛЬТ»

Крамниця етно одягу та дизайнерських речей від Івано-Франківського дизайнера Любці Чернікової. Поєднання фольклорних мотивів та сучасного крою робить цей дизайнерський одяг особливо ексклюзивним. Особливої уваги заслуговують аксесуари – сумки, сережки та браслети, створені також у стилі українських традицій.

✉ Провулок Фортешний 1

☎ 095-7777-033
097-11-55-956

🕒 10:00-19:00

www.chernikova.com.ua

МАГАЗИНИ СПОРТИВНИХ ТОВАРІВ

МАГАЗИН ПРСЬКОЛИЖНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО
СПОРЯДЖЕННЯ «АКТИВ»

Спорядження та товари для зимових видів спорту та відпочинку.

вул. Гетьмана Мазепи, 136

(0342) 78-40-95

 пн-пт 10:00-19:00
сб 10:00-17:00
нд вихіднийwww.aktiv.com.ua

МАГАЗИН «GORGANY.COM»

Туристичне спорядження, одяг, взуття, прокат.

вул. Богдана Лепкого, 38

 (0342) 75-11-53
(099) 048-64-00
(068) 427-25-25 пн-пт 10:00-19:00
сб-нд 11:00-17:00www.gorgany.com

МАГАЗИН «СПОРТЛАНДІЯ»

Товари для спорту, туризму, відпочинку.

вул. Чорновола, 30

(0342) 50-02-10

 пн-пт 10:00-20:00
сб 10:00-18:00
нд 11:00-17:00www.sportlandia.com.ua

МАГАЗИН «АТЛЕТ»

Спортивний одяг та взуття, інвентар для туризму та відпочинку.

вул. Василіянок, 11А

(0342) 50-11-56

пн-нд 9:00-18:00

МАГАЗИН «ФАНАТІК СПОРТ»

Спорядження для екстремальних видів спорту та туризму на будь-який смак.

вул. Леся Курбаса, 7

(0342) 71-27-01

 пн-пт 10:00-19:00
сб 10:00-18:00
нд 11:00-15:00www.fanaticsport.ua

МАГАЗИН «HUSKY»

Різноманітні товари та спорядження для активного відпочинку.

вул. Василіянок, 68

 050 3738587
067 3403301
063 3687847 пн-пт 10:00-19:00
сб 11:00-18:00
нд 12:00-17:00www.huskysport.com.uaМАГАЗИН СПОРТИВНИХ
ТОВАРІВ «ТУРИСТ»

Товари для туризму, активного відпочинку та занять спортом.

Північний бульвар, 4

(0342) 4-90-49

 пн-пт 9-18
сб 9-16
нд вихідний

МАГАЗИНИ МІСЦЕВИХ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ

ТОРГОВА МАРКА «КНЯГИНИН»

Маючи 135 років досвіду та усталених традицій, торгова марка «Княгинин» сповідує прогресивні технологічні підходи, а найголовнішим залишається бажання і прагнення кожного працівника дарувати неперевершеність смакової насолоди, дотримуючись найвищих стандартів якості. Коли надихає багатюща природа Карпат, коли задіяні знання, досвід і вміння найкращих професіоналів – народжуються шедеври «Княгинина».

Унікальні алкогольні напої торгової марки «Княгинин», зокрема, настояний на семи травах «Бальзам Прикарпатський» та ялівцевий джін «Карпатський», ви зможете без зусиль придбати у фірмовій крамниці, проте тільки у нашому регіоні! Це те, що достойне стати найкращим брендовим подарунком за підсумками вашого візиту до Івано-Франківська.

www.knyagynyn.com.ua

Фірмовий магазин № 3

вул. Набережна ім. В. Стефаника, 18

(03422) 4-81-54

Фірмовий магазин № 5

вул. Чорновола, 103

(0342) 52-78-52

Фірмовий магазин № 6

вул. Польова, 2

(03422) 3-04-85

Фірмовий магазин № 7

вул. Степана Бандери, 10/в

(0342) 71-66-99

Фірмовий магазин № 8

вул. Шопена, 3

(0342) 71-50-38

Фірмовий магазин № 75

вул. Княгинин, 44

(0342) 71-35-42

СУПЕРМАРКЕТИ

«АРСЕН»

вул. І. Миколайчука, 2

034 272 24 65

08:00-23:00, нд. 9:00-22:00

«ВОПАК»

вул. Привокзальна, 9

0342 506603

8.00-23.00

вул. Вовчинецька, 34

0342 506602

8.00-23.00

вул. Карпатська, 12

0342 506601

08:00-22:00

вул. Коновальця, 13а

0342 779773

8.00-22.00

вул. Незалежності, 81

0342 505786

8.00-22.00

вул. Сахарова, 34

0342 505785

8.00-22.00

вул. Тролейбусна, 1

0342 506434

8.00-23.00

вул. Чорновола, 98

0342 507432

8.00-23.00

вул. Шевченка, 1

0342 505784

8:00-22:00

«ВЕЛМАРТ»

вул. Є. Коновальця, 221

0342 50-58-85

08:30-22:00 щодня

«СІЛЬПО»

вул. Гетьмана Мазепи, 168

0342 50-65-43

цілодобово

Північний бульвар ім. Пушкіна, 2а

0342 50-65-45

08:00-23:00

вул. Дністровська, 3

08:00-23:00

«ФУРШЕТ»

вул. Володимира Великого, 9

0342 71-75-66

08:00-23:00

«КОЛІБРИС»

вул. Вовчинецька 225а,

03422 770082

08:00-22:00

вул. Південний Бульвар, 22

0342 718258

08:00-22:00

вул. Пасічна 14а

0342 524023

08:00-22:00

вул. Тролейбусна, 13

0342 583495

08:00-22:00

ЗАБАВИТИ ДІТОК

МЕРЕЖА CHICKEN HUT

Ігрова кімната у кожному із ресторанів Chicken HUT обладнана усім необхідним для веселого дитячого дозвілля. У ній є дитяча гірка, гойдалки, різноманітні м'які іграшки. Для маленьких художників передбачені столики для малювання та мольберти, олівці, розмальовки, кольорова крейда. У кімнаті транслюються телепередачі та мультфільми. У Chicken HUT діти радо знайомляться, заводять нових друзів, проявляють свої таланти і насолоджуються справжнім дитячим відпочинком.

✉ вул. Бельведерська, 21а

☎ (067) 672-84-47
(03422) 4-93-84

🕒 цілодобово

✉ вул. Галицька, 112 Д

☎ (066) 991-53-10

🕒 цілодобово

✉ вул. Степана Бандери, 62, корпус 2

☎ (03422) 50-58-41
(066) 022-52-50

🕒 цілодобово

✉ вул. Сахарова, 38

☎ (0342) 52-02-28

🕒 цілодобово

ДІТЯЧИЙ ІГРОВИЙ ЗАЛ
«ФОНТУШ»

Організація дитячих свят. Дитяче меню. Ігри та розваги. Послуги вихователів. Перегляд мультфільмів.

✉ вул. Чорновола, 82

☎ (0342) 72-40-44

🕒 пн-нд 11:00-21:00

МАША І ВЕДМІДЬ

Ігрова дитяча кімната. Дитяче дозвілля.

✉ вул. Південний Бульвар, 22

☎ (050) 374-63-56

🕒 пн-нд 10:00-21:30

ХЕППІЛЕНД

Дитяча ігрова кімната, ігрові автомати, батут, кульки, гірки та багато іншого.

✉ вул. Зв'язкова, 6

☎ (097) 901-78-28
(099) 382-03-23

🕒 пн-нд 10:00-23:00

BABYLEND

Дитячий ігровий майданчик. Проведення розважальних заходів.

✉ вул. Північний Бульвар
ім. О.Пушкіна, 2а

☎ (096) 661-66-51

🕒 пн-нд 10:00-21:00

КАПІТОШКА

Дошкільна дитяча студія. Школа вихідного дня. Садок неповного дня.

✉ вул. Володимира Великого, 10а

☎ (0342) 72-25-32
(095) 508-64-86
(067) 275-19-21

www.ds-kapitoshka.if.ua

ВЕСЕЛА ОСЕЛЯ

Клуб-кафе для дітей. Розваги для дітей-відпочинку для дорослих. Дитяча ігрова кімната. Святкування дитячих свят та днів народження.

✉ вул. Івасюка, 60

☎ (066) 825-38-55
(095) 509-14-42

🕒 вт-нд 10:00-20:00
обід 14:00-15:00

СІМЕЙНО-РОЗВАЖАЛЬНИЙ
ЦЕНТР «ВЕСЕЛИЙ ВУЛИК»

Місце здійснення дитячих мрій, світ розваг та веселощів.

✉ вул. Вовчинецька, 225а,
ТЦ "Велес", 3 поверх

☎ 067 921 11 33

🕒 пн.-нд. 10:00 - 22:00

www.if.veselyj-vulyk.com.ua

Франківськ завжди був осередком культури, який пропонував поживу для розуму і душі, видовища та розваги для людей різного віку, складу та на різний смак. Скажімо, театральні традиції в місті започатковані у середині XIX ст. і з тих пір місто фактично ніколи не залишалось без стаціонарної театральної сцени. Значну цікавість для поціновувачів історії, етнографії, мистецтва та природних див становлять зібрання місцевих музеїв. А кінотеатри та клуби пропонують барвистий діапазон вразень та розваг для тих, хто молодий душою.

ТЕАТРИ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР

Перший на Прикарпатті професійний український театр, що є продовжувачем мистецьких традицій мандрівних театрів Галичини. Створене радянською владою у грудні 1939 року, сучасне приміщення працює з 1980 р. У репертуарі – українські та зарубіжні твори, творчо, а іноді й контраверсійно інтерпретовані трупю театру. Театральний сезон – з вересня по травень, влітку (та й серед сезону) театр нерідко приймає гастролерів з інших міст та країн.

✉ вул. Незалежності, 42

☎ (0342) 75-07-24
(0342) 75-24-15

www.dramteatr.if.ua

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК
ІМ. МАРІЙКИ ПІДГІРЯНКИ

Історія театру розпочалася у 1945 році. Мистецький колектив довго поневірився по чужих пристосованих приміщеннях, проте зараз працює у приміщенні, зведеному спеціально для лялькового театру. Раз на два роки театр організовує міжнародний фестиваль лялькових театрів «Обереги», гасло якого – національна класика на сцені театрів ляльок»

✉ вул. Січових Стрільців, 27-а

☎ (0342) 3-15-53
(0342) 72-57-80

www.ifteatr.org.ua

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ

Філармонія знаходиться у найстарішій театральній будівлі міста, що існує нині. Споруда зведена у 1891 р. та виконувала функцію польського, а згодом українського театру. Тут періодично організовуються концерти, вистави для дітей та дорослих, інші мистецькі імпрези. При філармонії діє симфонічний оркестр, Академічний камерний оркестр «Harmonia Nobile», струнний ансамбль «Quattro corde», Джаз-квартет «Art Prestige», дует «Діалог», тріо бандуристок «Пектораль».

✉ вул. Л.Курбаса, 3

☎ (0342) 75-03-00

www.filar.com.ua

КІНОТЕАТРИ

ТЕАТР КІНО «ЛЮМ'ЄР»

Театр кіно «Люм'єр» – відпочинковий комплекс, що знаходиться в самому центрі міста Івано-Франківська. До ваших послуг – два кінозали (рубіновий та смарагдовий), в яких ви зможете переглянути всі новинки кіно, а також пивне кафе, кав'ярня «Зерно істини» та кінобар «Сінема».

КІНОТЕАТР «КОСМОС»

У кінотеатрі, який розміщується неподалік від центру міста, показуються, насамперед, популярні стрічки. Його менеджери уважно стежать за найгучнішими прем'єрами, так що з кожним вихідним у кінотеатрі з'являється нова комедія, екшн, а також "ужастик" або фільм для дітей.

PASAGE GERTENBERG 5D КІНОТЕАТР

Тільки в 5D кінотеатрі Ви зможете відчути найяскравіші емоції, чому, насамперед, сприяє використання новітніх технологій. Об'ємне зображення передає відчуття реальної присутності, а 5D-крісла створюють різні спецефекти, що дозволяють Вам повністю зануритися в фільм, який Ви переглядаєте, і навіть стати його героєм.

«КІНОБУМ» 3D КІНОТЕАТР

В репертуарі цього кінотеатру – кращі новинки вітчизняного та світового кіно – від мультфільмів та казок для дітей до блокбастерів для молоді та кінострічок для сімейного перегляду. Також до вашої уваги історичні фільми, хроніка, екранізація зарубіжної та української класики, науково-популярні та соціальні стрічки. Насолодитися цими стрічками ви зможете у двох залах кінотеатру (синьому та червоному).

СПОРТ

ВІДПОЧИНКОВО-РОЗВАЖАЛЬНИЙ
КОМПЛЕКС «ЦУНАМІ»

Комплекс «Цунамі» пропонує всі умови для бажаних провести час весело і з користю. Даний комплекс поєднує в собі розважальний, спортивний та оздоровчий відпочинку. У аквапарку вам запропонують спеціалізовані системи, які забезпечують в залі басейнів необхідну температуру і вологість в холодний і теплий періоди року, сертифіковані атракціони, а також басейни, обладнані найсучаснішими системами очищення води.

Якщо ви любитель активного відпочинку, то вам обов'язково потрібно навідатись до Льодової арени, сервіс якої заслуговує подяки – простий і доступний розклад сеансів, отримання карток відвідувача і підбір ковзанів для найкращого проведення часу. Приємні ціни та обслуговування у ресторани та готелі комплексу «Цунамі» залишать у вас гарні спогади від візиту.

✉ вул. Грушевського, 3
☎ (0342) 50-55-00
☎ (0342) 50-55-55
☎ 066-992-0000
www.kinolumiere.com

✉ вул. Незалежності, 97
☎ (0342) 50-30-55
☎ (0342) 50-26-25
www.liniakino.com/
showtimes/kosmos

✉ вул. Незалежності, 3
☎ (0342) 72-51-01
☎ 0669889525

✉ вул. Вовчицецька, 225а
ТЦ "Велес"
☎ (0342) 71-05-28
☎ (0342) 54-09-90
☎ Пн-Нд 10.00-22.00
www.kinoboom.veles.in.ua

✉ вул. Довженка, 29
Аквапарк
☎ (0342) 71 40 70
Льодова арена
☎ (0342) 71 40 60
Ресторан
☎ (0342) 71 40 46
Готель
☎ (0342) 71 40 69
www.cunami.com.ua

НІЧНІ КЛУБИ

«EL DORADO»

Це єдиний клуб, який об'єднує в собі музику всіх популярних напрямків. В різні дні тут можна почути від зарубіжних хітів 80-90-их років до прогресивної танцювальної музики. Добратися до клубу не складе ніяких труднощів, навіть на звичайному громадському транспорті. Основними відвідувачами клубу el Dorado прийнято вважати прогресивну молодь.

«PLAZA NIGHT CLUB»

Розташований на 5-му поверсі розважального комплексу «PANORAMA PLAZA», нічний клуб PLAZA є одним з найпрестижніших у Західній Україні. Інтер'єр закладу створює атмосферу розкоші та святя, а форма залу у вигляді амфітеатру дозволить вам спостерігати за тим, що відбувається на сцені, в якій точці залу ви б не знаходилися. В клубі завжди тільки найпопулярніша музика і найкраща атмосфера.

«БОМБА»

Нічний клуб "Бомба" – це хороше місце для відпочинку молоді, в якому працюють два бари - один з яких знаходиться на танцювальному майданчику, з напоями на будь-який смак. В клубі регулярно проводяться Діско 80-х-90-х, різноманітні молодіжні вечірки, де завжди грають найдрайвовіші треки протягом усієї ночі, відвідувачам пропонується цікава шоу-програма на весь тиждень, море подарунків та позитивних емоцій.

PASAGE GARTENBERG

Нічний клуб, який розташований в самому центрі Івано-Франківська, є часткою культурно-розважального комплексу «Pasage Gartenberg», до якого також входять ресторан, кав'ярня, бар, піцерія та 5D кінотеатр.

Клуб представляє собою просторе дворовне приміщення з досить цікавим інтер'єром. До вашої уваги місце відпочинку з європейськими стандартами, якісний сервіс, помірні ціни та завжди гарний настрій.

РЕСТОРАН-КЛУБ «БІЛЕ І ЧОРНЕ»

Відвідайте унікальне місце, де зможете скуштувати смачні та авторські страви європейської і української кухні, а також весело провести час в затишній атмосфері. Заклад поєднує всі переваги ресторану і нічного клубу, адже місцеві кухарі приготують для вас вишукані страви, а ді-джеї розважать запальною музикою.

✉ вул. Івасюка, 60
☎ (0342) 77-39-05
☎ (068) 739 74 07
☎ (066) 826 98 89
☎ пн-нд 21:00 - 4:00
www.eldoradoclub.if.ua

✉ вул. Північний Бульвар
ім. О.Пушкіна, 2а
☎ 067 340 54 45;
☎ (0342) 77-30-10
☎ чт-нд 19:00 - 4:00
www.plazaclub.com.ua

✉ вул. Конавальця, 146а
☎ (096) 090-95-55
☎ пн-нд 10.00-04.00
www.bombaclub.if.ua

✉ вул. Незалежності, 3
☎ (0342) 72-51-01
☎ (095) 175-90-00
☎ чт-нд: 21.00-04.00
www.pasage-gartenberg.com

✉ вул. Грушевського, 22а
☎ 066 722-14-05
☎ пн-чт 11.00-02.00
пт-сб 12.00 – 03.00
нд 11.00-02.00
www.blackwhite.com.ua

МУЗЕЇ

ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИКО МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ОЛЕКСИ ДОВБУША

В основу експозиції покладено зібрання професора Володимира Грабовецького, що свідчить про життя та діяльність його земляка з селища Печеніжин на Коломийщині – ватажка карпатських опришків Олексі Довбуша (1700-1745). Унікальним експонатом є легендарна сокирка Довбуша, яку два століття зберегли нащадки свідків загибелі опришка.

МУЗЕЙ РОДИННИХ ПРОФЕСІЙ

Ініціатором створення музею та власником багатьох експонатів є журналіст Роман Фабрика. Музейна експозиція розповідає про 150 професій, якими володіли члени родини пана Романа за останні двісті років. Тут можна побачити типове знаряддя праці пасічників, архітекторів, ковалів, лікарів, будівельників, геологів, шахтарів, музикантів, агрономів, зоотехніків, вчителів, садівників тощо. Зокрема, у музеї представлено добротні відреставровані плуг і борону, старовинну пряжку і керамічний посуд, художнє ткацтво та ковальські інструменти. За версією журналу «Фокус» музей родинних професій увійшов до п'ятірки найунікальніших приватних українських музеїв.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ІМ. С.БАНДЕРИ

У музеї представлені документальні, речові матеріали, що охоплюють період від XI до XX століть і висвітлюють часто незнані широкому загалу сторінки визвольної боротьби за незалежність України. Основою музейного фонду стали оригінальні листівки, брошури, журнали організації українських націоналістів та Української повстанської армії, предмети, знайдені під час розкопок на місці масових розстрілів, що здійснювались радянським режимом під містом в Дем'яновому Лазі. У фондах музею є також багато цінних документів, що висвітлюють період початку XX ст. – діяльність Легіону січових стрільців, історію Української та Західно-Української Народних Республік.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

Опис – див. на сторінці 34

МУЗЕЙ МИСТЕЦТВ ПРИКАРПАТТЯ

Опис – див. на сторінці 22

✉ вул. Гетьмана Мазепи, 1

☎ (0342) 2-57-29

🕒 Вт-Нд 10:00-17:00

💰 Вхід: платний

✉ вул. Київська, 6а

☎ (03422) 3-11-94

🕒 Без вихідних

💰 Вхід: безкоштовний

✉ вул. М. Тарнавського, 22

☎ 03422 48014

🕒 9:00-18:00,
сб 10:00-17:00
неділя – вихідний

💰 Вхід: платний

✉ вул. Галицька, 4а

☎ (0342) 75-00-26

🕒 вт-нд 10:00-17:30

💰 Вхід: платний

✉ майдан Шептицького, 8

☎ (03422) 4-40-38

🕒 вт-нд 10:00-17:30

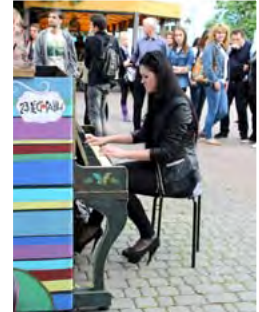
💰 Вхід: платний

КОЛИ ПРИЇХАТИ ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА?

ТРАВЕНЬ

Початок травня – це найкращий час для відвідин міста, якщо вам до душі концерти просто неба, ярмарки, майстер-класи та кулінарні фестивалі. 7 травня Івано-Франківськ традиційно святкує День міста, тож кілька днів після від ранку до пізнього вечора вас чекає насичена і різноманітна програма святкових атракцій.

«СВЯТО КОВАЛІВ»

Міжнародний фестиваль "Свято ковалів" – одне з найбільших ковальських свят у Європі. Фестиваль започаткували у 2003 році задля відтворення призабутих в Україні за часи СРСР ковальських традицій та популяризації ремесла. На "Свято ковалів", щороку до Івано-Франківська з'їжджаються кількасот ковалів із цілого світу.

Фестиваль відбувається у перші вихідні травня і співпадає зі святкуванням Дня міста. Впродовж кількох днів місто перетворюється на величезну живу кузню, ковалі демонструють особливості своєї школи, презентують готові вироби, а також спільно працюють над створенням монументальної ковальської композиції, які по закінченні фестивалю подарують містові на згадку. У центрі Івано-Франківська сьогодні знайдете щонайменше 6 ковальських композицій, подаровані Франківську учасниками Свята ковалів різних років. Поки ковалі куять, можна придивлятися, спілкуватися, купувати, відвідувати виставку ковальських виробів або ж і собі спробувати стати ковалем і викувати щось на пам'ять під керівництвом коваля-професіонала.

www.svatokovaliv.com.ua

ДЕНЬ МІСТА

Головне свято міста відзначається 7 травня – у день, коли 1662 року Станіславів отримав Магдебурзьке право. Початок святкування традиційно оголошує мер міста з балкону ратуші. Програма святкування щороку різна, але гарантовано вас чекають концерти на кількох майданчиках у центрі міста, ярмарки народних промыслів та продукції місцевого виробництва, де ви зможете придбати не лише цікаві сувеніри, зроблені руками місцевих майстрів, але й Карпатський мед, трав'яні чаї, цілющі міцні настоянки, сири "бринзу" та "вурду", а також улюблений смаколик дітлахів – сирні коники. Асортимент народних виробів вражає: від вишиваних сорочок та різьблених скриньок, до розписаних тарілок із символікою міста, величодніх писанок, плетених меблів, ліжників, гончарних виробів та предметів антикваріату.

ФЕСТИВАЛЬ КАРПАТСЬКОЇ КУХНІ

Чим відрізняється палінка від самогону, калузьке пиво від рясівського, а румунська бринза від гуцульської? Пошукати відповіді на ці запитання пропонуємо на Фестивалі карпатської кухні, який об'єднує кулінарів з України, Угорщини, Румунії, Словаччини. Фестиваль відбувається паралельно у багатьох локаціях. У презентаційних наметах на площі пропонують різноманітні дегустації, в той час як у десятках місцевих рестораціях запрошені кухарі готують свої регіональні страви. Паралельно на фестивальной сцені відбувають кулінарні майстер-класи від іменитих кухарів. Обов'язково спробуйте запашну карпатську юшку, яку варять коло ратуші просто неба у 200-літровому казані та знамениту станіславську мармуляду, яку можна придбати у подарунок.

СЕРПЕНЬ

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Ви коли-небудь бачили тисячі людей у вишиванках? Приїжджайте 24 серпня до Івано-Франківська. День Незалежності України тут шанують по-особливому. Усі свідомі франківці вдягають святкові вишивані сорочки і цілими родинами вирушають на прогулянку у центр міста. З нагоди свята проїзд у громадському транспорті для людей у вишиванках безкоштовний.

У місті на багатьох сценах відбуваються концерти та ярмарок виробів ручної роботи від місцевих народних умільців.

ФЕСТИВАЛЬ ВОЛІ ОЛЕ-ДОВБУШ

Протягом 23-24 серпня у Івано-Франківську традиційно відбувається Фестиваль Волі Оле-Довбуш. Рух опришків в Українських Карпатах, а також діяльність національного героя Олекси Довбуша (1700-1745), овіяні безліччю легенд, а тому стали однією з найцікавіших тем для організації масштабного фестивалю. Протягом двох днів у місті відбуваються спортивні змагання, силові вправи, історичні вікторини, етно-ярмарки та концерти за участю відомих рок-гуртів Прикарпаття.

СВЯТО ВІНОГРАДУ ТА ВІНА

Якщо Ви бажаєте скуштувати та придбати найсмачніші сорти винограду, вина та меду, навчитися готувати вино під відкритим небом, відвідати різноманітні семінари по виноградарству та виноробству, то Вам обов'язково потрібно завітати на Свято вина та винограду в Івано-Франківськ.

У фестивалі, який проходить 30-31 серпня на одній з головних площ міста – площі Ринок, щороку беруть участь визнані виноградарі та винороби з усіх куточків України.

ВЕРЕСЕНЬ

«ПРИКАРПАТСЬКИЙ ВЕРНІСАЖ»

Унікальні вироби народних майстрів з цілої України, зібрані в одному місці і в один час. Так можна охарактеризувати щорічний ярмарок народних промыслів "Прикарпатський вернісаж", який традиційно проходить на початку вересня на одній із центральних площ Івано-Франківська – майдані Шептицького. Серед різноманітного краму ручної роботи обов'язково знайдете щось до душі: вишивку, писанки, ліжники, ткані речі, гончарні вироби, ковальство, вироби з лози, а також сучасний хенд-мейд від креативної молоді. На фестивалі можна не лише поспілкуватися з майстрами і подивитися на процес їхньої творчості, але й взяти участь у різноманітних майстер-класах.

«СВЯТО ХЛІБА»

Короваї, калачі, рулети, торти, круасани, плячки, булочки з начинками та без, славетна косівська випічка та, звичайно, десятки видів хліба – це далеко не повний перелік спечених з борошна смаколиків місцевого виробництва, які пропонують на "Святі хліба". Усе можна куштувати та купувати, а також учитися робити своїми руками. Родзинкою хлібного фестивалю є те, що усі вироби виготовлені із натуральних інгредієнтів.

ГРУДЕНЬ

«JAZZBEZ»

Івано-Франківськ у середині грудня долучається до одного з найбільших джазових фестивалів України – міжнародного фестивалю «Jazz Bez». В рамках «JazzBez» одночасно у кільканадцяти містах України та Польщі виступають найкращі джазові виконавці світу. Впродовж 10-денного транскордонного марафону виступають півтори сотні музикантів із Польщі, Росії, Грузії, Литви, Португалії, Аргентини, Канади, Вірменії, Нідерландів, Швейцарії, США, України і не тільки. Серцем фестивалю є Львів, а Івано-Франківська програма стисла у часі і сконцентрована, тому тут виступають кращі з кращих.

Яскравою особливістю фестивалю «Jazz Bez» є поєднання максимальної кількості джазових стилів, серед яких свінг, ф'южн, бі-боп, джаз-рок, фанк, кул, фрі-джаз, експериментальна та імпровізаційна музика.

СІЧЕНЬ

«КОЛЯДА НА МАЙЗЛЯХ»

Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях» – це два тижні щоденних колядувань за участю найкращих мистецьких колективів Івано-Франківщини та інших регіонів України. Різдво та Великдень є найважливішими святами на Прикарпатті, а увяйти собі традиційне українське Різдво без колядки неможливо. Колядки оспівують містерію Божого народження. Рідкісні та популярні, автентичні та сучасні – такої кількості різдвяних колядок ви не почуєте більше ніде. Колядують професійні та церковні хори, аматорські і родинні, фольклорні колективи. Окрім колядок, під час фестивалю також відбувається представлення різдвяних вертепів – народних костюмованих вистав про народження Ісуса Христа.

Фестиваль «Коляда на Майзлях» традиційно триває від Різдва (8 січня) до Йордану та Івана (20 січня) у Церкві Царя Христа при монастирі отців-вазиліян (вул. Незалежності, 181).

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ ТА КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ

ЯК ДІСТАТИСЬ ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Якщо Ви подорожуєте автомобілем з Європи або Росії, тримайтеся автомагістралі Е 50, а потім оберіть дороги: Н 10, Н 09, Н 18. Ідучи з півдня по Е 85, повертайте на Н 18, щоб дістатись Івано-Франківська.

Крім того, існує пряме автобусне сполучення Івано-Франківська з Києвом, Прагою, Варшавою, Брно, Неаполем, Палермо. Зручним є сполучення з сусідніми Львовом, Тернополем та Чернівцями.

Івано-Франківськ має пряме залізничне сполучення з Києвом, Харковом, Одесою, Львовом, Чернівцями, а також Москвою, Санкт-Петербургом, Мінськом. Сезонні маршрути з'єднують Івано-Франківськ із Софією, Варною та Бухарестом.

Повний розклад руху потягів можна знайти на офіційній веб-сторінці «Укрзалізниці» www.uz.gov.ua.

Івано-Франківський аеропорт пропонує регулярні рейси до Києва, Харкова, Сімферополя, Одеси, Москви.

З міжнародного аеропорту Львова (150 км від Івано-Франківська) виконуються авіарейси до Києва, Відня, Москви, Варшави, Стамбула, Мюнхена, Мілану, Венеції (www.lwo.aero).

Головні повітряні ворота України – Київський аеропорт «Бориспіль» (570 км від Івано-Франківська) пов'язаний авіамаршрутами майже з усіма країнами Європи, а також з багатьма великими містами світу (www.airport.at.ua, www.kbp.aero).

Відстань від аеропорту до центру міста складає 4,5 кілометри.

В'їзд ТА МИТНИЦЯ

Документами, що дають право в'їзду в Україну, є закордонний паспорт або внутрішній паспорт для громадян Російської Федерації. Безвізовий режим в'їзду в Україну діє для громадян держав ЄС, Швейцарії, США, Канади, Японії, Гонконгу, Південної Кореї, Аргентини, Парагваю, країн СНД (крім Туркменістану).

МОВИ

Офіційна та основна мова повсякденного спілкування – українська. Переважна більшість міської молоді спілкується іноземними мовами, зокрема англійською, значна частина населення добре володіє російською мовою. Представники туристичної індустрії мають навички спілкування російською, польською, англійською, рідше німецькою мовами.

Автостанція міжміського сполучення

вул. Залізнична, 30
(0342) 75-08-30

Автостанція міжнародного та міжобласного сполучення Автостанція №2

вул. І. Горбачевського, 14
(0342) 58-36-66

Автобусні станції приміського сполучення: №3

вул. Гетьмана Мазепи, 162
(0342) 75-35-47

№4

вул. Юності
(0342) 55-43-99

Залізничний вокзал

пл. Привокзальна, 9
(0342) 59-22-23

Міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ»

вул. С. Коновальця 26а
(03422) 59-80-35
(0342) 59-80-37

МЕДИЧНИЙ ДОГЛЯД

У місті та кожному селі Івано-Франківської області є доступ до медичного обслуговування. Наявний комплексний сервіс через ургентні послуги та амбулаторний сервіс.

АПТЕЧНА ДОВІДКА: **775960**

ЦІЛОДОБОВІ АПТЕКИ:

Аптека «Аріафарм»
вул. Є. Коновальця, 104 а
(0342) 50-49-55

Аптека «ІВАФАРМ» №1
вул. Галицька, 24
77-59-58
77-59-60

Аптека №5
вул. Чорновола, 38
75-06-80
71-63-37

Аптека «Незалежності, 36»
вул. Незалежності, 36
77-76-47
71-63-95

Аптека «Каскад»
вул. Стуса, 17 а
6-59-33

Аптека «Медекс»
вул. Грюнвальдська, 4а
(0342) 50-50-05

ЕКСТРЕНІ ТЕЛЕФОНИ:

Пожежна охорона	101
Міліція	102
Державна швидка медична допомога	103
Аварійна служба газової мережі	104
Єдиний номер екстреного виклику	112
Довідкова служба	109/(034) 99-109-11

Всі дзвінки на номери служб екстреного виклику не тарифікуються!

ДЕРЖАВНІ СВЯТА:

1 січня – Новий рік
7 січня – Різдво Христове
8 березня – Міжнародний жіночий день
Квітень-травень – Пасха Христова (Великдень)
1-2 травня – День міжнародної солідарності трудящих
9 травня – День перемоги
Червень-липень (неділя – 50-й день від Великодня та наступний понеділок) – Трійця
28 червня – День Конституції України
24 серпня – День незалежності України

ГОДИНИ РОБОТИ:

Магазини: з 10.00 до 19.00
Офіси: з 9.00 до 18.00
Банки: з 9.00 до 18.00
Поштові відділення: з 8.00 до 19.00
Музей: з 10.00 до 19.00

Примітка:
Поштові відділення в суботу працюють від 9.00 до 17.00.
Більшість музеїв не працюють в понеділок.

ТАКСІ

"Мерседес-Таксі" 15-51

8 (0342) 77-20-44
8 (067) 7-600-500
8 (050) 670-70-70
8 (063) 342-11-11

Таксі «Явір» 15-54

(0342) 78-22-22,
(0342) 75-30-54,
(0342) 50-70-54,
(050) 373-00-54 (безліміт),
(067) 965-36-36,
(093) 697-98-00,
(068) 104-18-30

Таксі «Фортуна» 15-56

(067)252-85-34
(050)584-62-47
(068)144-56-31
(093)182-83-73

Таксі «Еталон» 15-58

(050) 373-62-46
(067) 296-88-81
(050) 552-86-36
(063) 40-10-158
(068) 10-41-000

Таксі «Карпати» 15-65

050-43-43-110
067-690-13-68
068-104-05-05
050-588-88-38

Таксі «Спартак» 15-78

(050)657-05-80
(067)681-75-84
(0342)75-47-27

ПРОКАТ АВТОМОБІЛЯ

«Авто-Драйв»

вул. Незалежності, 67, 2-й пов., оф. 2
(03422) 3-20-97
(050) 204-07-99

«Прокат авто»

вул. Калуське шосе, 1а
(0342) 73-00-25
(050) 984-19-33
(096) 370-96-67

«Моторсервіс»

вул. Набережна, 9
(0342) 50-59-95
(067) 953-18-49

«Sixt»

Вул. Незалежності, 40
(067) 329-82-61

ТУРИСТИЧНІ ЦЕНТРИ:

**РЕГІОНАЛЬНИЙ
ТУРИСТИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР**

вул. Галицька, 67, оф.2

(0342) 50-24-74

rtic.if.ua@gmail.com

www.rtic.if.ua

ЦЕНТРИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

вул. Січових стрільців, 15, 2-й поверх

(0342) 50-20-20

cti@il.if.ua

вул. Д. Донцова, 13

(0342) 55-63-18

zps@com.if.ua

Офіційний сайт міста Івано-Франківська:

www.mvk.if.ua

Івано-Франківськ: все про місто:

www.ivfrankivsk.if.ua

Віртуальне місто Івано-Франківськ:

www.stanislaw.in.ua

**Інформаційно-розважальний портал
«Типовий Івано-Франківськ»:**

www.typical.if.ua

**ТУРИСТИЧНА АСОЦІАЦІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ**

вул. Дністровська, 26,
м.Івано-Франківськ, 76018,
Україна
тел. +38 0342 720232
факс +38 0342 559156
e-mail: office@taif.org.ua
www.taif.org.ua
www.travelcarpathians.com

**ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

вул. Грушевського, 21,
м.Івано-Франківськ,
76004, Україна
тел. +38 0342 556515
факс +38 0342 556020
e-mail: mvk@mvk.if.ua
www.mvk.if.ua

Видання підготовлене за підтримки Європейського Союзу. Зміст видання є виключною відповідальністю Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради і не може вважатись таким, що відображає позицію Європейського Союзу.